

Σύνδεσμος
Ελληνικών
Θαλασσοκαλλιέργειών

ελληνική υδατοκαλλιέργεια 2019

ετήσια έκθεση

Ελληνική Υδατοκαλλιέργεια 2019

Χαιρετισμός από το Δ.Σ. Σ.Ε.Θ.

Ο Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιέργειών (ΣΕΘ) ιδρύθηκε το 1989 και αποτελεί έναν από τους πρώτους και μεγαλύτερους συνδέσμους επιχειρήσεων μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας παγκοσμίως. Κύριος στόχος του ΣΕΘ είναι η αειφόρος ανάπτυξη του κλάδου μέσω της δημιουργίας ενός ευνοϊκού πλαισίου λειτουργίας των εταιρειών ιχθυοκαλλιέργειας ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις σύγχρονες ανάγκες των καταναλωτών και της κοινωνίας ενώ ταυτόχρονα να μπορούν να ανταγωνίζονται αποτελεσματικά. Οι δραστηριότητες του ΣΕΘ βασίζονται κυρίως στην αξιοποίηση επιστημονικών μελετών και την προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας σε όλα τα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας.

Σήμερα ο ΣΕΘ εκπροσωπεί επιχειρήσεις που παράγουν σχεδόν το 75% του όγκου παραγωγής ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας της χώρας, το 85% της αξίας πωλήσεων σε εθνικό επίπεδο και το 74% των άμεσα απασχολούμενων στον κλάδο.

Ανταποκρινόμενος στην ανάγκη διαρκούς και πληρέστερης ενημέρωσης για τις εξελίξεις στην υδατοκαλλιέργεια, ο ΣΕΘ συνεχίζει την προσπάθεια που ξεκίνησε το 2015 και παρουσιάζει την 5^η έκδοση της ετήσιας κλαδικής έκθεσης. Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να ενημερώσει κάθε ενδιαφερόμενο για την εξέλιξη του κλάδου δίνοντας έμφαση στην εκτροφή των δύο κύριων ειδών εμπορίας της χώρας, δηλαδή στην τσιπούρα και στο λαβράκι.

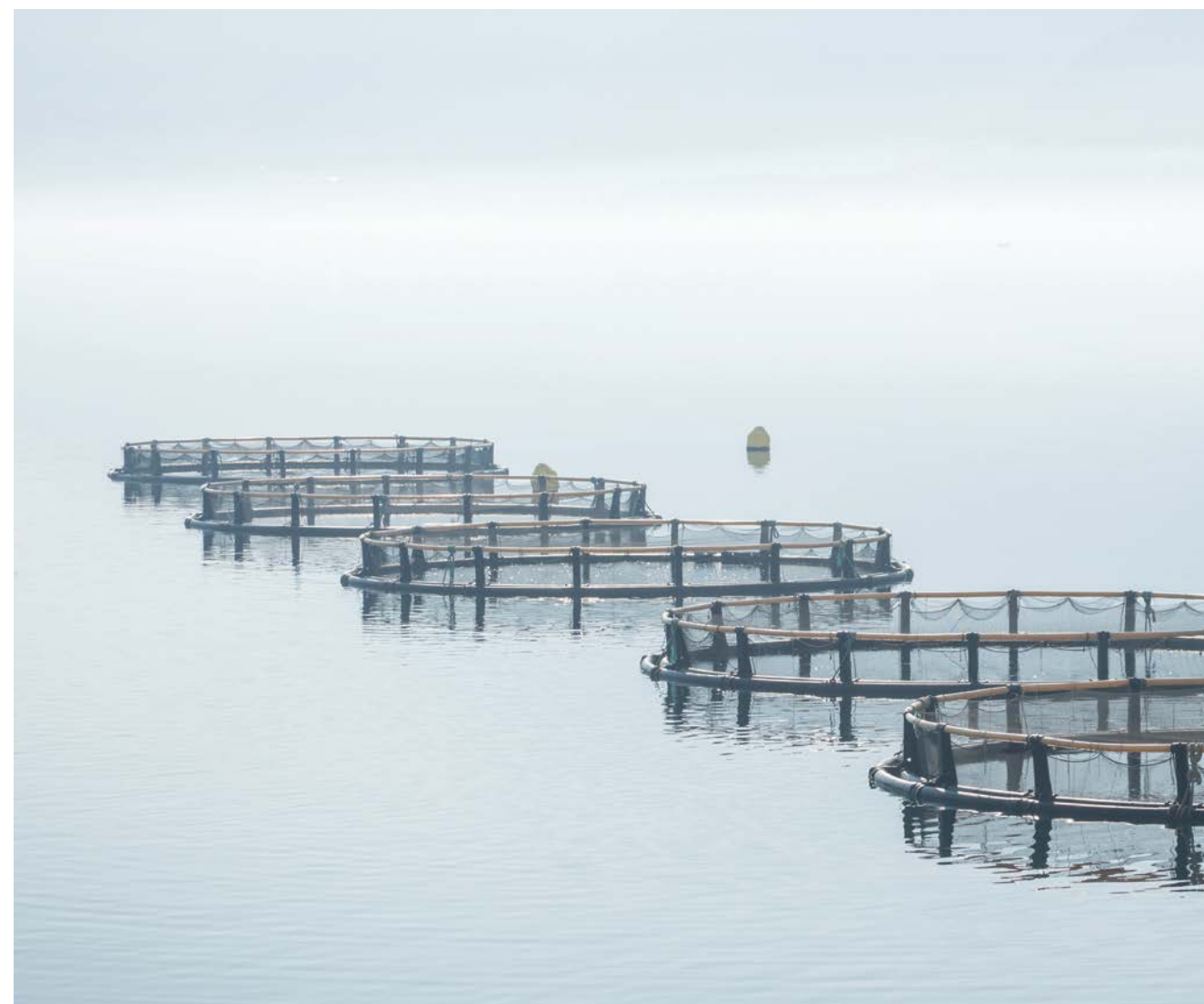
Η έκθεση συντάχθηκε από την Γενική Διεύθυνση του ΣΕΘ με την υποστήριξη των τεχνικών Επιτροπών του.

Από αυτή τη θέση ευχαριστούμε όλους όσους συνέβαλαν στην έκδοση του παρόντος, τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις και υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, την Ελληνική Στατιστική Αρχή, τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τη Συνομοσπονδία Ευρωπαίων Παραγωγών και την Kontali Analyse.

Ιδιαίτερως ευχαριστούμε όλους τους υποστηρικτές αυτής της προσπάθειας καθώς η συμμετοχή τους επιβεβαιώνει την σημασία αυτής της πρωτοβουλίας.

Εκ μέρους του Δ.Σ. ΣΕΘ

Αντώνης Χαχλάκης
Πρόεδρος ΣΕΘ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη	6
Συντμήσεις – Διευκρινίσεις	7
Εισαγωγή	9
1. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα	10
1.1 Υφιστάμενη κατάσταση	10
1.2 Όγκος και αξία παραγωγής ανά κατηγορία εκτροφής	11
1.3 Γεωγραφική κατανομή εκμεταλλεύσεων υδατοκαλλιέργειας	13
1.4 Συνεισφορά αλιευτικών προϊόντων στο εμπορικό ισοζύγιο	14
1.5 Απασχόληση στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας	15
2. Η Ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα	16
2.1 Βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου - σημαντικότερες εξελίξεις 2018	16
2.2 Όγκος και αξία παραγωγής	18
2.3 Βασικές πρώτες ύλεις θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας	22
2.4 Εμπορία μεσογειακών ιχθύων (τσιπούρα, λαβράκι)	26
2.5 Υλοποίηση επιχειρησιακού προγράμματος αλιείας 2014-2020	33
2.6 Όραμα ανάπτυξης θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας	34
2.7 Υλοποίηση Πολυετούς Εθνικού Στρατηγικού Σχέδιου για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020	34

3. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση	37
3.1 Υφιστάμενη κατάσταση του τομέα της υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.	37
3.2 Διάρθρωση της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.	40
3.3 Εξέλιξη μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.	46
4. Η υδατοκαλλιέργεια σε διεθνές επίπεδο	50
4.1 Υφιστάμενη κατάσταση της υδατοκαλλιέργειας	50
4.2 Διάρθρωση της παραγωγής της υδατοκαλλιέργειας	52
4.3 Η Μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια	56
Βιβλιογραφία	60

Περίληψη

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα

- Το 2017 η συνολική παραγωγή υδατοκαλλιέργειας ανήλθε στους 125.772 τόνους αξίας 534,95 εκ. ευρώ παρουσιάζοντας οριακή αύξηση 0,15% ως προς τον όγκο και μείωση 1,27% ως προς την αξία παραγωγής σε σχέση με το προηγούμενο έτος.
- Το 62% της εγχώριας παραγωγής αλιευτικών προϊόντων προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια και το 38% από την αλιεία.
- Ο κλάδος δημιουργεί 12.000 θέσεις άμεσης και έμμεσης εργασίας κυρίως σε παράκτιες ή απομακρυσμένες περιοχές.
- Τα κύρια είδη εκτροφής είναι ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας και όστρακα που αποτελούν το 84,5% και το 15,5% αντίστοιχα της συνολικής παραγωγής.
- Το 2018 η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού ανήλθε σε 117.000 τόνους παρουσιάζοντας αύξηση 7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.
- Οι εξαγωγές του κλάδου το 2018 εκτιμώνται σε 87.155 τόνους εκ των οποίων το 72% διοχετεύτηκε σε αγορές της Ε.Ε. και 7% σε τρίτες χώρες.
- Τα ψάρια και τα αλιευτικά προϊόντα αποτελούν τον πρώτο εξαγωγικό κλάδο ζωικής παραγωγής της χώρας.
- Το 2019 εκτιμάται πως η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού θα κυμανθεί στους 119.000 τόνους.

Η υδατοκαλλιέργεια στην Ε.Ε.

- Το 2017 παρήχθησαν στην Ε.Ε. 1,35 εκ. τόνοι προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, αξίας 4,15 δισ. ευρώ.
- Η κατανάλωση στην Ε.Ε. καλύπτεται κατά 9% από την υδατοκαλλιέργεια, 29% από την αλιεία και 62% από εισαγωγές από τρίτες χώρες.
- Τα ψάρια υδατοκαλλιέργειας αποτελούν το 54% (731.590 τόνοι) της συνολικής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.
- Η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού το 2018 στην Ε.Ε. ήταν 185.452 τόνοι (100.109 τόνοι τσιπούρας, 85.343 τόνοι λαβρακιού) και αντιστοιχούν κατ' εκτίμηση στο 12,9% του όγκου παραγωγής ψαριών υδατοκαλλιέργειας της Ε.Ε.
- Η Ελλάδα αντιπροσωπεύει το 58% της παραγωγής τσιπούρας και λαβρακιού στην Ε.Ε.

Η υδατοκαλλιέργεια σε διεθνές επίπεδο

- Το 2017 η υδατοκαλλιέργεια επιβεβαίωσε για άλλη μια χρονιά την αναπτυξιακή της πορεία παρουσιάζοντας ανάπτυξη 3,5% ως προς τον όγκο παραγωγής και 6,6 ως προς την αξία πωλήσεων.
- Η συνολική παραγωγή προϊόντων υδατοκαλλιέργειας ανήλθε το 2017 στους 111,95 εκ. τόνους προϊόντων αξίας 199,6 δισ. ευρώ.
- Η υδατοκαλλιέργεια παρέχει ήδη περισσότερα αλιευτικά προϊόντα στην ανθρωπότητα από ότι η ελεύθερη αλιεία (93,63 εκ. τόνοι το 2017).
- Διατηρείται η άνιση κατανομή της δραστηριότητας με την Ασία να παράγει σχεδόν το 92% του όγκου των παραγόμενων προϊόντων υδατοκαλλιέργειας (102,89 εκ. τόνοι).
- Τα ψάρια υδατοκαλλιέργειας αποτέλεσαν το 2017 σχεδόν το 47% της παγκόσμιας παραγωγής (53,40 εκ. τόνοι).
- Η μεσογειακή υδατοκαλλιέργεια το 2018 ανήλθε σε 442.919 τόνους (246.531 τόνοι τσιπούρας, 196.388 τόνοι λαβρακιού), παρουσιάζοντας αύξηση 6,29% σε σχέση με το 2017
- Η Ελλάδα βρίσκεται στις δύο πρώτες χώρες παραγωγής ψαριών μεσογειακής υδατοκαλλιέργειας, αντιπροσωπεύοντας το 24% της παραγωγής τους διεθνώς.

Ακρωνύμια και συντμήσεις

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΓΓΕΤ	Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΟΠΥ	Ελληνική Οργάνωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠΑΛΘ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας & Θάλασσας
ΕΠΧΣΑΑΥ	Ειδικό Πλάνο Χωροταξικού Σχεδιασμού & Αειφόρου Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΕΤΕΠΥ	Ελληνική Τεχνολογική Πλατφόρμα για τις Υδατοκαλλιέργειες
ΟΠ	Οργάνωση Παραγωγών
ΣΕΘ	Σύνδεσμος Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών
ΣΠΕ	Σχέδιο Παραγωγής και Εμπορίας
ΠΟΑΥ	Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΠΑΑΤ	Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

AIRCE-CEP	European Fish Processors Association and European Federation of National Organizations of Importers and Exporters of Fish (Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Εισαγωγέων και Εξαγωγέων Αλιευτικών Προϊόντων)
APROMAR	Association of Spanish Marine Aquaculture Producers (Σύνδεσμος Υδατοκαλλιεργητών Ισπανίας)
EUMOFA	European Market Observatory for Fisheries and Aquaculture Products (Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Αγορών Προϊόντων Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας)
FAO	Food and Agriculture Organization of the United Nations (Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων)
FEAP	Federation of European Aquaculture Producers (Ομοσπονδία Ευρωπαίων Υδατοκαλλιεργητών)
JRC	Joint Research Center (Κέντρο για τη Σύμπραξη στην Έρευνα)

Διευκρινίσεις – Μεθοδολογία

- Τα πιο πρόσφατα και πλήρη στατιστικά δεδομένα για την υδατοκαλλιέργεια σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο είναι του 2017 και παρέχονται κυρίως από τον FAO, αλλιώς και από το EUMOFA και το ΥΠΑΑΤ.
- Τα πιο πρόσφατα και πλήρη στατιστικά δεδομένα για την Μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια (τσιπούρα και λαβράκι) είναι του 2018 και παρέχονται από έρευνα και αναλύσεις του FEAP, ΣΕΘ και Kontali. Οι εκτιμήσεις για το 2019 προέρχονται από την επιτροπή MedAqua του FEAP, τον ΣΕΘ και την Kontali.
- Τα προσωρινά στατιστικά δεδομένα που έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκδοση, θα επικαιροποιούνται στις προσεχείς εκδόσεις και ενδέχεται να προκύψουν διαφορές.
- Ως αξία παραγωγής εννοείται η αξία πρώτης πώλησης από τον παραγωγό και όχι η τελική τιμή που πληρώνει ο καταναλωτής.
- Η αξία της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας σε διεθνές επίπεδο παρέχεται από τον FAO σε δολάρια ΗΠΑ και έχει χρησιμοποιηθεί για τη μετατροπή η μέση τιμή συναλλάγματος \$ 1,0 = € 0,80 (με στρογγυλοποίηση)

Δικαιώματα χρήσης του υλικού της παρούσας έκθεσης.

Στόχος αυτής της έκθεσης είναι η διάδοση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή. Για το σκοπό αυτό, επιτρέπεται η χρήση των κειμένων, των γραφικών και των πινάκων από τρίτους με τον όρο να αναφέρεται κάθε φορά η πηγή, δηλαδή ο ΣΕΘ.

Εισαγωγή

Η ετήσια Έκθεση Υδατοκαλλιέργειας του Σ.Ε.Θ. αποτελεί στην ουσία ένα παρατηρητήριο των εξελίξεων στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας. Στόχος της έκθεσης είναι να αποτελέσει σημείο αναφοράς όχι μόνο για τις επιχειρήσεις και τους προμηθευτές του κλάδου, αλλά και για κάθε ενδιαφερόμενο που επιθυμεί να ενημερωθεί για την εξέλιξη ενός ταχύτατα αναπτυσσόμενου κλάδου ζωικής παραγωγής τροφίμων διεθνώς, όπως ελεύθεροι επαγγελματίες, φοιτητές, ακαδημαϊκοί, ΜΜΕ, θεσμικοί φορείς και πολιτικοί. Στα κεφάλαια που ακολουθούν αναλύεται η ιχθυοκαλλιέργεια σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην παραγωγή των δύο κύριων ειδών εκτροφής της χώρας.

Στο πρώτο κεφάλαιο επιχειρείται μια συνολική παρουσίαση της υδατοκαλλιέργειας στην Ελλάδα, η γεωγραφική κατανομή των μονάδων, τα κύρια είδη εκτροφής, η εμπορική τους αξία, αλλά και η συνεισφορά του κλάδου στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας.

Το δεύτερο κεφάλαιο εστιάζει στην θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια καταγράφοντας τις βασικές εξελίξεις στην εκτροφή των μεσογειακών ειδών όπως τα παραγωγικά και οικονομικά στοιχεία, οι εξαγωγές, αλλά και η εμπορία στις βασικές αγορές. Επιπλέον γίνεται μια συνοπτική παρουσίαση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας και του Πολυετούς Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας 2014-2020.

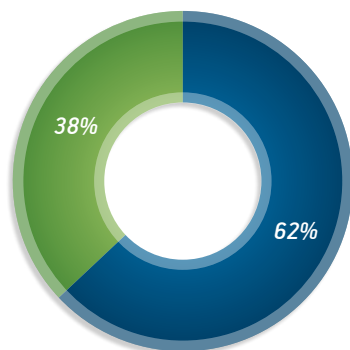
Στο τρίτο και στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η υδατοκαλλιέργεια σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, αναλύονται βασικά μεγέθη όπως ο όγκος και η αξία των παραγόμενων προϊόντων, η διάρθρωση της παραγωγής ανά βασική κατηγορία εκτροφής και η γεωγραφική κατανομή. Ξεχωριστή αναφορά γίνεται στην εξέλιξη της παραγωγής τσιπούρας και λαβρακιού σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο αντίστοιχα.

Για την μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία και εκτιμήσεις για το 2018 και σε ορισμένες περιπτώσεις και για το 2019, ενώ για την ευρωπαϊκή και διεθνή υδατοκαλλιέργεια τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία είναι του 2017 και προέρχονται κυρίως από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων.

1. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ελλάδα

1.1 Υφιστάμενη κατάσταση

Προσφορά αλιευτικών προϊόντων 2017

■ Υδατοκαλλιέργεια
■ Αλιεία

Πηγή: FAO, ΣΕΘ

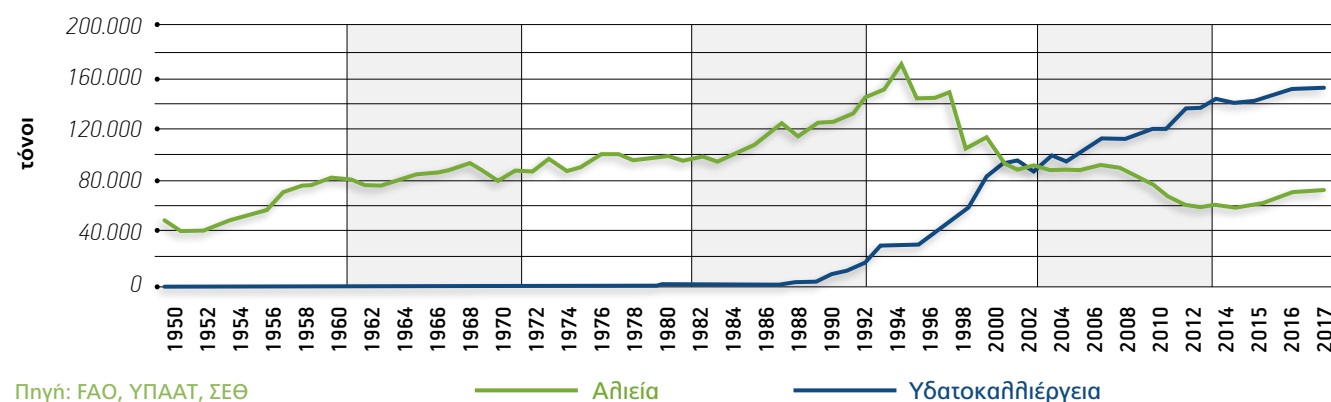
Η υδατοκαλλιέργεια και κυρίως η ιχθυοκαλλιέργεια αποτελούν έναν από τους πιο σημαντικούς κλάδους του πρωτογενούς τομέα ζωικής παραγωγής που έχει μεγάλο ενδιαφέρον λόγω της συμβολής της στην οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή της χώρας. Ενδεικτικά αναφέρεται πως το 1980 μόλις το 2% της εγχώριας προσφοράς αλιευτικών προϊόντων προερχόταν από την υδατοκαλλιέργεια (2.000 τόνοι) και το υπόλοιπο 98% από την συλλεκτική αλιεία (105.651 τόνοι). Η αναλογία αυτή άρχισε να μεταβάλλεται και σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του FAO για το 2017, εκτιμάται πως το 62% της εγχώριας παραγωγής αλιευτικών προϊόντων προήλθε από την υδατοκαλλιέργεια και το υπόλοιπο 38% από τη συλλεκτική αλιεία.

Την τελευταία δεκαετία, όπως φαίνεται και από τον παρακάτω πίνακα, υπήρξε μια επιβράδυνση στην ανάπτυξη και ελαφρά μείωση της παραγωγής. Το κλίμα όμως έχει ήδη αρχίσει να αντιστρέφεται και ο κλάδος ανακάμπει

και επανέρχεται σε τροχιά ανάπτυξης αφού η δραστηριότητα αυτή έχει αναδειχθεί σε μια από τις πλέον ανταγωνιστικές για την Ελλάδα, η οποία διατηρεί μια από τις ηγετικές θέσεις στην παραγωγή μεσογειακών ειδών σε ευρωπαϊκό, αλλιά και διεθνές επίπεδο.

Αναλυτικότερα, στις ελληνικές θάλασσες εκτρέφονται μεσογειακά είδη κυρίως τσιπούρα και λαβράκι και σε ένα μικρότερο ποσοστό «νέα είδη» όπως μυτάκι, φαγκρί, κρυνός, συναγρίδα κ.α.. Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια γνώρισε ραγδαία ανάπτυξη τη δεκαετία του '80 με τη χρήση πλωτών ιχθυοκλωβών, μιας μεθόδου που χρησιμοποιούταν ευρέως στη Νορβηγία για την εκτροφή σολιμού. Ενδεικτικό της κατάστασης είναι ότι ενώ το 1985 υπήρχαν 12 μονάδες με συνολική παραγωγή περίπου 100 τόνους, σήμερα υπάρχουν πάνω από 300 μονάδες με παραγωγή που ξεπερνάει τους 100.000 τόνους. Η θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια αποτελεί ξεχωριστή ενότητα αυτής της έκθεσης.

Προσφορά αλιευτικών προϊόντων στην Ελλάδα 1950 - 2017

Πηγή: FAO, ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Η 2η πιο σημαντική κατηγορία εκτροφής είναι η οστρακοκαλλιέργεια, όπου στην Ελλάδα εκτρέφεται σχεδόν αποκλειστικά το Μεσογειακό μύδι. Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται κυρίως σε περιοχές της Βόρειας Ελλάδας. Η πρώτη παραχώρηση χώρου για εκτροφή μυδιών καταγράφηκε το 1955 και αφορούσε μια πασσαλωτή μονάδα στον ΒΑ κόλπο Θεσσαλονίκης.

Το 1970 ξεκίνησε η συστηματικότερη εκτροφή μυδιών σε τμήματα των ποταμών Λουδία και Αξιού και επεκτάθηκε στην Πιερία, την Ημαθία και την Καβάλα. Αρχικά γινόταν χρήση του πασσαλωτού συστήματος που είναι κατάλληλο για πιο ρηχά νερά και στη συνέχεια το '85 χρησιμοποιήθηκε

το long line για βαθύτερα νερά, με αποτέλεσμα τη μεγάλη αύξηση του αριθμού των μονάδων από 70 σε 600. Εκτός από τις θαλάσσιες υδατοκαλλιέργειες, ιδιαίτερη θέση κατέχει η υδατοκαλλιέργεια των εσωτερικών υδάτων καθώς αποτελεί μια παραδοσιακή μορφή πρωτογενούς παραγωγής και πηγή κύριας ή συμπληρωματικής απασχόλησης και εισοδήματος για τους κατοίκους ορεινών και απομακρυσμένων ηπειρωτικών περιοχών.

Σήμερα δραστηριοποιούνται 85 μονάδες εντατικής εκτροφής ιχθύων, με κυριότερο είδος την ιριδιζουσα πέστροφα, ενώ σε μικρότερη κλίμακα εκτρέφονται ο κυπρίνος και το ευρωπαϊκό χέλι.

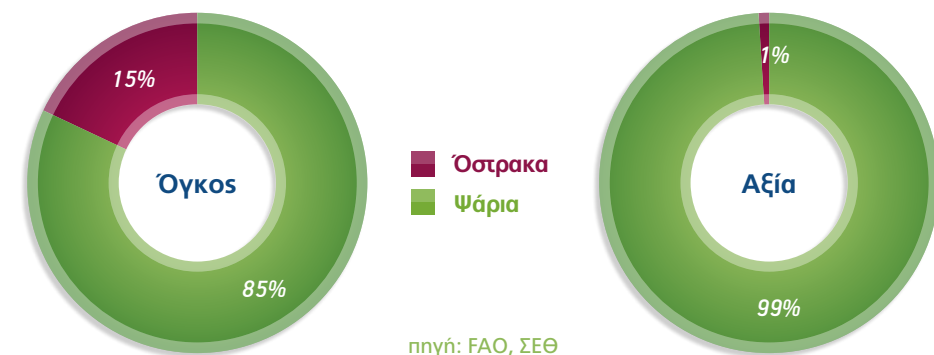
Στις ελληνικές λιμνοθάλασσες ασκείται η παραδοσιακή εκτατική υδατοκαλλιέργεια με ιδιαίτερες οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις. Σήμερα λειτουργούν 72 οργανωμένες εκμεταλλεύσεις λιμνοθαλασσών συνολικής έκτασης 400 χιλ. στρεμμάτων. Τα κυριότερα παραγόμενα είδη είναι τσιπούρες, λαβράκια, κέφαλοι και χέλια.

Τα τελευταία χρόνια, ο κλάδος έχει στραφεί και σε υδροβία φυτά με πολύ έντονο ενδιαφέρον όπως το κυανοβακτήριο σπιρουλίνα, το μακροφύκος ulva κ.α., τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως συμπληρώματα διατροφής, πρώτη ύλη στη βιομηχανία καλλυντικών, βιοκαύσιμα κλπ.

1.2 Όγκος και αξία παραγωγής ανά κατηγορία εκτροφής

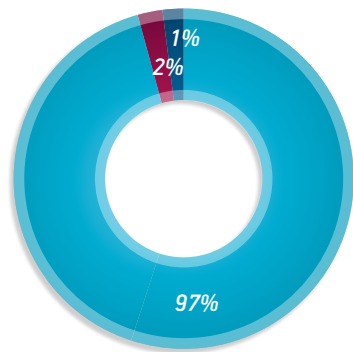
Στην Ελλάδα εκτρέφονται κυρίως ψάρια ιχθυοκαλλιέργειας και όστρακα. Το 2017 ο συνολικός όγκος παραγωγής ανήλθε σε 125.772 τόνους αξίας 534,95 εκ. ευρώ. Σε σχέση με το 2016 καταγράφεται οριακή αύξηση 0,15% ως προς τον όγκο, αλλιά μείωση 1,27% ως προς την αξία παραγωγής. Αν συνυπολογίσουμε και την αξία των ιχθυδίων που παρήχθησαν από τους ιχθυογεννητικούς σταθμούς, τότε η συνολική αξία από όλες τις δραστηριότητες υδατοκαλλιέργειας το 2017 ανέρχεται στα 624,56 εκ. ευρώ. Τα ψάρια αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής παραγωγής (85% του όγκου και 99% της αξίας) και ακολουθούν τα μύδια (12% του όγκου και μόλις το 1% της αξίας παραγωγής).

Διάρθρωση παραγωγής 2017

πηγή: FAO, ΣΕΘ

Παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας

■ Θαλάσσια ύδατα
■ Εσωτερικά ύδατα
■ Λιμνοθάλασσες

πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Η εκτροφή ψαριών σε θαλάσσια, και εσωτερικά ύδατα, ανήλθε το 2017 συνολικά σε 125.122 τόνους αξίας 532,45 εκ. ευρώ (δεν περιλαμβάνονται οι εκμεταλλεύσεις σε λιμνοθάλασσες). Αξίζει να σημειωθεί πως τα ψάρια που εκτρέφονται σε θαλάσσια ύδατα αντιπροσωπεύουν το 97% του όγκου των ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας, ενώ μόλις το 2% προέρχεται από την ιχθυοκαλλιέργεια εσωτερικών υδάτων. Η παραγωγή οστρακοειδών, ανήλθε το 2017 στους 19.173 τόνους αξίας 7,14 εκ. ευρώ. Σε σχέση με το 2016 παρατηρείται σημαντική μείωση 17,6% ως προς τον όγκο και σχεδόν 15% ως προς την αξία παραγωγής. Στην ανωτέρω ανάλυση δεν έχει συμπεριληφθεί η καλλιέργεια υδρόβιων φυτών λόγω του πολύ μικρού ποσοστού συμμετοχής τους

στη συνολική παραγωγή της χώρας (0,12%).

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του FAO, η καλλιέργεια των υδρόβιων φυτών σε θαλάσσια ύδατα το 2017 ανήλθε σε 152 τόνους αξίας 1.452,52 χιλ. ευρώ. Σε σχέση με το 2016 παρατηρείται αύξηση 58,3% ως προς τον όγκο και 330% ως προς την αξία.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΥΠ.Α.Α.Τ. και του Σ.Ε.Θ., το 2018 η συνολική παραγωγή υδατοκαλλιέργειας της Ελλάδας αναμένεται να κυμανθεί σχεδόν στους 145.000 τόνους παρουσιάζοντας αύξηση 5%, κυρίως λόγω της αύξησης της παραγωγής της θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας.

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας το 2017

	Αριθμ. Μονάδων	όγκος (τόνοι)	αξία (εκ. ευρώ)
Α. ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΝΕΡΑ (ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΣΕ ΧΕΡΣΑΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)			
Πέστροφα	60	1.989	6,22 €
Κυπρίνος	7	7	0,02 €
Σολομός	2	2	0,02 €
Χέλια	4	184	2,08 €
Γαρίδοκαλλιέργειες	1	0	0,00 €
Λοιπά είδη (κέφαλοι, τιλάπια κλπ)	11	96	1,86 €
Σύνολο Α	85	2.278	10,19 €
Β. ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΝΕΡΑ (ΕΚΤΡΟΦΕΣ ΣΕ ΠΛΩΤΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ)			
Τσιπούρα & λαβράκι	318	100.415	515,12 €
Λοιπά μεσογειακά είδη		3.256	
Οστρακοκαλλιέργειες (κυρίως μύδια)	590	19.173	7,14 €
Σύνολο Β	908	122.845	522,26 €
Σύνολο Α+Β	993	125.122	532,45 €
Γ. ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ (ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΚΥΡΙΩΣ ΑΠΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥΣ)			
Ευρύαλα είδη (τσιπούρα, λαβράκι, κέφαλοι κλπ)	72	650	2,50 €
Σύνολο Γ	72	650	2,50 €
Δ. ΙΧΘΥΟΓΕΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΩΝ ΙΧΘΥΩΝ (Θ.Μ.Ι.)			
	Αριθμ. Σταθμών	Παραγ. εκ. Ιχθύδια	αξία (εκ. ευρώ)
Τσιπούρα & λαβράκι	29	408	89,61 €
Λοιπά μεσογειακά είδη		15,52	
Σύνολο Δ	29	423,52	89,61 €

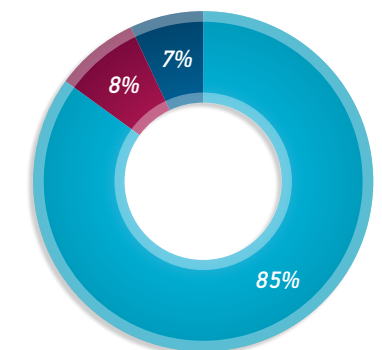
πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

1.3 Γεωγραφική κατανομή εκμεταλλεύσεων υδατοκαλλιέργειας

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, ο συνολικός αριθμός των εκμεταλλεύσεων υδατοκαλλιέργειας το 2017 στην Ελλάδα ανέρχεται σε 1.065 εκ των οποίων το 85% βρίσκονται σε θαλάσσια ύδατα (908 μονάδες για παραγωγή ψαριών και μυδιών), το 8% είναι εκτροφές σε εσωτερικά ύδατα (χερσαίες εγκαταστάσεις) και το υπόλοιπο 7% εκτροφές σε υφάλμυρα νερά (λιμνοθάλασσες). Στην παραπάνω ανάλυση δεν συμπεριλαμβάνονται οι ιχθυογεννητικοί σταθμοί (συνολικά 29) που υποστηρίζουν τις μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας. Αναλυτικότερα και σύμφωνα με την κατηγορία εκτροφής υπάρχουν:

- 318 μονάδες θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας όπου εκτρέφονται κυρίως τσιπούρα και λαβράκι
- 590 μονάδες οστρακοκαλλιέργειας
- 85 μονάδες εσωτερικών υδάτων όπου εκτρέφονται πέστροφες, κυπρίνοι, χέλια κλπ.
- 72 εκμεταλλεύσεις σε υφάλμυρα νερά.
- 29 ιχθυογεννητικοί σταθμοί μεσογειακών ιχθύων (τσιπούρας, λαβρακιού και λοιπών μεσογειακών ειδών).

Εκμεταλλεύσεις ανά κατηγορία εκτροφής

■ Θαλάσσια ύδατα
■ Εσωτερικά ύδατα
■ Λιμνοθάλασσες

πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Αξίζει να σημειωθεί ότι σε τρεις Αποκεντρωμένες Διοικήσεις είναι καταμετρημένο σχεδόν το 76,1% των μονάδων θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, στις οποίες αντιστοιχεί το 80,61% των μισθωμένων εκτάσεων και εκτρέφεται το 80,6% της ελληνικής παραγωγής. Αυτές είναι οι Αποκεντρωμένες Διοικήσεις Πελοποννήσου – Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου, Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας και Αιγαίου.

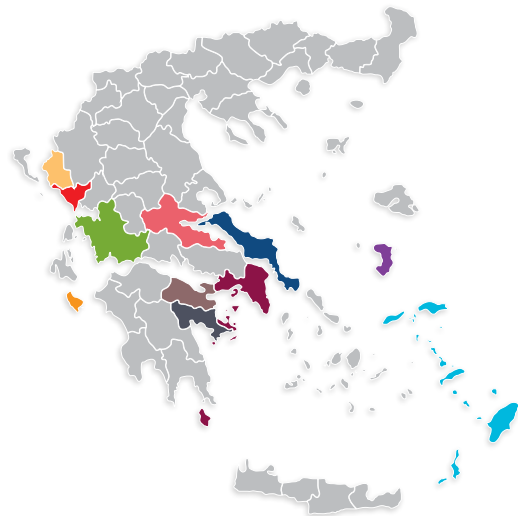
Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Αριθμός μονάδων	Θαλάσσια έκταση (στρέμματα)	Εγκεκριμένη Δυναμικότητα
Αιγαίου	56	1.256	15,92 %
Αττικής	27	570	7,22 %
Ηπείρου - Δυτ. Μακεδ.	41	753	9,54 %
Θεσσαλίας - Στερ. Ελλάδ.	74	2.121	26,88 %
Κρήτης	2	50	0,63 %
Μακεδονίας - Θράκης	6	158	2,00 %
Πελοποννήσου - Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου	112	2.983	37,80 %
Γενικό άθροισμα	318	7.891	100 %

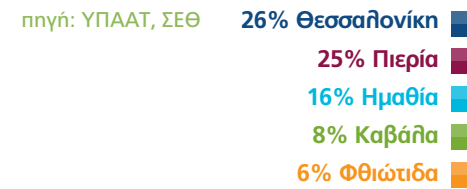
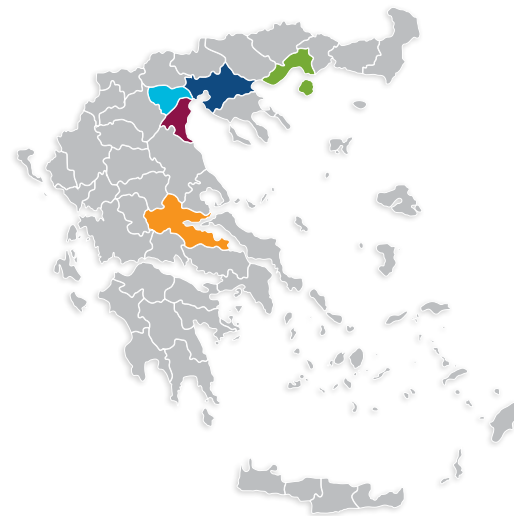
πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Σε τοπικό επίπεδο, ο κλάδος έχει παρουσία στις 11 από τις 13 Περιφερειακές Ενότητες της χώρας δημιουργώντας χιλιάδες θέσεις εργασίας. Αυτές είναι οι Περιφερειακές Ενότητες Εύβοιας, Δωδεκανήσου, Αιτωλοακαρνανίας, Κεφαλονιάς, Φθιώτιδας, Θεσπρωτίας, Αττικής, Αργολίδας, Κορίνθου, Χίου και Πρέβεζας, καθώς λειτουργούν τοπικά πάνω από 10 μονάδες. Στις υπόλοιπες 14 Περιφερειακές Ενότητες είναι αδειοδοτημένες λιγότερες από 10 μονάδες. Ωστόσο υπάρχουν Περιφερειακές Ενότητες όπου αν και οι αδειοδοτημένες μονάδες είναι λιγότερες από 10, ο όγκος παραγωγής είναι μεγάλος (π.χ. Φωκίδα, Μυτιλήνη, κλπ).

Κατανομή μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας

Κατανομή μονάδων οστρακοκαλλιέργειας

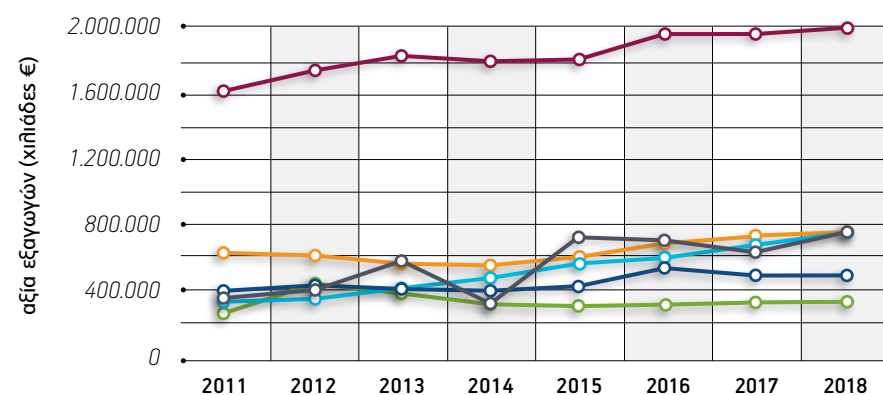
Όσον αφορά στην γεωγραφική κατανομή των εκμεταλλεύσεων οστρακοκαλλιέργειας οι περιοχές με την μεγαλύτερη ανάπτυξη είναι η Θεσσαλονίκη (26%), η Πιερία (25%), η Ημαθία (16%), η Καβάλα (8%) και η Φθιώτιδα (6%). Το υπόλοιπο 19% είναι καταμετρημένο σε 10 Περιφερειακές Ενότητες με λιγότερες από 10 μονάδες εκάστη (Πρέβεζας, Ξάνθης, Θεσπρωτίας, Χαλκιδικής, Ροδόπης, Αττικής, Σερρών, Λέσβου, Ευβοίας, Αιτωλοακαρνανίας).

1.4 Συνεισφορά αλιευτικών προϊόντων στο εμπορικό ισοζύγιο

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, τα αλιεύματα παρέμειναν στην κορυφή των εξαγωγικών κλάδων του πρωτογενούς τομέα της χώρας συμβάλλοντας θετικά στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας και στην εθνική οικονομία. Συγκεκριμένα κατατάσσονται στην 2η θέση ως προς την αξία και στην 10η θέση ως προς τον όγκο των συνολικών εξαγωγών αγροτικών προϊόντων της Ελλάδας. Αναλυτικότερα και σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛΣΤΑΤ και του ΥΠΑΑΤ για ψάρια και τα παρασκευάσματα αυτών:

- ο συνολικός όγκος εξαγωγών ανήλθε σε 145.304 τόνους αξίας

Κατάταξη εξαγωγικών κλάδων αγροτικών προϊόντων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΣΕΘ

688,9 εκ. ευρώ. Εξ' αυτών, σχεδόν το 92% (του όγκου) ήταν αποστολές στην Ε.Ε. και το υπόλοιπο 8% εξαγωγές σε τρίτες χώρες.

- Ο συνολικός όγκος εισαγωγών ανήλθε σε 109.060 τόνους αξίας 520,5 εκ. ευρώ εκ των οποίων το 40% (του όγκου) προήλθε από χώρες της Ε.Ε. και το 60% από τρίτες χώρες.

- Η καθαρή συμμετοχή της κατηγορίας αυτής στο ΑΕΠ το 2018 ήταν 168,4 εκ. ευρώ.

Αξίζει να σημειωθεί πως από τις 20 γενικές κατηγορίες που περιλαμβάνονται στο εμπορικό ισοζύγιο αγροτικών προϊόντων και τροφίμων της χώρας μόνο 5 συμβάλλουν θετικά (φρούτα/λαχανικά, βαμβάκι, έλαια, καπνός, ψάρια).

1.5 Απασχόληση στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας

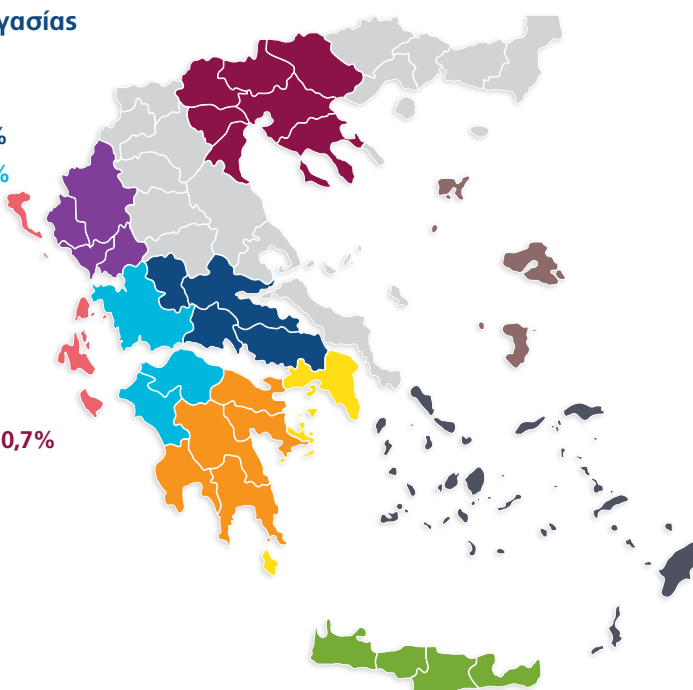
Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία, το σύνολο των άμεσα απασχολούμενων στον κλάδο ανήλθε σε 4.397 άτομα μόνιμο και έκτακτο προσωπικό, παρουσιάζοντας αύξηση 6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η αύξηση αφορά αποκλειστικά σε μόνιμες θέσεις απασχόλησης εξειδικευμένου ή μη προσωπικού.

Η θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια (ψάρια και μύδια) δημιουργεί το 83% των άμεσων θέσεων απασχόλησης, η καλλιέργεια σε υφάλμυρα νερά το 10%, ενώ η καλλιέργεια εσωτερικών υδάτων το 7%. Αξίζει να σημειωθεί πως αν υπολογίζουμε και τις έμμεσες θέσεις απασχόλησης που δημιουργούνται από τις συνοδευτικές – υποστηρικτικές υπηρεσίες του κλάδου (παρασκευαστήρια ιχθυοτροφών, εξοπλισμός, ιχθυοκιβώτια, μεταφορές κλπ) τότε εκτιμάται πως συνολικά απασχολούνται

άμεσα και έμμεσα περίπου 12.000 εργαζόμενοι διαφόρων ειδικοτήτων (επιστημονικό, τεχνικό και εργατικό προσωπικό).

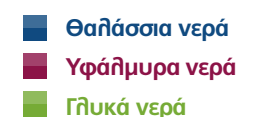
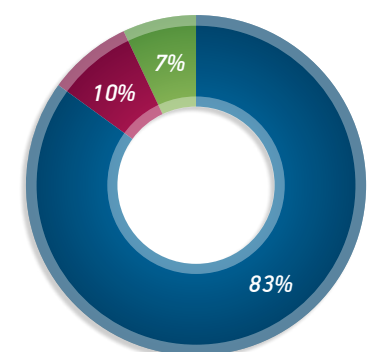
Το σημαντικότερο όλων είναι ότι μεγάλος αριθμός αυτών των θέσεων απασχόλησης δημιουργούνται σε απομακρυσμένες περιοχές της Ελληνικής επικράτειας, κυρίως νησιωτικές, γεγονός το οποίο συμβάλλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών. Πιο συγκεκριμένα και όσον αφορά στην ιχθυοκαλλιέργεια, δημιουργεί θέσεις εργασίας σε 10 από τις 13 Περιφέρειες της Ελλάδας με τη Δυτική Ελλάδα, την Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο και την Αττική να έχουν τις περισσότερες θέσεις εργασίας. Αξίζει να σημειωθεί πως στην Ελλάδα καταγράφεται ένα από τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης επί του συνόλου των απασχολούμενων στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.

Κατανομή θέσεων εργασίας ανά Περιφέρεια

Πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

Θέσεις εργασίας στην υδατοκαλλιέργεια

Πηγή: ΥΠΑΑΤ, ΣΕΘ

2. Η ιχθυοκαλλιέργεια στην Ελλάδα

2.1 Βασικά χαρακτηριστικά του κλάδου - σημαντικότερες εξελίξεις 2018

Το 2018 ήταν μια ιδιαίτερα σημαντική χρονιά για τον κλάδο καθώς επιβεβαιώθηκε αφενός η έντονη εξωστρέφεια του και η θετική του συμβολή στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας και αφετέρου το διεθνές επενδυτικό ενδιαφέρον για αυτόν. Σε επιχειρηματικό επίπεδο σήμερα δραστηριοποιούνται 63 επιχειρήσεις με 320 μονάδες σε όλη την Ελλάδα. Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για οικογενειακές, μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, ενώ υπάρχουν και μεγαλύτεροι όμιλοι με καθιερωμένες εταιρείες που εκτός από την εκτροφή ψαριών, παράγουν γόνιο, τροφές και πάγιο εξοπλισμό. Ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα του 2018 θεωρείται η ολοκλήρωση της πρώτης φάσης της διαδικασίας αναδιάρθρωσης του κλάδου, καθώς ολοκληρώθηκε η διαδικασία για την πώληση της πλειοψηφικής συμμετοχής που διατηρούσαν οι πιστώτριες τράπεζες στις δύο μεγαλύτερες εταιρείες του κλάδου (Νηρέα και Σελόντα) με την σύμπραξη του αμερικανικού private equity fund Ammera Capital και της Mubadala Investment Company (sovereign fund του Άμπου Ντάμπι). Εντός του 2019 αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί και η επόμενη φάση της διαδικασίας μεταβίβασης του πλειοψηφικού πακέτου μετοχών από τις τράπεζες, με την έγκριση της συγχώνευσης και από την αρμόδια αρχή ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Όσον αφορά στον ανταγωνισμό, εξακολουθεί να γίνεται όλο και πιο έντονος λόγω της αλματώδους αύξησης της παραγωγής τρίτων χωρών, κυρίως της Τουρκίας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο παρατηρήθηκε αύξηση της παραγωγής των δύο ειδών (τσιπούρα,

λαβράκι) από όλες τις μεσογειακές χώρες χωρίς ωστόσο να προκαλεί πρόβλημα στις ελληνικές πωλήσεις. Μεγάλη πίεση προήλθε ωστόσο από τις αυξημένες εισαγωγές στην Ε.Ε. από την Τουρκία, ιδίως από το δεύτερο τρίμηνο του 2018 όπου σε ορισμένες αγορές η διαφορά στην τιμή πηλίσιασε ή και ξεπέρασε το 1 ευρώ/ κιλό. Ενδεικτικά αναφέρεται πως η Τουρκία μέσα σε μια δεκαετία αύξησε την παραγωγή της κατά 240% και πως το 2018 κατέγραψε ένα νέο ρεκόρ φτάνοντας, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Turkstat, τους 193.595 τόνους.

Όσον αφορά τις εξελίξεις στο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του κλάδου, η πρόσδος των θεσμικών μεταρρυθμίσεων ήταν οριακή. Όσον αφορά στον Ν. 4282 για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών, εκκρεμούν ακόμα λίγες εκτελεστικές πράξεις που θα έπρεπε να έχουν εκδοθεί από το 2015. Όσον αφορά στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2014 – 2020 ολοκληρώθηκε το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας του και εντάχθηκαν 114 επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων του κλάδου ύψους σχεδόν 97 εκ. ευρώ. Η απορροφητικότητα ωστόσο των μέτρων υδατοκαλλιέργειας ήταν μηδενική ενώ μερικά μέτρα υψηλής προτεραιότητας παρέμειναν ανενεργά. Όσον αφορά στο ειδικό χωροταξικό των υδατοκαλλιεργειών και την ίδρυση των ΠΟΑΥ, παρόλες τις προσπάθειες που έγιναν για την αξιολόγηση των 23 αιτήσεων που κατατέθηκαν εμπρόθεσμα, παραμένουν σε εκκρεμότητα 23 Π.Δ. προκαλώντας μεγάλη ανησυχία στο σύνολο του κλάδου.

Ός προς την εκπροσώπηση του κλάδου, εκτός από τα δύο συνδικαλιστικά

όργανα, τον Σύνδεσμο Ελληνικών Θαλασσοκαλλιεργειών (Σ.Ε.Θ) και την Πανελλήνια Ένωση Μικρομεσαίων Ιχθυοκαλλιεργητών (ΠΑΝΕΜΜΙ) οι οποίοι ασχολούνται με το νομικό πλαίσιο που διέπει την ίδρυση και λειτουργία των μονάδων και εν γένει όλη την παραγωγική διαδικασία, το 2018 αναγνωρίστηκε επισήμως και η Ελληνική Οργάνωση Παραγωγών Υδατοκαλλιεργειών (ΕΛΟΠΥ). Κύριος στόχος της ΕΛΟΠΥ είναι η ανάδειξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των ελληνικών προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας η οποία θα βασιστεί αφενός στην δημιουργία εθνικής ταυτότητας και αφετέρου στην υλοποίηση συλλογικών δράσεων. Το 2018 ολοκληρώθηκε η δημιουργία της εθνικής ταυτότητας Fish from Greece ενώ έγιναν και δράσεις προετοιμασίας του προγράμματος προώθησης το οποίο αναμένεται να είναι σε πλήρη εξέλιξη το 2019.

Ός προς τα παραγωγικά και οικονομικά μεγέθη παρουσιάζονται αναλυτικά στις επόμενες ενότητες, αξίζει ωστόσο να σημειωθεί πως η εκτροφή θαλάσσιων μεσογειακών ιχθύων αποτελεί εδώ και 30 χρόνια τη βασική δραστηριότητα υδατοκαλλιέργειας της χώρας.

UTC

INTERNATIONAL TRANSPORT S.A.

FAST AND RELIABLE TRANSPORT BY ALL MEANS WORLDWIDE

EXPORT AND IMPORT OF CARGO BY AIR, SEA, TRUCK

SPECIAL HANDLING OF PERISHABLE CARGO

(FRESH FISH, FOODSTUFF AND FISH PRODUCTS)

STORAGE, PACKING, CUSTOMS CLEARANCE, DELIVERY, INSURANCE

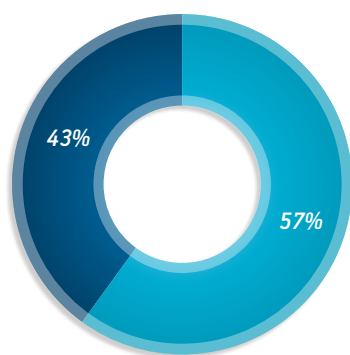
**ATHENS INTERNATIONAL AIRPORT "EL. VENIZELOS", BUILDING No 27
5th Km SPATA-LOUTSA Av., GR 190 19 SPATA ATTIKI, ATHENS, GREECE**

TEL.: +30 210 3542090,-91,-92,-93,-94 • FAX: +30 210 3542332

EMAIL: utcinternational@athensairport.gr • www.utc.gr

Τα κύρια είδη που εκτρέφονται είναι η τσιπούρα και το λαβράκι αποτελώντας περίπου το 97% των πωλήσεων, ενώ σε πολύ μικρότερη κλίμακα, περίπου 3%, εκτρέφονται όλα τα υπόλοιπα μεσογειακά είδη, μυτιάκι, φαγκρί, λυθρίνι, κρانيός, συναγρίδα κ.α. Από το 1981 που δημιουργήθηκαν οι πρώτες πειραματικές μονάδες ο κλάδος έφτασε το 2018 να κατέχει μια από τις πρώτες θέσεις παγκοσμίως στην εκτροφή μεσογειακών ιχθύων.

Κύρια είδη εκτροφής

Τσιπούρα Λαβράκι

πηγή: ΣΕΘ

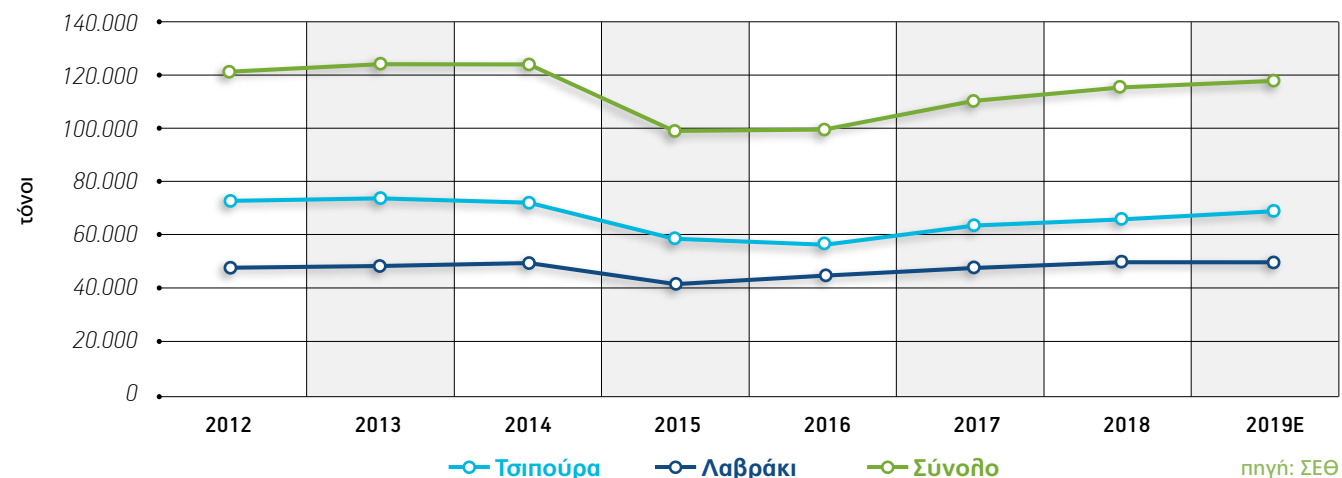
2.2 Όγκος και αξία παραγωγής

Η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού το 2018 ανήλθε σε 117.000 τόνους παρουσιάζοντας αύξηση 7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η τσιπούρα αντιστοιχεί στο 57% του όγκου παραγωγής και το λαβράκι στο 43%. Ο όγκος πωλήσεων, δηλαδή το τελικό προϊόν μετά από οποιαδήποτε μεταποίηση, ανήλθε σε 106.500 τόνους (61.000 τόνοι τσιπούρας και 41.500

τόνοι λαβράκι) συνολικής αξίας 502,465 εκ. ευρώ. Η αύξηση της παραγωγής συνοδεύτηκε από οριακή αύξηση της αξίας πωλήσεων, σχεδόν 1%, λόγω της μειωμένης τιμής και για τα δύο είδη.

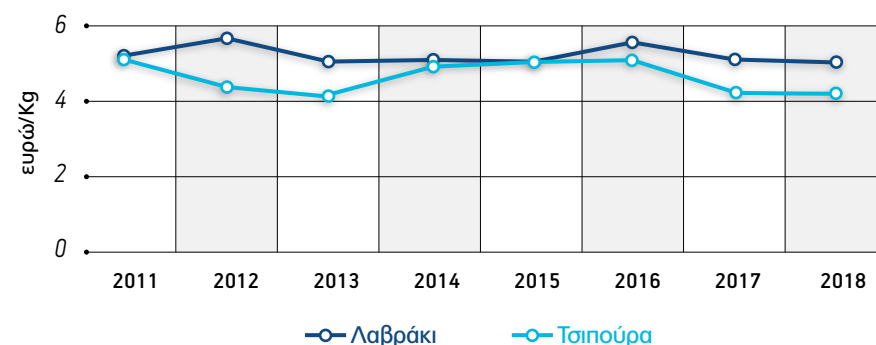
Το 2019 εκτιμάται ότι η παραγωγή των δύο ειδών θα παρουσιάσει αύξηση 1,7% και θα ανέλθει στους 119.000 τόνους.

Παραγωγή Τσιπούρας - Λαβρακιού

Οι τιμές το 2018 παρουσίασαν πτωτική πορεία και για τα δύο είδη σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Η μέση τιμή πώλησης της τσιπούρας ανήλθε στα 4,53€/κιλό, παρουσιάζοντας μείωση 1,5%, ενώ για το λαβράκι η μέση τιμή πώλησης κυμάνθηκε στα 4,97€/κιλό μειωμένη σχεδόν κατά 6%. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία αναμένεται η τάση αυτή να διατηρηθεί, ενδεχομένως και να επιδεινωθεί, το 2019 και για τα δύο είδη λόγω της αναμενόμενης αυξημένης προσφοράς από τρίτες χώρες.

Μέση τιμή

πηγή: ΣΕΘ

Ο αξιόπιστος συνεργάτης σας
στη διαχείριση και διανομή προϊόντων θαλάσσης

...always
on time

24 | ώρες
την ημέρα

365 ημέρες το χρόνο -
“always on time” παραδόσεις

600 | σημεία παράδοσης

7.500 φορτηγά
ανά έτος

85.000 αποστολές ανά έτος -
με εξειδίκευση στη μεταφορά Groupage φορτίων

-25°C/+25°C | μεταφορά
σε ελεγχόμενη θερμοκρασία

200 | ρυμουλκούμενα
πολλαπλών θερμοκρασιών

Η MED FRIGO αποτελεί τον πιο αξιόπιστο συνεργάτη Logistics στον κλάδο, με εξειδίκευση στη διαχείριση και στη διανομή προϊόντων θαλάσσης. Αναγνωρίζεται ανάμεσα στις 6 μεγαλύτερες ευρωπαϊκές εταιρείες του κλάδου και είναι μέλος του ευρωπαϊκού δικτύου SEAFOOD WAYS. Αξιοποιήστε το καινοτόμο δίκτυο της MED FRIGO για να συνδεθείτε με τους πελάτες σας ή με νέες αγορές σε όλη την Ευρώπη. Η MED FRIGO διαθέτει την εμπειρία και τη γνώση 25 χρόνων για να προσαρμόσει λύσεις πάνω στις μοναδικές ανάγκες σας επιτρέποντάς σας να εστιάσετε στην κύρια δραστηριότητά σας και ταυτόχρονα να αξιοποιήσετε το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του ΧΡΟΝΟΥ - ALWAYS ON TIME

MED FRIGO

always on time

FOOD LOGISTICS - INTERNATIONAL TRANSPORTATION

ΠΑΤΡΑ: Διοδώρου 148, 265 00
T: +30 2610 461.600 | F: +30 2610 461.615

E: info@medfrigo.gr

www.medfrigo.gr

Βιολογική θαλάσσια ιχθυοκαλλιέργεια

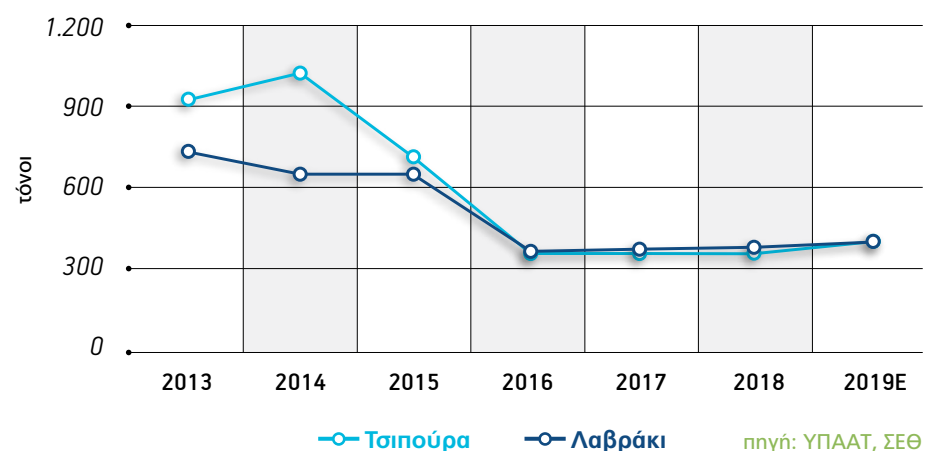
Η βιολογική ιχθυοκαλλιέργεια αντιπροσωπεύει ένα εξαιρετικά μικρό ποσοστό της ελληνικής παραγωγής δεδομένου πως η ζήτηση για βιολογικά προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας παραμένει περιορισμένη. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η παραγωγή βιολογικής τσιπούρας και λαβρακιού το 2018 ανήλθε συνολικά στους 800 τόνους, αντιπροσωπεύοντας μόλις το 0,75% της συνολικής παραγωγής αυτών των δύο ειδών. Εξ αυτών το 65%

διατέθηκε ως βιολογικό ψάρι (σχεδόν 530 τόνοι), ενώ η υπόλοιπη παραγωγή πωλήθηκε ως συμβατικό ψάρι ιχθυοκαλλιέργειας. Ως κύρια αιτία για τη μικρή ζήτηση βιολογικών ψαριών υποδεικνύεται η τιμή τους καθώς είναι σχεδόν 60% ακριβότερα σε σχέση με τα ψάρια συμβατικής εκτροφής. Το 2018 η μέση τιμή βιολογικής τσιπούρας και λαβρακιού κυμάνθηκε στα 8€/κιλό. Ο όγκος παραγωγής σε σχέση με το 2017 παρέμεινε σταθερός, ενώ δεν

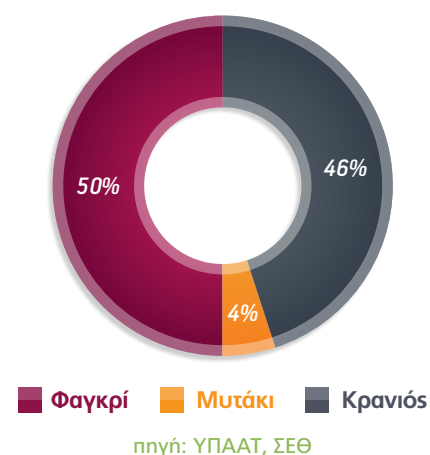
αναμένεται καμία μεταβολή το 2019.

Η βιολογική παραγωγή γίνεται από 2 πιστοποιημένες μονάδες που ανήκουν σε 2 εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας, ενώ υπάρχουν και 3 ιδιωτικοί Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης στο πεδίο των βιολογικών ιχθυοκαλλιεργειών (BIOΕΛΛΑΣ, COSMOCERT, GMCERT) οι οποίοι έχουν εγκριθεί και εποπτεύονται από τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό «Δήμητρα».

Βιολογική παραγωγή τσιπούρας & λαβρακιού (τόνοι)

Παραγωγή λοιπών ειδών 2018

Παραγωγή λοιπών ειδών θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας

Τα τελευταία χρόνια εκτρέφονται σε πολύ μικρότερες ποσότητες, εκτός από την τσιπούρα και το λαβράκι και άλλα είδη μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας όπως ο κρανιός, το φαγκρί και το μυτάκι. Αν και αντιπροσωπεύουν μόλις το 3% του όγκου παραγωγής θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας, η παραγωγή τους αυξάνεται ετησίως αφενός λόγω της αυξανόμενης ζήτησης τους στην εγχώρια, αλλιά και στις ευρωπαϊκές αγορές και αφετέρου, λόγω της συστηματικής προσπάθειας διεύρυνσης των ειδών που είναι διαθέσιμα.

Το 2018 εκτιμάται ότι παρήχθησαν συνολικά περίπου 3.450 τόνοι, σημειώνοντας αύξηση 12,3% από την προηγούμενη χρονιά. Από τα νέα είδη ο κρανιός και το φαγκρί κατέχουν τα μεγαλύτερα μερίδια παραγωγής με 46% και 50% αντίστοιχα, ενώ ακολουθεί το μυτάκι με 4%. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία το 2019 η παραγωγή τους αναμένεται να αυξηθεί και να ξεπεράσει τους 4.000 τόνους (+16%).

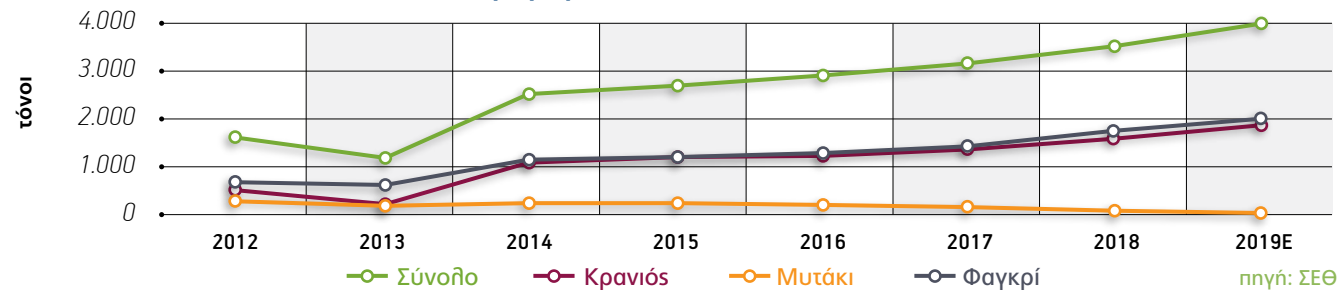
Ο συνεργάτης σας στην αειφορική και αποτελεσματική ιχθυοκαλλιέργεια

www.biomar.gr

BioMar Hellenic ABEEI · Β' ΒΙΠΕ Βόλου 6° Οικοδ Τετράγωνο 37500 Βελεστίνο
Τηλ Νο +30 24250 61500 · Φαξ Νο +30 24250 24031 · info@biomar.gr

Παραγωγή νέων ειδών 2012 - 2018

Παραγωγή γόνου νέων ειδών (τμχ.)

	2015	2016	2017	2018	2019
Κρανιός	1.350.000	800.000	1.400.000	3.000.000	4.000.000
Μιτάκι	1.050.000	900.000	400.000	300.000	250.000
Φαγκρί	7.400.000	7.900.000	10.500.000	11.500.000	12.500.000
Σύνολο	9.800.000	9.600.000	12.300.000	14.800.000	16.750.000

πηγή: ΣΕΘ

Όσον αφορά στην παραγωγή γόνου, το 2018 παρήχθησαν συνολικά 14,8 εκ. ιχθύδια, ενώ το 2019 αναμένεται να παραχθούν 16,75 εκ. ιχθύδια (+13%).

2.3 Βασικές πρώτες ύλες θαλάσσιες ιχθυοκαλλιέργειας

Ο γόνος και οι ιχθυοτροφές αποτελούν τις κυριότερες πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται για την εκτροφή των ψαριών, καθώς ανεξάρτητα από το μέγεθος και την οργάνωση μιας εταιρείας ιχθυοκαλλιέργειας, αποτελούν σχεδόν το 70% του κόστους παραγωγής. Το υπόλοιπο 30% επιμερίζεται ανάλογα με το μέγεθος και την οργάνωση της κάθε εταιρείας σε εργατικά κόστη, αποσβέσεις και σε λοιπές λειτουργικές δαπάνες.

Κατανάλωση και διακίνηση ιχθυοτροφών

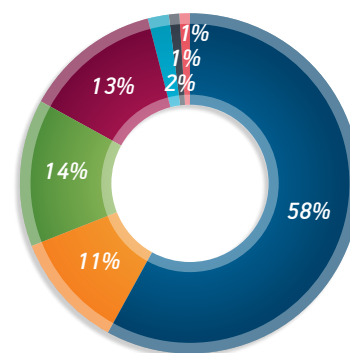
Οι ιχθυοτροφές αποτελούν τη βασικότερη πρώτη ύλη που χρησιμοποιείται στην παραγωγική διαδικασία καθώς αντιπροσωπεύουν το 57%-59% του κόστους παραγωγής. Οι πρώτες ύλες που χρησιμοποιούνται στις ιχθυοτροφές είναι κυρίως ιχθυάλευρα και ιχθυέλαια, δημητριακά, φυτικές πρωτεΐνες και προϊόντα ελαιούχων σπόρων, τα οποία εισάγονται στο μεγαλύτερο ποσοστό τους από τη Νότια Αμερική, τη Βόρεια Ευρώπη και την Αφρική.

Στην Ελλάδα υπάρχουν 8 παρασκευαστές σύνθετων ιχθυοτροφών, τρεις εταιρείες ιχθυοκαλλιέργειας που κατέχουν ή συμμετέχουν σε εταιρείες παρασκευής ιχθυοτροφών, ενώ υπάρχει και μια εταιρεία που δραστηριοποιείται κυρίως στην παρασκευή ζωοτροφών και έχει στην ιδιοκτησία της μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας.

Οι πωλήσεις τροφών το 2018 ανήλθαν σε περίπου 255.000 τόνους παρουσιάζοντας αύξηση 4% σε σχέση με το 2017. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, εξ αυτών το 95% των τροφών που καταναλώθηκαν παράχθηκε σε ελληνικά εργοστάσια, το υπόλοιπο 4,5% εισάχθηκε από εμπορικές επιχειρήσεις και ένα πολύ μικρό ποσοστό της τάξεως του 0,5% αφορούσε εισαγωγές από το εξωτερικό. Η αξία πωλήσεων ιχθυοτροφών το 2018 ανήλθε σχεδόν σε 265,2 εκ. ευρώ παρουσιάζοντας αντίστοιχη αύξηση 4% δεδομένου ότι η μέση τιμή πώλησης παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητη στα 1.040 ευρώ/τόνο.

Το 2019 οι πωλήσεις τροφών εκτιμάται πως θα παρουσιάσουν οριακή άνοδο και θα κυμανθούν στους 257.000 τόνους.

Διάρθρωση κόστους παραγωγής

- Ιχθυοτροφές
- Γόνος
- Εργατικά κόστη
- Λοιπά λειτουργικά
- Συντήρηση
- Ενέργεια
- Αποσβέσεις κεφαλαίου

πηγή: ΣΕΘ

Συμβάλλουμε
στο έργο σας

Ανταποκρινόμαστε
στις ανάγκες του
ιχθυοπαραγωγού

“Στην Agroinvest πιστεύουμε ότι ο υδατοκαλλιεργητής πρέπει να έχει στη διάθεση του άρτιες και αξιόπιστες λύσεις για να παράγει υγιή και εύγευστα ψάρια. Γι’ αυτό δημιουργήσαμε και προσφέρουμε μία πλήρη σειρά υψηλής ποιότητας ιχθυοτροφών που ανταποκρίνονται στις καθημερινές σας προκλήσεις.”

Ο συνδυασμός της καινοτομίας στο σχεδιασμό των ιχθυοτροφών, η παραγωγή τους με ποιοτικές α’ ύλες και η φροντίδα για την πλήρη κάλυψη των αναγκών σας, καθιστούν την εταιρεία Agroinvest ιδανικό αρωγό στην ανάπτυξη των ψαριών σας.

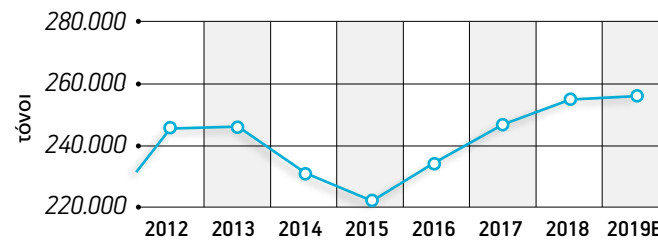
Επικοινωνήστε μαζί μας

Agroinvest A.E.B.E.
Λ.Βουλιαγμένης 517
16341, Ηλιούπολη
Αθήνα

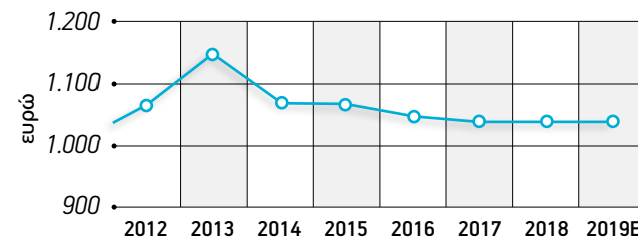
Τηλ: (+30) 210 48 12 280
Φαξ: (+30) 210 48 26 576

fishfeed@agroinvest.gr
www.agroinvest.gr

Πωλήσεις τροφών 2012 - 2018

Μέση τιμή τροφής €/τόνο 2012 - 2018

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Παραγωγή γόνου

Στην Ελλάδα υπάρχουν 29 ιχθυογεννητικοί σταθμοί μεσογειακών ιχθύων και το 2018 παράγαγαν περίπου 446,8 εκ. ιχθύδια συνολικής αξίας 111 εκ. ευρώ, με την τιμή μονάδας να κυμαίνεται από 0,2 ευρώ για την τσιπούρα έως 0,4 ευρώ για τον κρانيό. Από αυτά σχεδόν το 97% αντιπροσωπεύει την παραγωγή γόνου τσιπούρας και λαβρακιού και το 3% την παραγωγή γόνου για όλα τα υπόλοιπα μεσογειακά είδη (μυτάκι, φαγκρί και κρانيό). Σε σχέση με το προηγούμενο έτος παρατηρείται ελάχιστη μείωση ως προς τον όγκο 2,7%.

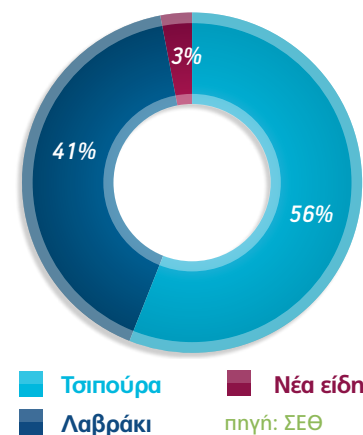
Αναλυτικότερα και όσον αφορά στην παραγωγή γόνου τσιπούρας και λαβρακιού, το 2018 παράχθηκαν συνολικά 432 εκ. ιχθύδια αξίας 86,4 εκ. ευρώ. Από αυτά, σχεδόν το 86,5% τοποθετήθηκε σε μονάδες στην Ελλάδα και το υπόλοιπο 13,5% διακινήθηκε

σε άλλες χώρες (Ισπανία, Κροατία, Αίγυπτο, Η.Α.Ε, Τυνησία). Αναλυτικότερα παράχθηκαν:

- 250 εκ. ιχθύδια τσιπούρας όπου σε σχέση με το 2017 παρατηρείται μείωση 2,3% ως προς τον όγκο παραγωγής. Όσον αφορά στις εξαγωγές γόνου τσιπούρας, το 2018 εξήχθησαν συνολικά 40 εκ. ιχθύδια εκ των οποίων το 45% σε ευρωπαϊκές χώρες (κυρίως Ιταλία και Ισπανία) και το 55% σε τρίτες χώρες
- 182 εκ. ιχθύδια λαβρακιού, όπου σε σχέση με το 2017 παρατηρείται μείωση 4,7% ως προς τον αριθμό ιχθυδίων. Συνολικά εξήχθησαν 18 εκ. ιχθύδια προς άλλες χώρες.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, το 2018 εισήχθησαν στην Ελλάδα από τη Γαλλία περίπου 5,5 εκ. ιχθύδια λαβρακιού και 7,4 εκ. ιχθυδίων τσιπούρας.

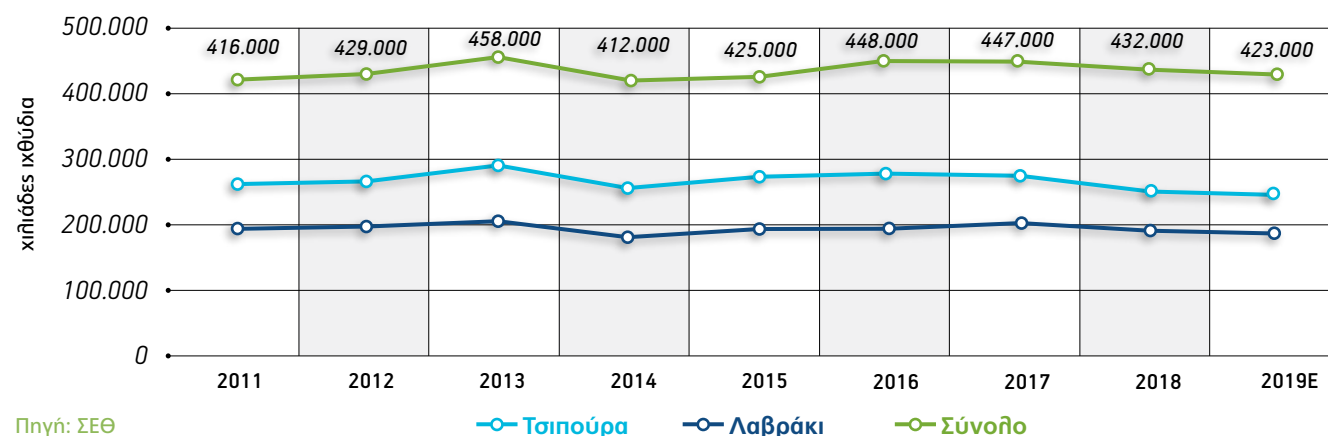
Παραγωγή γόνου

πηγή: ΣΕΘ

Το 2019 εκτιμάται ότι η παραγωγή γόνου τσιπούρας και λαβρακιού θα παρουσιάσει μείωση 2,08% και θα παραχθούν συνολικά 423 εκ. ιχθύδια. Ανά είδος, θα παραχθούν 245 εκ. τσιπούρας και 178 εκ. ιχθύδια λαβρακιού, αναμένοντας μείωση 2% και 2,2% αντίστοιχα σε σχέση με το 2018.

Παραγωγή γόνου

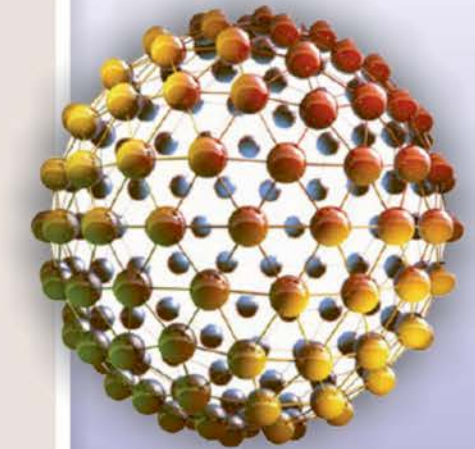
Πηγή: ΣΕΘ

Nano-Clear®

Η ιδανική λύση για εφαρμογή σε εξοπλισμούς ιχθυοκαλλιέργειας και ιχθυογεννητικών σταθμών

Το Nano-Clear είναι ένα καθαρό σύστημα επιστρώσης ενός συστατικού που με την κατάλληλη εφαρμογή εξασφαλίζει :

- Εξαιρετική αντοχή στη διάβρωση.
- Εξαιρετική αντοχή στην τριβή.
- Στιβαρή στιλπνότητα.
- Μειώνει τη συντήρηση της επιφάνειας.
- Μειώνει τον κύκλο ανανέωσης.
- Είναι 6 φορές πιο σκληρό από το χρώμα.
- Επεκτείνει τη ζωή των περιουσιακών στοιχείων σας.

Τα Nano-Clear Coatings κατασκευάζονται χρησιμοποιώντας ιδιόκτητα πολυμερή με τρισδιάστατη νανοδομή.

Αυτά τα 3D δίκτυα νανοκλίμακας σχηματίζουν την πολυμερή ραχοκοκαλιά όλων των συστημάτων νανο-διαυγούς επιστρώσης.

Το Nano-Clear εφαρμόζει σε:

- Φρεσκοβαμμένες Επιφάνειες
- Οξειδωμένες Βαφές
- 2Κ Εποξικά, Πολυουρεθάνες, Βερνίκια και Αστάρια.
- Ανοδιωμένο Αλουμίνιο
- Τσιμέντο
- Πέτρα

 PROTEUS
www.proteussa.com

Αποκλειστικός αντιπροσωπος

Nano-Clear®

Καρδάμυλα, Χίος - 823 00, Τηλ.: 22720 23561

Fax.: 22720-22412, Email: sales@proteussa.com

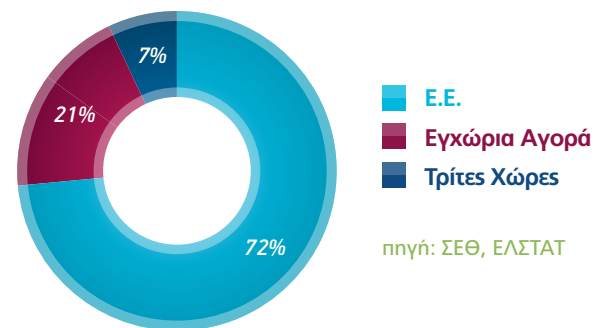
 NIREUS
GROUP OF COMPANIES

2.4 Εμπορία μεσογειακών ιχθύων

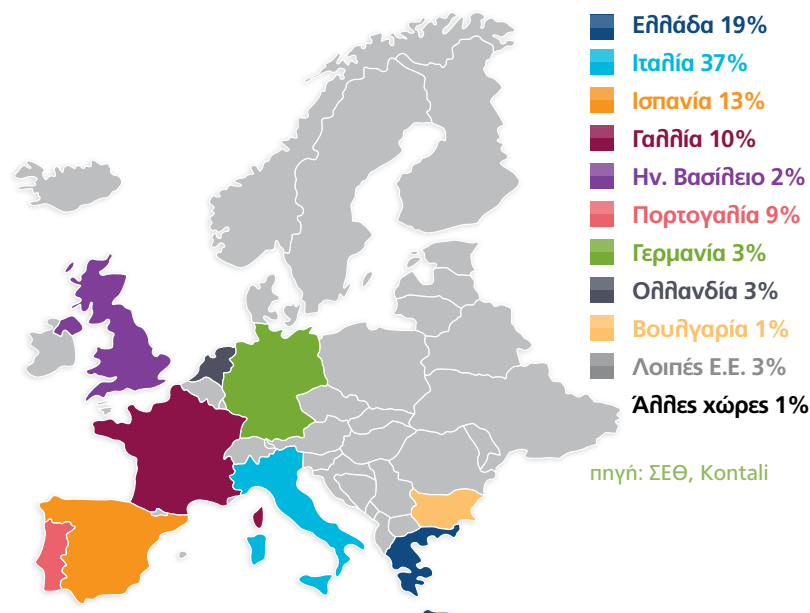
Ο κλάδος της μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας είναι έντονα εξωστρεφής αφού διαχρονικά σχεδόν το 80% της παραγωγής διατίθεται σε αγορές εκτός Ελλάδας και το υπόλοιπο 20% διατίθεται στην εγχώρια αγορά. Η τάση αυτή διατηρήθηκε και το 2018 καθώς το 72% των πωλήσεων διατέθηκε σε αγορές της Ε.Ε., το 7% σε τρίτες χώρες και το υπόλοιπο στην εγχώρια αγορά. Τα προϊόντα ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας διατέθηκαν σε 32 χώρες παγκοσμίως. Οι κυριότερες αγορές ωστόσο είναι στην Ε.Ε. όπου παραδοσιακά οι Ιταλία, Ισπανία και Γαλλία απορροφούν σχεδόν το μεγαλύτερο μέρος της ελληνικής παραγωγής (59% το 2018).

Αναλυτικότερα, το 2018 οι πωλήσεις ήταν αυξημένες κατά 4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Συνολικά πωλήθηκαν 109.950 τόνοι εκ των οποίων σχεδόν 79.610 τόνοι σε αγορές της Ε.Ε., 7.545 τόνοι σε τρίτες χώρες και 22.795 τόνοι στην εγχώρια αγορά. Σχεδόν το σύνολο των πωλήσεων ήταν νωπά ψάρια και μόλις το 0,2% κατεψυγμένα (κυρίως στις τρίτες χώρες). Το 41% των πωλήσεων προήλθαν από το λαβράκι, το 54% από πωλήσεις τσιπούρας και το 5% από τα υπόλοιπα είδη. Αυξημένες ήταν ωστόσο και οι πωλήσεις της Τουρκίας σε όλες τις παραδοσιακές και νέες αγορές, γεγονός που προκαλεί έντονο ανταγωνισμό. Συγκεκριμένα, το 2018 οι εισαγωγές τσιπούρας και λαβρακιού αυξήθηκαν κατά 16% φτάνοντας τους 105.228 τόνους (έναντι των 90.761 τόνων του 2017). Αξίζει να σημειωθεί πως το 2018 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση της διακίνησης των τουρκικών ψαριών μέσω της Ελλάδας. Δηλαδή αφού εκτελωνίστηκε το τουρκικό ψάρι στην Ελλάδα, τέθηκε σε ελεύθερη κυκλοφορία και στη συνέχεια εστάλη (ως τουρκικό) σε άλλες χώρες τις Ε.Ε. Το 2018 οι εισαγωγές τουρκικών ψαριών αυξήθηκαν κατά 119% σε σχέση με το 2017. Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ, εισήχθησαν 11.713 τόνοι νωπών ψαριών από Τουρκία (4.100 τόνοι τσιπούρας, 6.313 τόνοι λαβρακιού και 1.300 τόνοι λοιπών νωπών ψαριών) όπου σχεδόν στο σύνολο τους επαναπωλήθηκαν σε άλλες χώρες της Ε.Ε.

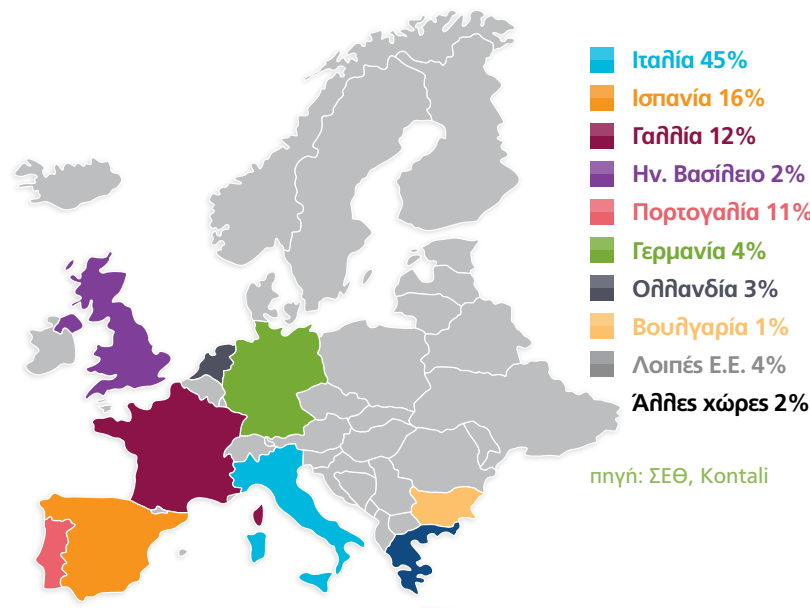
Εμπορία μεσογειακών ειδών 2018

Κύριες αγορές ψαριών Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας 2018

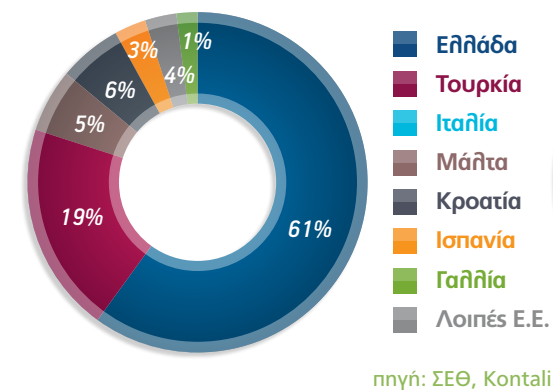
Εξαγωγές ψαριών Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας 2018

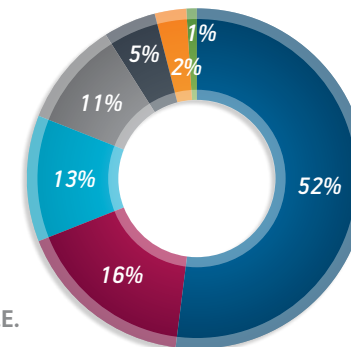
Αγορά Ιταλίας

Η Ιταλία αποτελεί τη μεγαλύτερη αγορά για τα ψάρια Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας καθώς αντιπροσωπεύει το 45% των εξαγωγών Ελληνικής τσιπούρας και λαβρακιού. Το 2018 εισήχθησαν στην Ιταλία συνολικά 67.992 τόνοι τσιπούρας και λαβρακιού εκ των οποίων οι 42.934 τόνοι, δηλαδή το 55%, από την Ελλάδα καθιστώντας την τον κύριο προμηθευτή και στα δύο είδη. Εκτιμάται πως η αγορά της Ιταλίας είναι ακόμα μεγαλύτερη λόγω των φορτώσεων που γίνονται στην Ελλάδα από Ιταλούς εμπόρους και ενδεχομένως καταγράφονται ως πωλήσεις στην Ελλάδα. Αναλυτικότερα και ανά είδος:

Ιταλία 2018
Εισαγωγές τσιπούρας

Ιταλία 2018
Μερίδια αγοράς τσιπούρας

Τσιπούρα

Το 2018 εισήχθησαν στην Ιταλία 37.242 τόνοι τσιπούρας εκ των οποίων οι 22.900 τόνοι, δηλαδή το 61,5%, προήλθε από την Ελλάδα. Σε σχέση με το 2017, παρατηρείται αύξηση των εισαγωγών από την Ελλάδα κατά 2,25%, ενώ οι συνολικές εισαγωγές του είδους στη χώρα αυξήθηκαν κατά 1,99%.

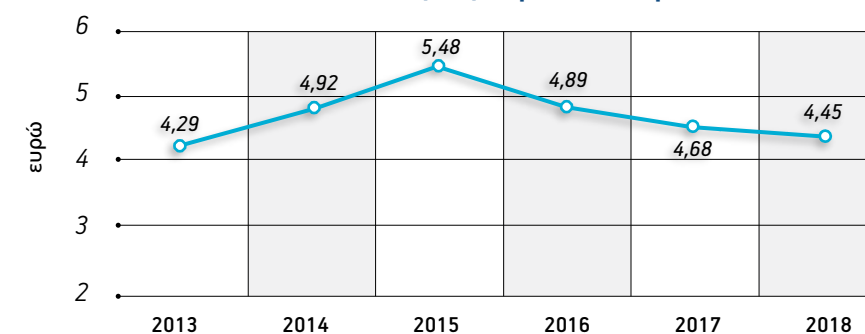
Λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιοπαραγωγή της Ιταλίας, η Ελλάδα το 2018 κατείχε μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο 52% των συνολικών πωλήσεων νωπής τσιπούρας στην Ιταλία.

Ιταλία 2018 - Εισαγωγές τσιπούρας

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2018	Δ%
Ελλάδα	18.622,00	17.725,00	20.568,00	22.396,00	22.900,00	2,25
Τουρκία	3.634,00	5.384,00	9.609,00	7.012,00	7.179,00	2,38
Ισπανία	629,00	1.398,00	1.301,00	1.117,00	934,00	-16,38
Γαλλία	234,00	418,00	491,00	507,00	500,00	-1,38
Μάλτα	1.404,00	1.595,00	1.647,00	2.154,00	1.883,00	-12,58
Κροατία	1.239,00	1.557,00	1.613,00	2.201,00	2.281,00	3,63
Λοιπές	96,00	299,00	415,00	1.129,00	1.565,00	38,62
Σύνολο	25.858,00	28.376,00	35.644,00	35.516,00	37.242,00	1,99

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Ιταλία - εξέλιξη τιμής τσιπούρας

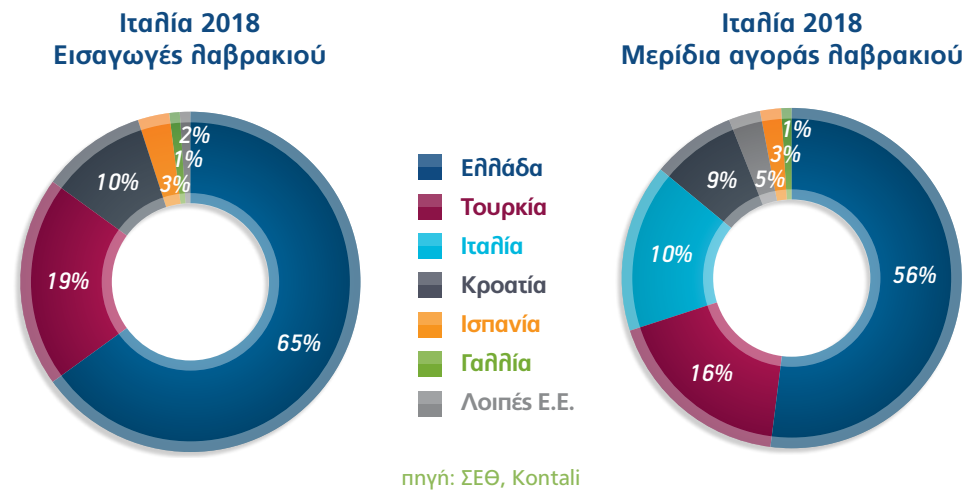

Η μέση τιμή της τσιπούρας ήταν 4,45 €/κιλό, ήτοι μειωμένη κατά 4,91% σε σχέση με το 2017. Η αξία των εξαγωγών (σε τιμές παραγωγού) ανήλθε στα 101,9 εκ. ευρώ σημειώνοντας αύξηση κατά 1,09% περίπου σε σχέση με το 2017 (100,8 εκ. ευρώ).

Λαβράκι

Το 2018 εισήχθησαν στην Ιταλία 30.750 τόνοι λαβρακιού εκ των οποίων οι 20.034 τόνοι, δηλαδή το 65,15%, προήλθε από την Ελλάδα. Σε σχέση με το 2017, παρατηρείται μείωση των εισαγωγών από την Ελλάδα κατά 1,08%, ενώ οι συνολικές εισαγωγές του είδους στη χώρα αυξήθηκαν κατά 0,96%.

Λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιοπαραγωγή της Ιταλίας, η Ελλάδα το 2018 κατείχε μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο 56% των συνολικών πωλήσεων νωπού λαβρακιού στην Ιταλία.

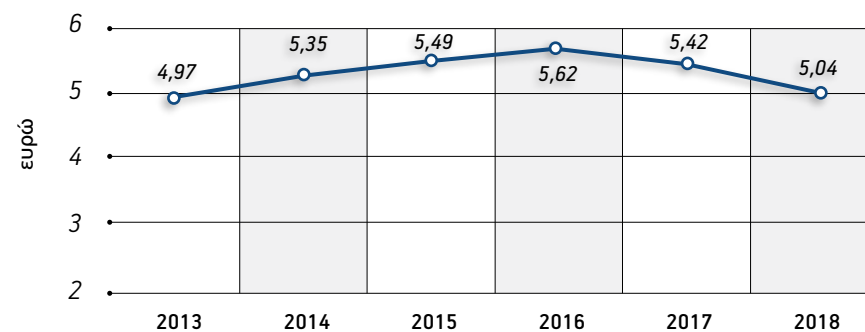

Ιταλία 2018 - Εισαγωγές λαβρακιού

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2018	Δ%
Ελλάδα	13.840,00	15.253,00	18.565,00	20.252,00	20.034,00	-1,08
Τουρκία	3.798,00	4.927,00	5.844,00	5.853,00	5.909,00	0,96
Γαλλία	495,00	419,00	300,00	235,00	237,00	0,85
Κροατία	1.451,00	2.141,00	2.542,00	3.010,00	3.110,00	3,32
Ισπανία	916,00	945,00	1.072,00	860,00	944,00	9,77
Λοιπές	232,00	155,00	229,00	247,00	516,00	108,91
Σύνολο	20.732,00	23.840,00	28.552,00	30.457,00	30.750,00	0,96

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Ιταλία - εξέλιξη τιμής λαβρακιού

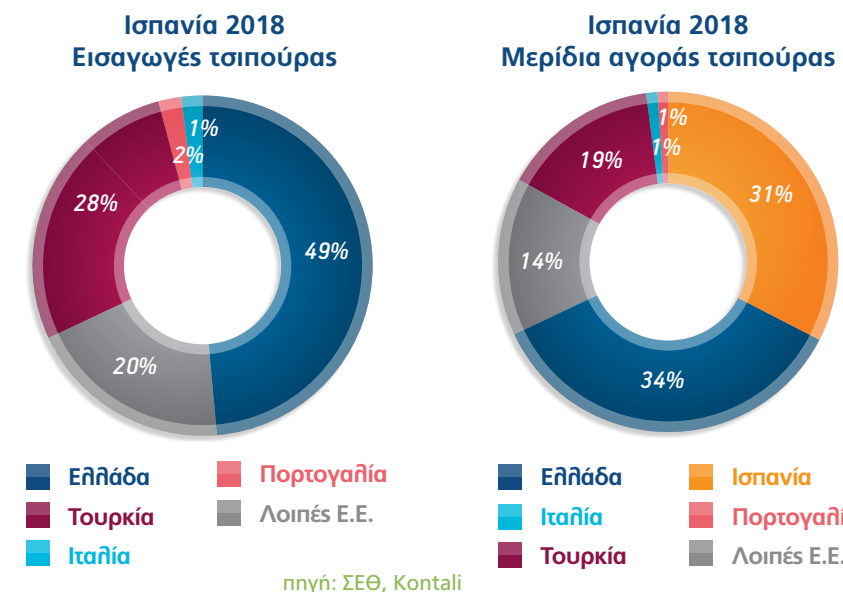
πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Η μέση τιμή στο λαβράκι ήταν 5,04 €/κιλό, ήτοι μειωμένη κατά 7,01% σε σχέση με το 2017. Η αξία των εξαγωγών (σε τιμές παραγωγού) ανήλθε στα 100,97 εκ. ευρώ σημειώνοντας μείωση 1,94% σε σχέση με το 2017 (102,97 εκ. ευρώ).

Αγορά Ισπανίας

Η Ισπανία αποτελεί την 2η μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή αγορά για τα ψάρια Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας καθώς απορροφά σχεδόν στο 12,6% της Ελληνικής παραγωγής και αντιπροσωπεύει το 15,5% των συνολικών εξαγωγών Ελληνικής τσιπούρας και λαβρακιού. Το 2018 εισήχθησαν συνολικά 29.142 τόνοι τσιπούρας και λαβρακιού εκ των οποίων οι 14.744 τόνοι, δηλαδή το 50,6%, προήλθαν από την Ελλάδα καθιστώντας την έτσι κύριο προμηθευτή νωπών ψαριών μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας.

Αναλυτικότερα και ανά είδος:

Τσιπούρα

Το 2018 εισήχθησαν στην Ισπανία 18.137 τόνοι νωπής τσιπούρας εκ των οποίων οι 8.800 τόνοι, δηλαδή το 48,52%, προήλθαν από την Ελλάδα. Σε σχέση με το 2017, παρατηρείται μείωση των εισαγωγών από την Ελλάδα κατά 0,86%, ενώ οι συνολικές εισαγωγές του είδους στη χώρα μειώθηκαν κατά 4,67%.

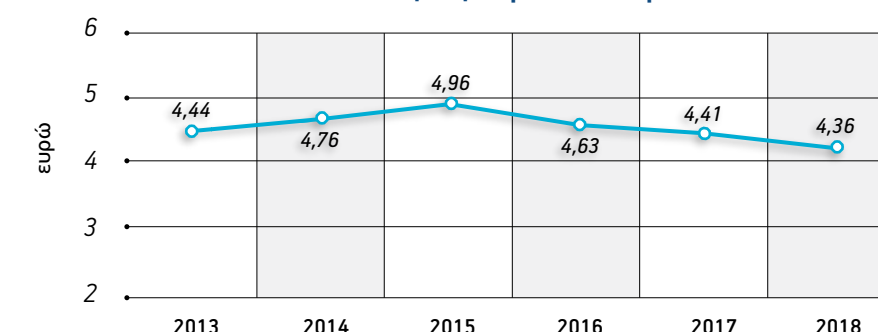
Λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιοπαραγωγή της Ισπανίας, η Ελλάδα το 2018 κατείχε μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο 29,06% των συνολικών πωλήσεων νωπής τσιπούρας στην Ισπανία.

Ισπανία 2018 - Εισαγωγές τσιπούρας

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2017	Δ%
Ελλάδα	9.431,00	8.236,00	9.962,00	8.876,00	8.800,00	-0,86
Τουρκία	3.454,00	3.294,00	2.950,00	3.770,00	5.085,00	34,88
Ιταλία	64,00	1.122,00	3.642,00	1.869,00	228,00	-87,80
Πορτογαλία	172,00	150,00	244,00	297,00	315,00	6,06
Λοιπές	810,00	4.176,00	4.370,00	4.213,00	3.709,00	-11,96
Σύνολο	13.93,00	16.978,00	21.168,00	19.025,00	18.137,00	-4,67

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Ισπανία - εξέλιξη τιμής τσιπούρας

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

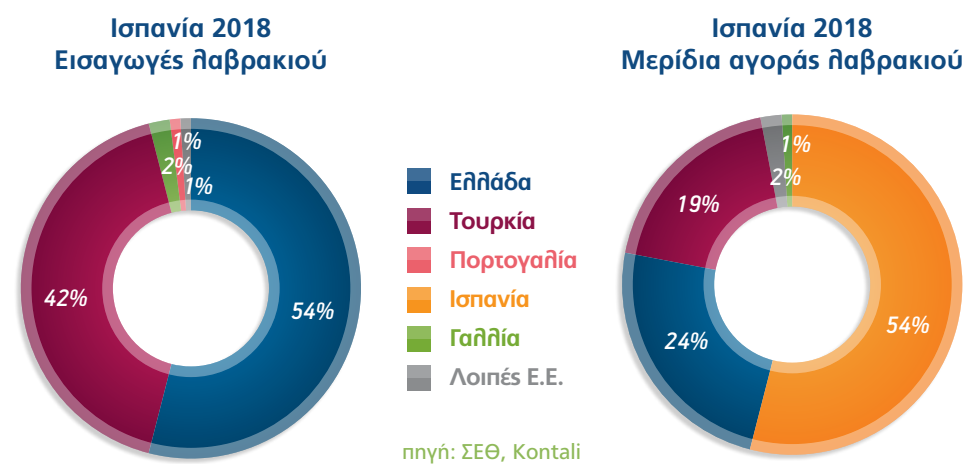
Η μέση τιμή της τσιπούρας ήταν 4,36 €/κιλό, ήτοι μειωμένη κατά 1,13% σε σχέση με το 2017.

Η αξία των εξαγωγών (σε τιμές παραγωγού) ανήλθε στα 38,37 εκ. ευρώ σημειώνοντας μείωση 1,49% σε σχέση με το 2017 (38,95 εκ. ευρώ).

Λαβράκι

Το 2018 εισήχθησαν στην Ισπανία 11.005 τόνοι λαβρακιού εκ των οποίων οι 5.944 τόνοι, δηλαδή το 54%, προήλθαν από την Ελλάδα. Σε σχέση με το 2017, παρατηρείται αύξηση των εισαγωγών από την Ελλάδα κατά 3,36%, ενώ οι συνολικές εισαγωγές του είδους στη χώρα αυξήθηκαν κατά 15,12%.

Λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιοπαραγωγή της Ισπανίας, η Ελλάδα το 2018 κατείχε μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο 24% των συνολικών πωλήσεων νωπού λαβρακιού στην Ισπανία.

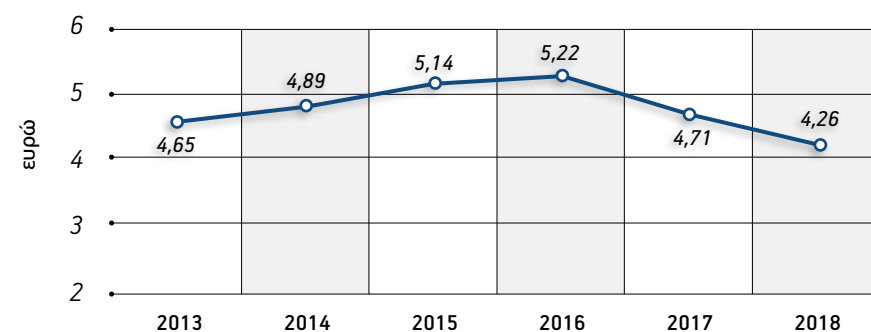

Ισπανία 2018 - Εισαγωγές λαβρακιού

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2018	Δ%
Ελλάδα	2.307,00	1.863,00	2.942,00	5.751,00	5.944,00	3,36
Τουρκία	2.569,00	2.261,00	1.698,00	2.619,00	4.594,00	75,41
Γαλλία	166,00	129,00	129,00	97,00	185,00	90,72
Πορτογαλία	127,00	78,00	97,00	110,00	164,00	49,09
Ιταλία		573,00	821,00	751,00	14,00	-98,14
Λοιπές	110,00	11,00	43,00	232,00	104,00	-55,17
Σύνολο	5.279,00	4.915,00	5.730,00	9.560,00	11.005,00	15,12

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Ισπανία - εξέλιξη τιμής λαβρακιού

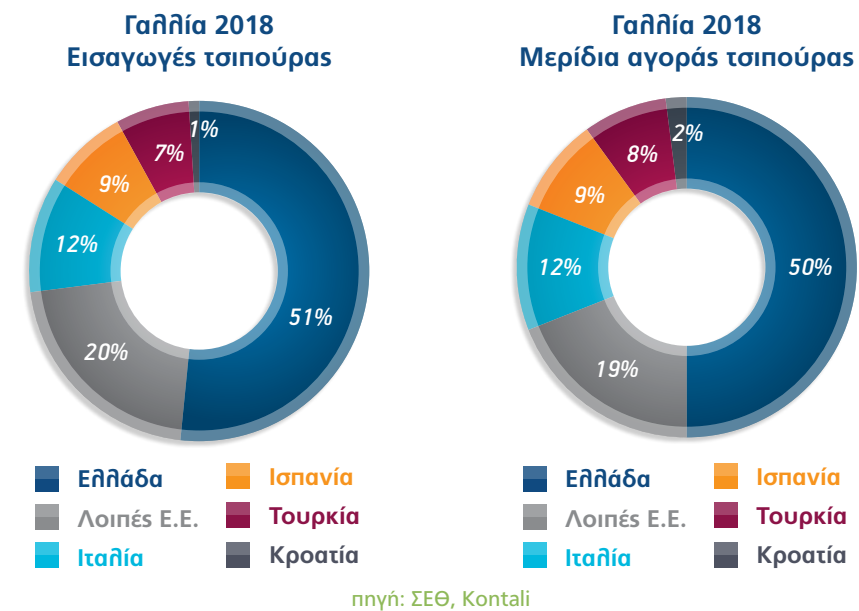

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Αγορά Γαλλίας

Η Γαλλία αποτελεί την 3η μεγαλύτερη Ευρωπαϊκή αγορά για τα ψάρια Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας αφού απορροφά το 9,6% της Ελληνικής παραγωγής και αντιπροσωπεύει το 11,83% των συνολικών εξαγωγών Ελληνικής τσιπούρας και λαβρακιού. Το 2018 εισήχθησαν συνολικά 22.576 τόνοι τσιπούρας και λαβρακιού εκ των οποίων οι 11.240 τόνοι, δηλαδή το 49,79%, προήλθαν από την Ελλάδα.

Αναλυτικότερα και ανά είδος:

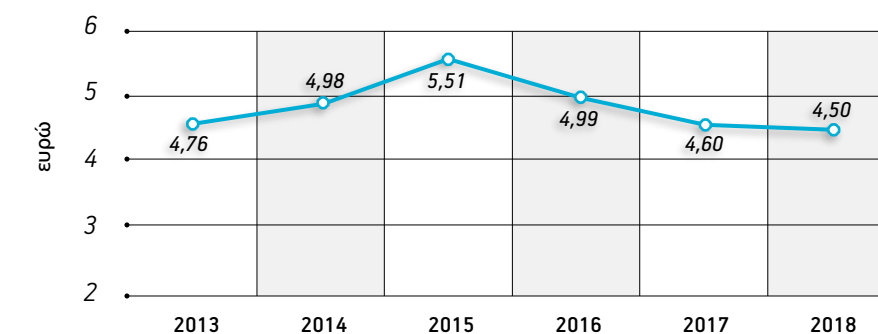

Γαλλία 2018 - Εισαγωγές τσιπούρας

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2018	Δ%
Ελλάδα	5.923,00	5.286,00	5.613,00	7.527,00	6.977,00	-7,31
Τουρκία	39,00	24,00	527,00	984,00	978,00	-0,61
Ισπανία	1.783,00	1.863,00	1.473,00	1.384,00	1.245,00	-10,04
Ιταλία	690,00	838,00	1.032,00	1.004,00	1.652,00	64,54
Κροατία		122,00	154,00	118,00	197,00	66,95
Λοιπές	351,00	1.693,00	1.778,00	2.151,00	2.6967,00	25,34
Σύνολο	8.786,00	9.826,00	10.577,00	13.168,00	13.745,00	4,38

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Γαλλία - εξέλιξη τιμής τσιπούρας

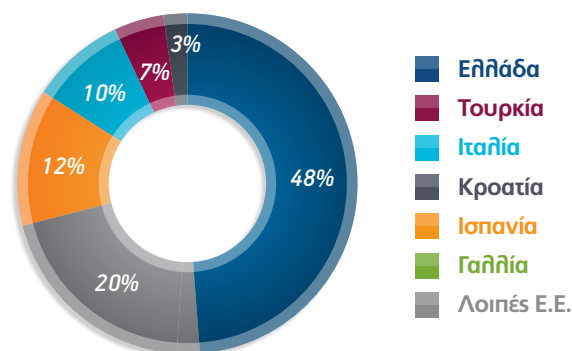
πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Λαβράκι

Το 2018 εισήχθησαν στη Γαλλία 8.831 τόνοι λαβρακιού εκ των οποίων οι 4.263 τόνοι, δηλαδή το 48,27%, προήλθαν από την Ελλάδα. Σε σχέση με το 2017, παρατηρείται μείωση των εισαγωγών από την Ελλάδα κατά 1,66%, ενώ οι συνολικές εισαγωγές του είδους στη χώρα αυξήθηκαν κατά 2,33%.

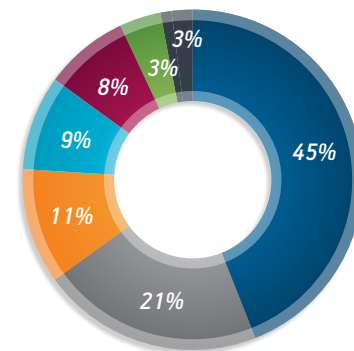
Λαμβάνοντας υπόψη και την ιδιοπαραγωγή της Γαλλίας, η Ελλάδα το 2018 κατείχε μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στο 45% των συνολικών πωλήσεων νωπού λαβρακιού στη Γαλλία.

Γαλλία 2018
Εισαγωγές λαβρακιού

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Γαλλία 2018
Μερίδια αγοράς λαβρακιού

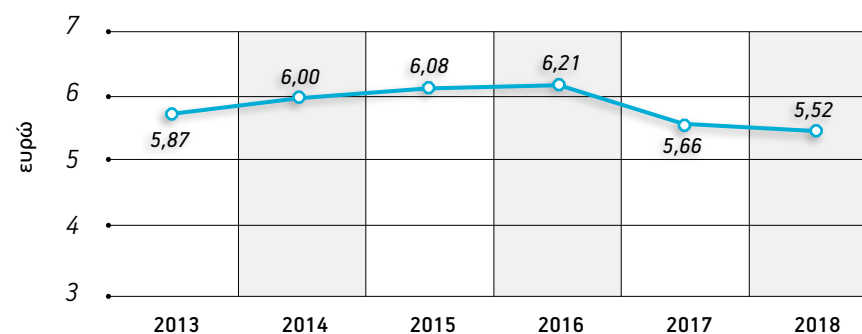

Γαλλία 2018 - Εισαγωγές λαβρακιού

Χώρες	2014	2015	2016	2017	2018	Δ%
Ελλάδα	2.421,00	2.884,00	3.170,00	4.335,00	4.263,00	-1,66
Τουρκία	50,00	29,00	148,00	366,00	626,00	71,04
Ισπανία	1.328,00	1.408,00	1.488,00	1.063,00	1.067,00	0,38
Κροατία	51,00	219,00	350,00	246,00	231,00	-6,10
Ιταλία		477,00	554,00	745,00	857,00	15,03
Λοιπές	844,00	445,00	388,00	1.875,00	1.787,00	-4,69
Σύνολο	4.694,00	5.462,00	6.098,00	8.630,00	8.831,00	2,33

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Γαλλία - εξέλιξη τιμής λαβρακιού

πηγή: ΣΕΘ, Kontali

Η μέση τιμή λαβρακιού κυμάνθηκε στα 5,52€/κιλό, μειωμένη κατά 2,47% σε σχέση με το 2017.

Η αξία των εξαγωγών (σε τιμές παραγωγού) ανήλθε στα 23,53 εκ. ευρώ σημειώνοντας μείωση 1,75% σε σχέση με το 2017 (23,95 εκ. ευρώ).

2.5 Υλοποίηση Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας 2014 - 2020

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας 2014-2020 (Ε.Π.Α.λ.Θ.) εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2015 με συνολική Δημόσια Δαπάνη (ΔΔ) 523.406.309 Ευρώ. Το ΕΠΑλΘ αποτελεί στην ουσία ένα εθνικό σχέδιο στο οποίο παρουσιάζεται ο τρόπος με τον οποίο θα αξιοποιήσει κάθε κράτος – μέλος της Ε.Ε. τα κονδύλια που έχει στη διάθεση του από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την ανάπτυξη της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Η διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος είναι επταετής και βασίζεται σε έξι προτεραιότητες που είναι κοινές σε όλη την Ε.Ε. Οι άξονες ενδιαφέροντος για την υδατοκαλλιέργεια είναι κυρίως η «Προτεραιότητα 2» με συνολικό προϋπολογισμό 89,7 εκ. ευρώ όπου προβλέπεται η χρηματοδότηση 13 διαφορετικών μέτρων και η «Προτεραιότητα 5» όπου προβλέπεται η χρηματοδότηση δράσεων εμπορίας και μεταποίησης και έχει συνολικό προϋπολογισμό 50 εκ. ευρώ.

Σύμφωνα με την έκθεση υλοποίησης του Ε.Π.Α.λ.Θ. η πρόοδος που έχει επιτευχθεί από την έγκριση του προγράμματος και μέχρι το τέλος του 2018 αναλύεται ως εξής:

- Ο συνολικός αριθμός των ενεργοποιημένων μέτρων ανήλθε σε 19 (από τα συνολικά 43 που προβλέπονται το πρόγραμμα).
- Οι προσκλήσεις που ενεργοποιήθηκαν ανήλθαν σε 24 εκ των οποίων οι 11 παρέμειναν ανοικτές το 2018.
- Τα μέτρα που ενεργοποιήθηκαν μέσω των αντίστοιχων προσκλήσεων αντιστοιχούν στο 66,78% της συνολικής ΔΔ του ΕΠΑλ (348,09 εκ. ευρώ).
- Εντάχθηκαν συνολικά 1028 πράξεις, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους 243,26 εκ. ευρώ που αντιστοιχεί στο 46,67% της ΔΔ του προγράμματος.
- Οι αντίστοιχες πληρωμές (απορροφητικότητα) ανήλθαν συνολικά σε 57,98 εκ. ευρώ, ποσό που αντιστοιχεί στο 11,12% της ΔΔ του Ε.Π.Α.λ.Θ.

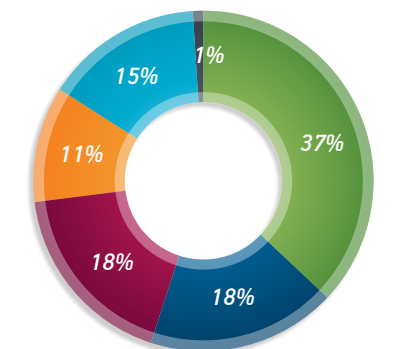
- Επιτεύχθηκαν οι δημοσιονομικοί στόχοι για το 2018.

Όσον αφορά στην Προτεραιότητα 2 «Προαγωγή της περιβαλλοντικά βιώσιμης, αποδοτικής ως προς τη χρήση των πόρων, καινοτόμου, ανταγωνιστικής και βασισμένης στη γνώση υδατοκαλλιέργειας», οι κύριες εξελίξεις είναι οι εξής:

- Αναπτύχθηκε περαιτέρω το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) για τα μέτρα που αφορούν ιδιωτικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια.
- Δεν ενεργοποιήθηκε κανένα νέο μέτρο πέρα από τα 3 που είχαν ήδη ενεργοποιηθεί το 2017 (συνολικά προβλέπονται 13 μέτρα).
- Εντάχθηκαν 114 πράξεις επενδυτικών σχεδίων υδατοκαλλιέργειας με συνολική Δημόσια Δαπάνη ύψους 66.825.447 ευρώ.
- Η συνολική απορρόφηση της προτεραιότητας παραμένει 0%.

Γενικότερα η υλοποίηση του Ε.Π.Α.λ.Θ. εξακολουθεί να παρουσιάζει υστέρηση ως προς την συνολική και την τομεακή επίτευξη των στόχων του (άξονας υδατοκαλλιέργειας) παρόλο που βρίσκεται στο ήμισυ της προγραμματικής περιόδου ενώ η επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων του προγράμματος το 2018 βασίστηκε σε δαπάνες που διατέθηκαν κυρίως σε μη αναπτυξιακά μέτρα (διάλυση σκαφών).

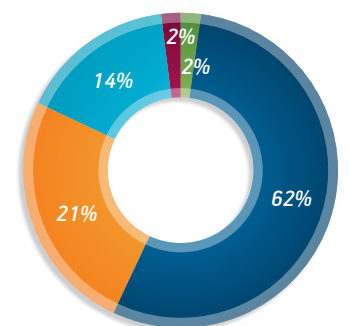
Κατανομή προϋπολογισμού ΕΠΑλΘ Ελλάδας 2014 - 2020

- Αλιεία
- Ιχθυοκαλλιέργεια
- Εφαρμογή ΚΑΠ
- Ανάπτυξη Τοπικών Κοινωνιών
- Εμπορία & Μεταποίηση
- Εφαρμογή ΟΘΠ

πηγή: ΕΥΔΕΠ Αλιείας, Σ.Ε.Θ.

Δαπάνες ΕΠΑλΘ

- Διάλυση Σκαφών
- Αναπτυξιακά Μέτρα
- Συτήληση Δεδομένων
- Τεχνική Βοήθεια
- Θαλάσσια Εποπτεία

πηγή: ΕΥΔΕΠ Αλιείας, Σ.Ε.Θ.

2.6 Όραμα ανάπτυξης θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζεται το όραμα ανάπτυξης της Ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας όπως διαμορφώθηκε αρχικά από την Ευρωπαϊκή Πλατφόρμα Έρευνας και Καινοτομίας για την Υδατοκαλλιέργεια (EATiP) και τον ΣΕΘ και εξειδικεύτηκε στο «Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020». Πρακτικά γίνεται μια καταγραφή της προόδου που επιτυγχάνεται ετησίως σε σχέση με την υλοποίηση των στόχων που έχουν τεθεί, τόσο από τον ίδιο τον κλάδο, όσο και από την πολιτεία. Το 2012 ο ΣΕΘ επεξεργάστηκε με την EATiP το όραμα ανάπτυξης του κλάδου με ορίζοντα το 2030. Για τη μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια και την Ελλάδα πιο συγκεκριμένα, προβλεπόταν διπλασιασμός της παραγωγής προκειμένου να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση, αλλά και να διατηρήσει την ηγετική της θέση σε διεθνές επίπεδο.

Ωστόσο την περίοδο 2012–2016 λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης της χώρας, αλλά και της εν εξελίξει διαδικασίας αναδιάρθρωσης των μεγαλύτερων επιχειρήσεων του κλάδου, η στρατηγική ανάπτυξης που εφαρμόστηκε αναθεωρήθηκε δίνοντας έμφαση στην σταθεροποίηση του κλάδου και την βελτίωση της κερδοφορίας και όχι στην αύξηση της παραγωγής.

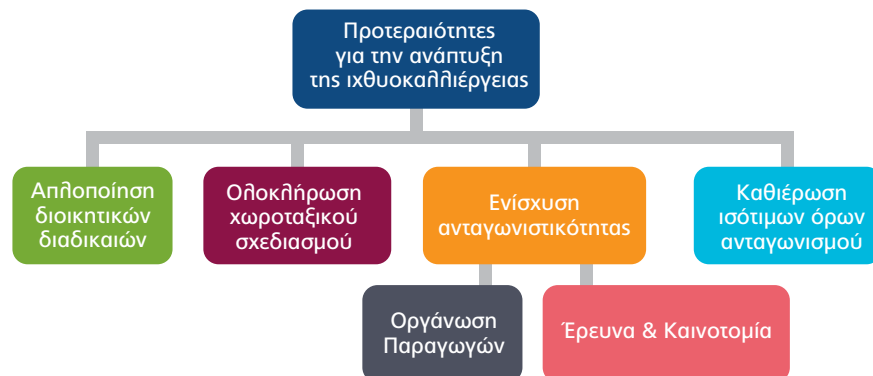
Έτσι, σύμφωνα και με την ενδιάμεση αξιολόγηση του Πολυετούς Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας 2014-2020 ο μέσος ρυθμός ανάπτυξης αναθεωρήθηκε και εκτιμάται πως μεταξύ 2017-2023 θα είναι στο 5,5% και την επόμενη πενταετία θα επανέλθει στην αρχική εκτίμηση του 7% μέση ετήσια ανάπτυξη. Αν υλοποιηθεί αυτό το πρόγραμμα τότε το 2030 η παραγωγή αναμένεται να κυμανθεί στους 220.000 τόνους.

2.7 Υλοποίηση Πολυετούς Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020

Το Πολυετές Εθνικό Σχέδιο της Ελλάδας εγκρίθηκε το 2014 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και περιγράφει δράσεις και στόχους σε σχέση με στρατηγικούς τομείς στους οποίους εντοπίζονται οι κύριες αιτίες που εμποδίζουν την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας.

Συγκεκριμένα οι άξονες αυτοί είναι οι:

1. Απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών
2. Ολοκλήρωση του χωροταξικού σχεδιασμού
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας
4. Καθιέρωση ισότιμων όρων ανταγωνισμού

1. Απλοποίηση διοικητικών διαδικασιών

Το 2014 με την ψήφιση του Ν. 4282 για την «Ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών» ξεκίνησε μια διαδικασία εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου ίδρυσης και λειτουργίας των μονάδων διότι ήταν πολύπλοκο και γραφειοκρατικό, δημιουργούσε ασάφειες και αλληλοεπικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ των εμπλεκόμενων υπηρεσιών και ο μέσος χρόνος ολοκλήρωσης των διαδικασιών χορήγησης μιας άδειας κυμαινόταν στα δύο χρόνια. Παράλληλα ξεκίνησε και μια διαδικασία απλοποίησης της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των μονάδων υδατοκαλλιέργειας. Τα κύρια προβλήματα που είχαν εντοπιστεί ήταν ο αυξημένος αριθμός των απαιτούμενων αδειών για την ίδρυση μιας μονάδας, η εμπλοκή πολλών υπηρεσιών, η μη τήρηση των προβλεπόμενων προθεσμιών, ο μεγάλος διοικητικός φόρτος για τις υπηρεσίες και η σημαντική οικονομική επιβάρυνση των επενδυτών για την εκπόνηση μελετών κλπ, οι οποίες προσομοιώνονται σε διάφορα στάδια αδειοδότησης των μονάδων.

Πορεία υλοποίησης το 2018: Γενικότερα ο στόχος αυτής της προτεραιότητας έχει επιτευχθεί αφού με τον Ν.4282 ιδρύθηκε «η υπηρεσία μιας στάσης» και μειώθηκε σημαντικά ο χρόνος που απαιτείται για την ίδρυση μιας μονάδας. Το 2018 αν και είχαν εκδοθεί οι περισσότερες Υ.Α. που προβλεπόταν στον Ν.4282, παρέμειναν σε εκκρεμότητα η σύνταξη του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών (ΕΠΑΥ) που έπρεπε να έχει καταρτιστεί από το 2015, ενώ παρέμεινε ανενεργό και το Εθνικό Συμβούλιο Υδατοκαλλιεργειών (ΕΣΥΔ) που έπρεπε να έχει ενεργοποιηθεί από το 2014.

3. Ενίσχυση ανταγωνιστικότητας

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας αποτελεί κλειδί για την ανάπτυξη του κλάδου, ιδίως σε ένα περιβάλλον αυξανόμενου ανταγωνισμού από εισαγόμενα προϊόντα τρίτων χωρών. Στο Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας 2014-2020 προβλέπονται πολλές δράσεις με έμφαση την υλοποίηση συλλογικών δράσεων προώθησης μέσω των Οργανώσεων Παραγωγών (ΟΠ) Υδατοκαλλιέργειας και την μείωση του κόστους παραγωγής μέσω της έρευνας και της καινοτομίας για την βελτίωση της παραγωγικής διαδικασίας, την διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, την ενίσχυση της διαφοροποίησης κλπ. Οι περισσότερες από αυτές τις δράσεις μπορούν να χρηματοδοτηθούν από τα μέτρα του ΕΠΑΛΘ που αφορούν κυρίως την σύσταση ΟΠ, τα μέτρα εμπορίας, τις παραγωγικές επενδύσεις στην υδατοκαλλιέργεια και τα μέτρα καινοτομίας.

2. Ολοκλήρωση χωροταξικού σχεδιασμού

Το 2011 εγκρίθηκε το Ειδικό Πλάνο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών (ΕΠΧΣΑΑΥ) δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την αειφόρο ανάπτυξη του κλάδου. Το ΕΠΧΣΑΑΥ προσδιόρισε Περιοχές Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΑΥ), δηλ. «θαλάσσιες περιοχές που πληρούν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών». Βασικό εργαλείο για την εφαρμογή του Ειδικού Πλαισίου είναι η πρόβλεψη ότι μέσα στις ΠΑΥ θα δημιουργούνται Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (ΠΟΑΥ), δηλ. οργανωμένων θαλάσσιων εκτάσεων εντός των οποίων θα χωροθετούνται μονάδες υδατοκαλλιέργειας. Μέχρι την λήξη της προθεσμίας υποβολή αιτημάτων ίδρυσης ΠΟΑΥ κατατέθηκαν 25 αιτήματα ίδρυσης ΠΟΑΥ (23 για ψάρια και 2 για όστρακα).

Πορεία υλοποίησης το 2018: Το 2018 υπήρξε στενή συνεργασία με τις αρμόδιες αρχές για την αξιολόγηση των κατατεθειμένων αιτήσεων ίδρυση ΠΟΑΥ. Ωστόσο και παρόλες τις προσπάθειες και την στενή συνεργασία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες δεν ιδρύθηκε καμία ΠΟΑΥ, ενώ παρατηρούνται σημαντικές καθυστερήσεις που οφείλονται μεταξύ άλλων στην αδυναμία των εμπλεκόμενων υπηρεσιών να ανταπεξέλθουν λόγω υποστελέχωσης ή/και άλλων προτεραιοτήτων και στην κατά περίπτωση ανάγκη τροποποίησης των μελετών ΠΟΑΥ. Η καθυστέρηση ίδρυσης των ΠΟΑΥ συνεπάγεται την καθυστέρηση ίδρυσης νέων μονάδων σε πολλές ΠΑΥ, με αποτέλεσμα την αδυναμία ανάπτυξης του κλάδου.

Πορεία υλοποίησης το 2018:

- Στρατηγική προώθησης: Αναγνωρίστηκε η «Ελληνική Οργάνωση Παραγωγών Υδατοκαλλιέργειας» και λίγους μήνες μετά εγκρίθηκε και το Σχέδιο Παραγωγής & Εμπορίας για τα έτη 2018-2019 όπου περιλαμβάνει τις δράσεις προετοιμασίας ενός ολοκληρωμένου προγράμματος προώθησης το οποίο αναμένεται να υλοποιηθεί από το 2019 και μετά. Ωστόσο παρέμεινε σε εκκρεμότητα και το 2018 η ενεργοποίηση του μέτρου για την χρηματοδότηση των ΣΠΕ.
- Έρευνα και καινοτομία στον κλάδο: Η ανταγωνιστικότητα του κλάδου είναι συνδεδεμένη με επενδύσεις στην έρευνα και στην καινοτομία. Στην παρούσα φάση έχουν υλοποιηθεί μεμονωμένες δράσεις μέσω των καινοτόμων μέτρων του ΕΠΑΛΘ ενώ είναι εν εξελίξει και η υλοποίηση ορισμένων πιλοτικών ερευνητικών προγραμμάτων μέσω της Γ.Γ.Ε.Τ.

Γενικότερα τα μέτρα που προβλέπονται στο Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο μπορούν να συμβάλουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, αλλιώς τα αποτελέσματα τους θα φανούν αφενός, μόλις ολοκληρωθεί η ίδρυση των ΠΟΑΥ που θα επιτρέψει χωροταξικά την βέλτιστη οργάνωση των επιχειρήσεων με τη δημιουργία οικονομικών κλίμακας και αφετέρου, μόλις ολοκληρωθούν και οι παραγωγικές επενδύσεις.

4. Ισότιμοι όροι ανταγωνισμού

Μια από τις βασικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν όλα τα Ευρωπαϊκά και κατ' επέκταση και τα Ελληνικά προϊόντα είναι ο άνισος ανταγωνισμός με τα εισαγόμενα προϊόντα τρίτων χωρών. Η Ελληνική ιχθυοκαλλιέργεια παράγει κορυφαίας ποιότητας προϊόντα ακολουθώντας αυστηρές Ευρωπαϊκές και εθνικές προδιαγραφές για την προστασία του περιβάλλοντος, την υγεία και ευζωία των εκτρεφόμενων οργανισμών και την προστασία του καταναλωτή. Η υποχρεωτική εφαρμογή αυτών των προδιαγραφών αυξάνει το κόστος παραγωγής των προϊόντων και ενώ θα έπρεπε να αποτελεί ανταγωνιστικό πλεονέκτημα λόγω ποιότητας, στην πραγματικότητα υποβαθμίζει την ανταγωνιστικότητά τους λόγω της τιμής τους. Είναι γεγονός πως στην Ε.Ε. ισχύει το εξής παράδοξο: Από την μια επιβάλλονται πολύ αυστηροί κανόνες παραγωγής στους Ευρωπαίους ιχθυοτρόφους και από την άλλη εισάγονται, σε μερικές περιπτώσεις ατελώς, αντίστοιχα προϊόντα τρίτων χωρών που δεν διέπονται από την ίδια αυστηρή νομοθεσία και συνεπώς δεν έχουν το ίδιο κόστος παραγωγής. Στην όξυνση του προβλήματος συνέβαλε και η απουσία συλλογικών δράσεων που θα αναδείξουν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των Ελληνικών προϊόντων.

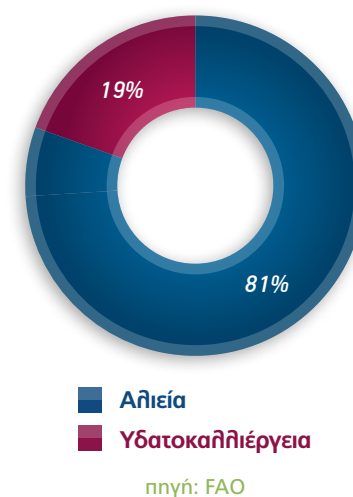
Πορεία υλοποίησης το 2018: Το 2018 έγιναν σημαντικές δράσεις προετοιμασίας για την ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των προϊόντων της ελληνικής ιχθυοκαλλιέργειας που επικεντρώθηκαν στην δημιουργία της εθνικής ταυτότητας «Fish from Greece».

Όσον αφορά την προώθηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού σε εμπορικό επίπεδο, συνεχίστηκαν το 2018 μέσω του Aquaculture Advisory Council οι διαβουλεύσεις για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας των διμερών συμφωνιών (Ε.Ε. – Τουρκίας) που δημιουργούν προτιμσιακή πρόσβαση σε προϊόντα που δεν πληρούν τα ίδια πρότυπα παραγωγής.

3. Η υδατοκαλλιέργεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση

3.1 Υφιστάμενη κατάσταση του τομέα της υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.

Παραγωγή αλιευμάτων 2017

Το 2017 η συνολική προσφορά αλιευμάτων στην Ε.Ε.-28, χαρακτηρίστηκε από αύξηση κατά 4,8% της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας και 8% των εκφορτώσεων από την αλιεία, οριακή μείωση των εισαγωγών από τρίτες χώρες (0.7%), 9% αύξηση των εξαγωγών προς τρίτες χώρες και οριακή αύξηση της μέσης κατά κεφαλήν κατανάλωσης. Το 81% της συνολικής προσφοράς αλιευμάτων προήλθε από την αλιεία (5,62 εκ. τόνοι) και το 19% από την υδατοκαλλιέργεια (1,353 εκ. τόνοι).

Αναλυτικότερα ως προς την παραγωγή υδατοκαλλιέργειας, το 2017 παρουσίασε αύξηση για τρίτη συνεχόμενη χρονιά προσεγγίζοντας τα επίπεδα παραγωγής του 2003. Ως προς τον όγκο αυξήθηκε κατά 4,8% (από 1,291 εκ. τόνους σε 1,353 εκ. τόνους) και ως προς την αξία κατά 11,25% (από 3,73 δις ευρώ σε 4,15 δις ευρώ).

Οι κύριες κατηγορίες εκτρεφόμενων ειδών είναι τα ψάρια και τα όστρακα όπου παρουσίασαν αύξηση, και δευτερευόντως τα καρκινοειδή και τα υδρόβια φυτά όπου παρουσίασαν μείωση. Συγκεκριμένα η παραγωγή ψαριών αυξήθηκε κατά 6,2% ως προς τον όγκο (από 688.772 τόνους σε 731.590 τόνους) και 13,5% ως προς την αξία (από 2,86 εκ. ευρώ σε 3,25 εκ. ευρώ). Η παραγωγή μαλακίων παρουσίασε αύξηση κατά 3,25% ως προς τον όγκο (από 601.459 τόνους σε 621.004 τόνους) και αύξηση 3,7% ως προς την αξία (από 859,2 εκ. ευρώ σε 891,8 εκ. ευρώ).

Η Ελλάδα κατατάσσεται στις πλέον

σημαντικές χώρες παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.-28, καθώς καταλαμβάνει την 5η θέση ως προς τον συνολικό όγκο παραγωγής προϊόντων υδατοκαλλιέργειας και την 3η θέση ως προς την αξία τους. Λαμβάνοντας υπόψη πως το 85% της ελληνικής παραγωγής είναι ψάρια, στη συγκεκριμένη κατηγορία η Ελλάδα κατέχει τη 2η θέση ως προς τον όγκο και την αξία παραγωγής ιχθυοκαλλιέργειας. Η Αγγλία και η Ελλάδα είναι οι μόνες χώρες στην Ε.Ε.-28 που παράγουν πάνω από 100.000 τόνους ψαριών και αν αποχωρήσει η πρώτη από την Ε.Ε., η Ελλάδα θα γίνει η πρώτη χώρα παραγωγής ιχθυοκαλλιέργειας στην Ευρώπη και με μεγάλη διαφορά από τη 2η χώρα (Ισπανία).

Όσον αφορά στις τάσεις προσφοράς και ζήτησης στην Ε.Ε.-28 η συνολική εγχώρια προσφορά αλιευτικών προϊόντων που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση στην Ε.Ε. το 2017, διαμορφώθηκε σε 14,8 εκ. τόνους και αναλύεται ως εξής:

- 9,18 εκ. τόνοι από τα εισαγόμενα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας όπου σε σχέση με το 2016 καταγράφεται οριακή μείωση 0.7% (66.000 τόνοι) και
- 5,62 εκ. τόνοι αλιευμάτων εγχώριας παραγωγής για ανθρώπινη κατανάλωση (4,29 εκ. τόνοι από την ευρωπαϊκή αλιεία και 1,35 εκ. τόνοι από την υδατοκαλλιέργεια).
- Από τους 5,62 εκ. τόνους εκτιμάται πως οι 2.114 εκ. τόνοι (37%) εξήχθησαν από την Ε.Ε., οπότε ο καθαρός εφοδιασμός της Ε.Ε. σε

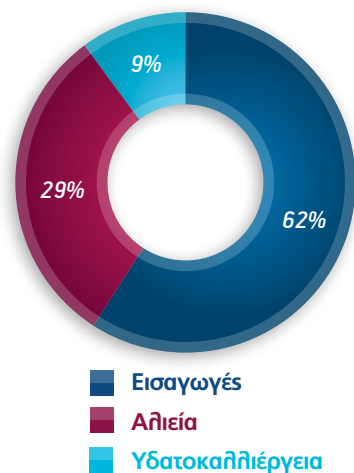
- εγχώρια αλιευτικά προϊόντα ανέρχεται σε 3,5 εκ. τόνους.
- Τα εισαγόμενα προϊόντα αντιστοιχούν στο 62% της συνολικής προσφοράς αλιευμάτων και στο 72% της κατανάλωσης τους στην ευρωπαϊκή αγορά.
- Όσον αφορά την εγχώρια παραγωγή των 5,62 εκ. τόνων, αυτή κατανέμεται ως εξής:
- Οι εκφορτώσεις από την αλιεία όλων των κρατών της Ε.Ε.-28 ανήλθαν σε 5,35 εκ. τόνους εκ των οποίων οι 4,29 εκ. τόνοι προορίστηκαν για ανθρώπινη κατανάλωση και οι υπόλοιποι 1.077 εκ. τόνοι για λοιπές χρήσεις.
- Η παραγωγή υδατοκαλλιέργειας της Ε.Ε. εκτιμάται ότι κυμάνθηκε στους 1,35 εκ. τόνους.

Παρά το γεγονός ότι οι εξαγωγές το 2017 από την Ε.Ε. προς τρίτες χώρες έφθασαν το ανώτατο όριο των τελευταίων 13 ετών ως προς την αξία, το έλλειμμα στο εμπορικό ισοζύγιο έφθασε στο αρνητικό ανώτατο όριο των 20,2 δισεκατομμυρίων ευρώ (3% ή 558 εκατομμυρίων ευρώ σε σχέση με το 2016) κυρίως λόγω των αυξανόμενων εισαγωγών κατεψυγμένων προϊόντων από τα κράτη μέλη της Ε.Ε.. Αντιθέτως το έλλειμμα για τα νωπά προϊόντα μειώνεται.

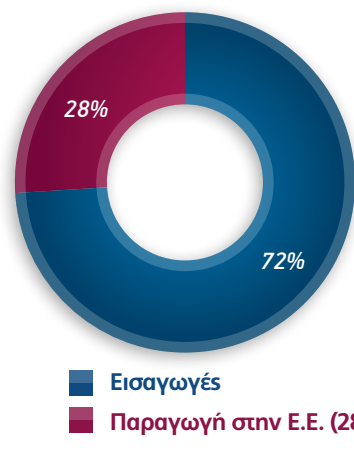
Η αξία των εισαγόμενων προϊόντων το 2017 (κυρίως σολομός, μπακαλιάρος, γαρίδες και τόνος) ανήλθε σε 25,3 δις ευρώ. Η αξία εξαγωγών από την Ε.Ε. ανήλθε σε 5,1 δις ευρώ (κυρίως σολομός, τόνος, σκουμπρί και ιχθυόαλλευρα). Το έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου επιβεβαιώνει και το 2017 την ισχυρή εξάρτηση της Ε.Ε. από τις εισαγωγές αλιευτικών προϊόντων για την κάλυψη της ζήτησης.

Ως προς τη μέση ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση το 2017 ανήλθε στα 24,8 κιλά, δηλαδή πολύ κοντά στο επίπεδο του 2006, λίγο πριν ξεκινήσει η οικονομική κρίση. Παρατηρούνται ωστόσο μεγάλες διακυμάνσεις από χώρα σε χώρα σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η Πορτογαλία και η Ισπανία βρίσκονται στην κορυφή με 56 κιλά και 45 κιλά μέση ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση αντίστοιχα, ενώ σε Βουλγαρία, Ρουμανία και Ουγγαρία είναι κάτω από 10 κιλά. Στην Ελλάδα η μέση ετήσια κατά κεφαλήν κατανάλωση είναι σχεδόν 19 κιλά. Αν και η Ε.Ε. είναι μια ήδη ώριμη αγορά, η διαφοροποίηση των προϊόντων και η καινοτομία στην εφοδιαστική αλυσίδα αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση της κατανάλωσης.

Προσφορά αλιευμάτων στην Ε.Ε.-28

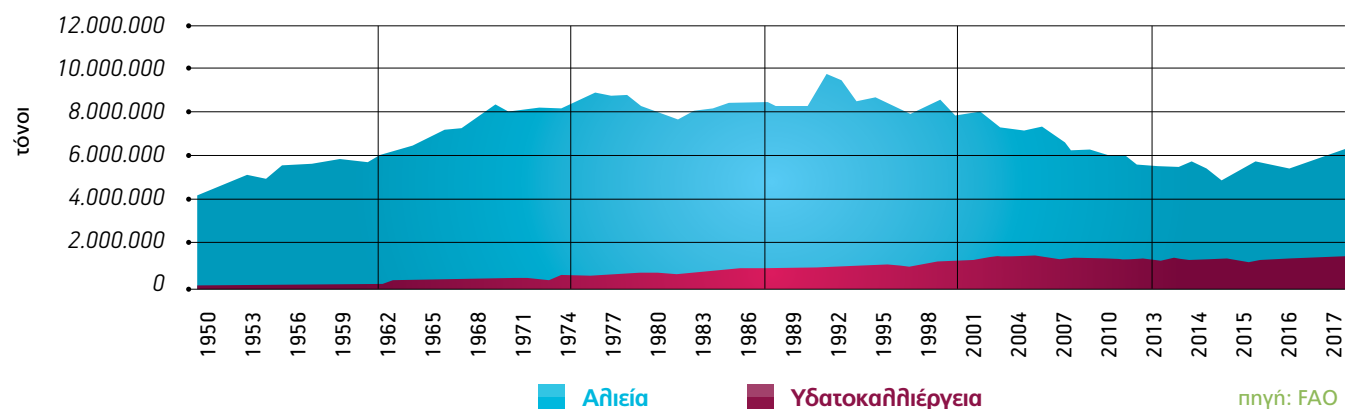

Κατανάλωση αλιευμάτων στην Ε.Ε.-28

πηγή: FAO

Εξέλιξη παραγωγής αλιείας & υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28)

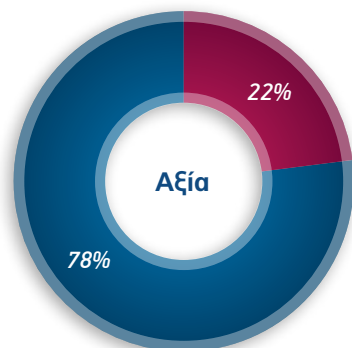
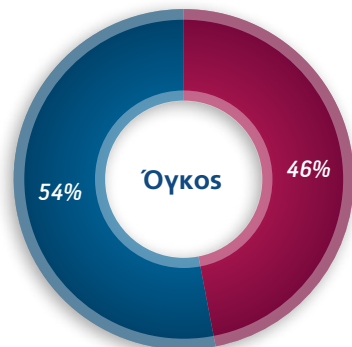
Το 2017 σημειώθηκε, σύμφωνα με τα στοιχεία του EUMOFA, ρεκόρ δεκαπενταετίας στις δαπάνες των νοικοκυριών της Ε.Ε. για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας καθώς ανήλθαν συνολικά σε 56,6 δις ευρώ, δηλαδή 10,3% υψηλότερα από το 2016. Η τάση αυτή επικρατεί σε όλα τα κράτη μέλη με μοναδική εξαίρεση το Ηνωμένο Βασίλειο το οποίο σημείωσε 3% μείωση στις δαπάνες των νοικοκυριών για προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας. Η μεγαλύτερη δαπάνη καταγράφηκε στην Ιταλία αντιπροσωπεύοντας το 11,2% της συνολικής ευρωπαϊκής δαπάνης (6,36 δις ευρώ).

Τα νωπά προϊόντα ιχθυοκαλλιέργειας με την μεγαλύτερη ζήτηση στην Ε.Ε. παρέμειναν το 2017 ο σολομός, ο μπακαλιάρος, ο γάδος και η τσιπούρα. Όσον αφορά στην κατανάλωση φρέσκιας τσιπούρας, αυξήθηκε οριακά κατά 1% ως προς τον όγκο και 2% ως προς την αξία σε σχέση με το 2016. Η Ιταλία και η Ισπανία αντιπροσώπευαν το 81% της συνολικής κατανάλωσης του είδους στην Ε.Ε.. Σημειώνεται βέβαια πως οι εισαγωγές τσιπούρας και λαβρακιού (κυρίως ιχθυοτροφείου) αυξήθηκαν κατά 12% ως προς τον όγκο και 9% ως προς την αξία. Συγκεκριμένα το 2017 εισήχθησαν 51.208 τόνοι στην Ε.Ε., εκ των οποίων το 98% από την Τουρκία, σημειώνοντας ρεκόρ εισαγωγών. Η τιμή εισαγωγής στην Ε.Ε. για τα είδη αυτά, από το 2015 έως το 2017 μειώθηκε κατά 7% για το λαβράκι και κατά 14% για την τσιπούρα.

Όσον αφορά στα προϊόντα οργανικής υδατοκαλλιέργειας, η παραγωγή και η κατανάλωση τους αποτελούν μια πολύ εξειδικευμένη αγορά στην Ε.Ε. Αν και μεταξύ 2012-2017 η κατανάλωση τους αυξήθηκε κατά 49%, εξακολουθούν να αποτελούν μόλις το 1,3% των ψαριών που καταναλώθηκαν το 2017 στην Ε.Ε.-28 (43.400 τόνοι). Οι κυριότερες αγορές της Ε.Ε. το 2017 για τα βιολογικά προϊόντα ήταν το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Γαλλία και η Ισπανία, όπου σημείωσαν αξιοσημείωτες αυξήσεις κατά 127%, 63%, 20% και 39% σε όγκο πωλήσεων από το 2013 αντίστοιχα. Σε απόλυτους αριθμούς, το ΗΒ νγήθηκε της κατανάλωσης βιολογικών ιχθύων στην Ε.Ε. φθάνοντας τους 17.500 τόνους, ρεκόρ όλων των εποχών.

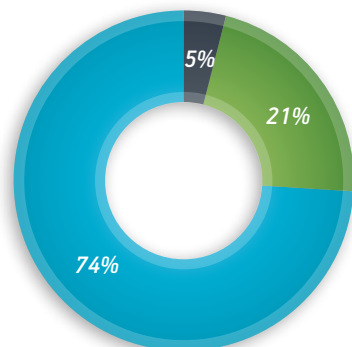
Διάρθρωση παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) το 2017

■ Ψάρια
Υδατοκαλλιέργειας
■ Μαλάκια
Υδατοκαλλιέργειας

πηγή: FAO - ΣΕΟ

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας ανά περιβάλλον εκτροφής το 2017

■ Θαλάσσια ύδατα
■ Γλυκά ύδατα
■ Υφάλμυρα ύδατα

πηγή: FAO

3.2 Διάρθρωση της παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του FAO, στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα σημαντικότερα εκτρεφόμενα είδη ως προς τον όγκο και την αξία τους είναι τα ψάρια ακολουθούμενα από τα μύδια, ενώ τα υπόλοιπα είδη (φύκια, ασπόνδυλα, κλπ), αποτελούν ένα πάρα πολύ μικρό ποσοστό της παραγωγής.

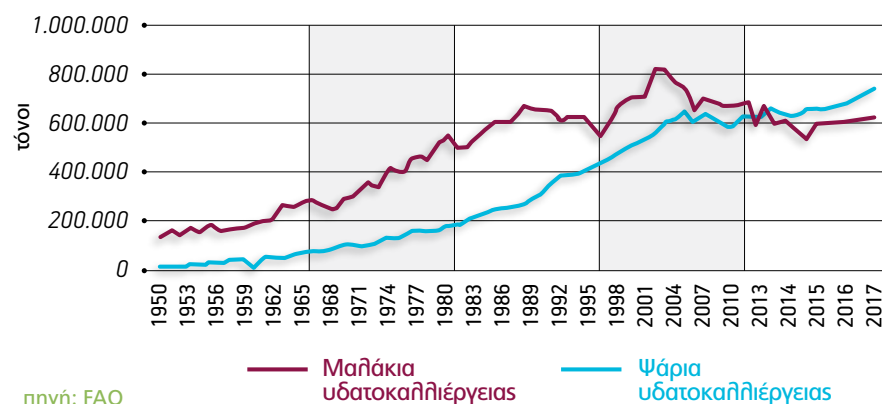
Συγκεκριμένα, ο όγκος παραγωγής ψαριών ιχθυοκαλλιέργειας το 2017 ανήλθε σε 731.590 τόνους αξίας 3,25 δισ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας αντίστοιχα το 54% ως προς τον όγκο και το 78,5% ως προς την αξία της συνολικής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) αντίστοιχα. Σε σχέση με το προηγούμενο έτος η παραγωγή ψαριών υδατοκαλλιέργειας παρουσιάζει αύξηση 6,2% ως προς τον όγκο και 13,5% ως προς την αξία.

Ο όγκος παραγωγής οστράκων ανήλθε σε 621.004 τόνους αξίας 891,8 εκ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 45,9% και το 21,5% ως προς τον όγκο και την αξία της συνολικής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. αντίστοιχα. Σε σχέση με το προηγούμενο έτος η παραγωγή μαλακίων υδατοκαλλιέργειας είναι αυξημένη κατά 3,25% ως προς τον όγκο και κατά 3,7% ως προς την αξία.

Την ίδια περίοδο παρήχθησαν σε πολύ μικρότερη ποσότητα στην Ε.Ε. και 245 τόνοι κυρίως υδρόβιων φυτών (κυρίως φύκια) αξίας 2,97 εκ. ευρώ. Σε σχέση με το 2016, η παραγωγή υδρόβιων φυτών μειώθηκε κατά 67,6% και η αξία τους αυξήθηκε κατά 72%, απουσία των στοιχείων της Γαλλίας η παραγωγή της οποίας δεν έχει καταχωρηθεί στον FAO για το 2017. Συνολικά αυτή η κατηγορία αντιπροσωπεύει το 0,02% του όγκου και το 0,07 % της αξίας της συνολικής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε., με την Ελλάδα πλέον να παράγει το 62% των υδρόβιων φυτών.

Λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές κατηγορίες εκτροφής στην Ε.Ε., γίνεται αντιληπτό πώς το μεγαλύτερο μέρος αυτής της δραστηριότητας πραγματοποιείται σε εκμεταλλεύσεις στη θάλασσα. Συγκεκριμένα, το 74% της παραγωγής πραγματοποιείται στη θάλασσα και το υπόλοιπο 26% σε υφάλμυρα και γλυκά νερά. Γενικότερα η παραγωγή μαλακίων από το 2000 παρουσιάζει μια πτωτική πορεία στην Ε.Ε., ενώ η εκτροφή ψαριών από το 1980 έως το 2000 παρουσίασε σημαντική αύξηση και από τότε παρουσιάζει οριακές διακυμάνσεις.

Εξέλιξη παραγωγής ειδών υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) 1950 - 2017

πηγή: FAO

Ως προς τον όγκο παραγωγής τους, τα κυριότερα είδη στην Ε.Ε. είναι το μύδι με 258.363 τόνους, ο σολομός Ατλαντικού με 209.180 τόνους και η ιριδίζουσα πέστροφα με 185.316 τόνους. Η τσιπούρα και το λαβράκι κατατάσσονται στην 6η και 7η θέση με 95.390 και 79.350 τόνους αντίστοιχα.

Κύρια είδη παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) σε όγκο το 2017

Είδος	Επιστημονική ονομασία	Τόνοι	% ετήσιας αύξησης
Μύδια	<i>Mytilidae</i>	258.363,45	16,95
Σολομός Ατλαντικού	<i>Salmo salar</i>	209.180,39	15,55
Ιριδίζουσα πέστροφα	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	185.316,15	-0,05
Μηλέ μύδι	<i>Mytilus edulis</i>	137.372,00	-9,43
Μεσογειακό μύδι	<i>Mytilus galloprovincialis</i>	98.108,55	-4,42
Τσιπούρα	<i>Sparus aurata</i>	95.389,76	14,18
Λαβράκι	<i>Dicentrarchus labrax</i>	79.349,80	-2,97
Στρείδι Ειρηνικού	<i>Crassostrea gigas</i>	77.946,84	3,26
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	73.911,05	1,52
Κυδώνι Ισπανίας	<i>Ruditapes philippinarum</i>	35.113,49	-0,91
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		1.250.051,48	4,98
Λοιπά είδη		103.149,97	2,45
Σύνολο στην Ε.Ε. (28)		1.353.201,45	4,79

πηγή: FAO

Ως προς την αξία τους κατά την πρώτη πώληση, στην κορυφή βρίσκεται ο σολομός του Ατλαντικού με 1.207,38 εκ. ευρώ και δεύτερη είναι η ιριδίζουσα πέστροφα με 574,10 εκ. ευρώ. Το λαβράκι είναι στην 3η θέση με 442,05 εκ. ευρώ και η τσιπούρα με 435,11 εκ. ευρώ είναι στην 4η θέση.

Κύρια είδη παραγωγής υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) σε αξία το 2017

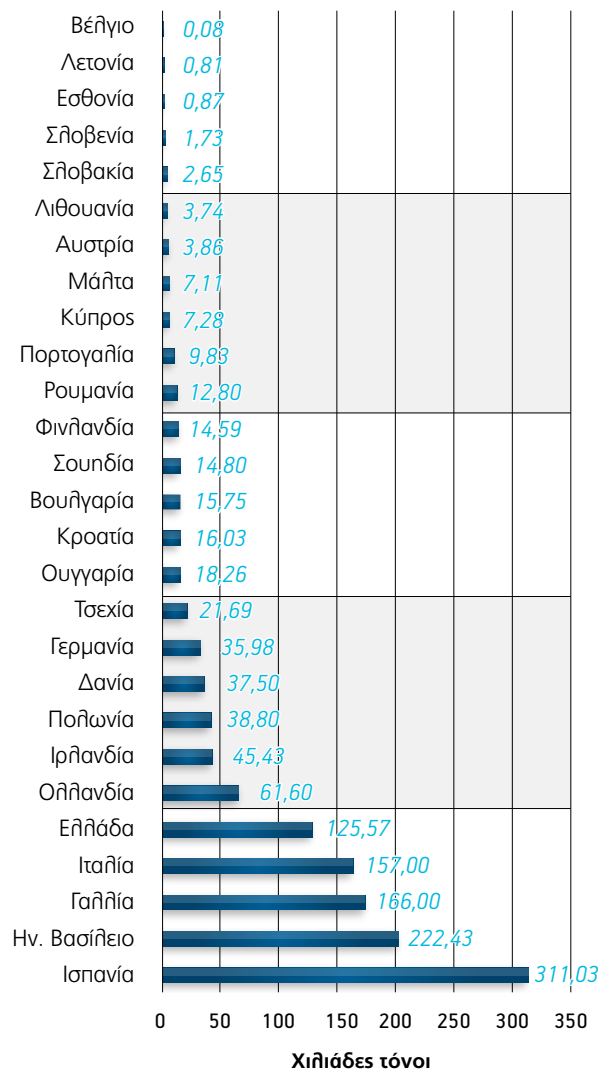
Είδος	Επιστημονική ονομασία	Αξία (χιλιάδες €)	% ετήσιας αύξησης
Σολομός Ατλαντικού	<i>Salmo salar</i>	1.207.383,70	30,19
Ιριδίζουσα πέστροφα	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	574.107,52	5,35
Λαβράκι	<i>Dicentrarchus labrax</i>	442.054,50	-0,47
Τσιπούρα	<i>Sparus aurata</i>	435.117,03	9,89
Στρείδι Ειρηνικού	<i>Crassostrea gigas</i>	345.175,42	5,09
Μηλέ μύδι	<i>Mytilus edulis</i>	178.931,42	-4,61
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	151.269,35	7,83
Μύδια	<i>Mytilidae</i>	139.006,91	24,87
Κυδώνι Ισπανίας	<i>Ruditapes philippinarum</i>	96.423,93	-0,55
Γαλαζόπτερος τόνος Ατλαντικού	<i>Thunnus thynnus</i>	79.503,11	10,52
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		3.648.972,89	12,31
Λοιπά είδη		498.041,18	4,07
Σύνολο στην Ε.Ε. (28)		4.147.014,07	11,26

πηγή: FAO

Ως προς τον όγκο παραγωγής υδατοκαλλιέργειας, στις τρεις πρώτες χώρες βρίσκονται η Ισπανία με 311.031 τόνους, το Ην. Βασίλειο με 222.433 τόνους και η Γαλλία με 166.000 τόνους. Η Ελλάδα βρίσκεται στην 5η θέση με 125.573,7 τόνους συνολικής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας παρουσιάζοντας αύξηση 1,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

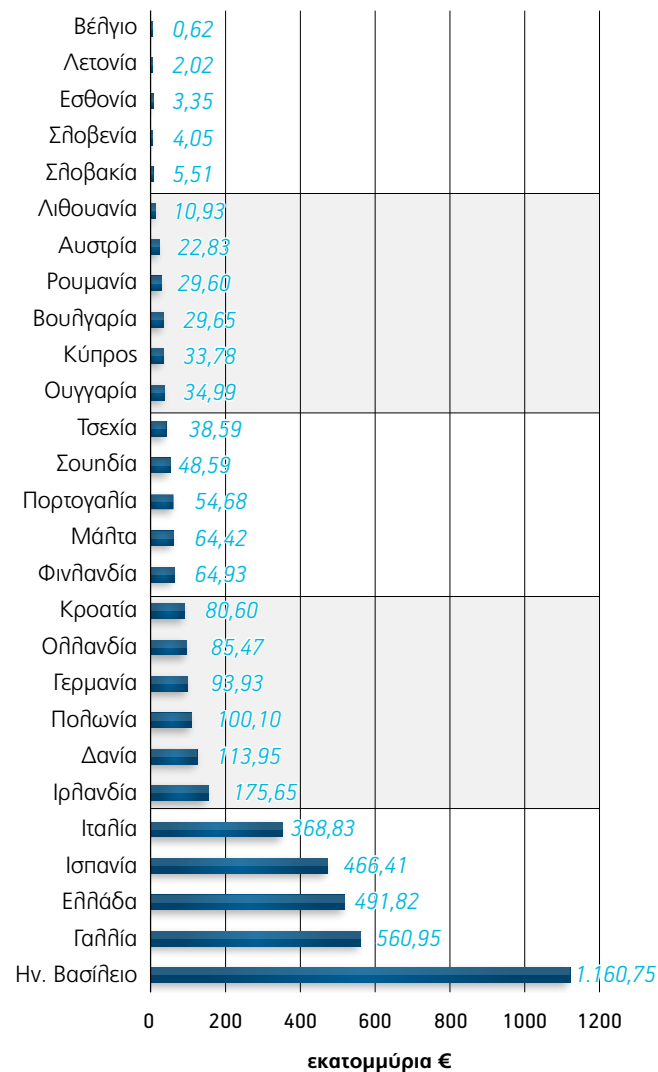
Ως προς την αξία παραγωγής, στις τρεις πρώτες χώρες κατατάσσεται το Ηνωμένο Βασίλειο πρώτο με 1.160,75 εκ. ευρώ, η Γαλλία με 560,95 εκ. ευρώ, και η Ελλάδα¹ με 491,82 εκ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 5,53% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) το 2017 (όγκος)

πηγή: FAO

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. (28) το 2017 (αξία)

Παραγωγή ψαριών στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το 2017, παρήχθησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση 731.590 τόνοι ψαριών υδατοκαλλιέργειας παρουσιάζοντας αύξηση 6,2% σε σύγκριση με το 2016. Η συνολική αξία τους κατά την πρώτη πώληση ήταν περίπου 3,25 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 3,25% σε σχέση με το 2016.

Τα κυριότερα είδη των εκτρεφόμενων ψαριών που παρήχθησαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 2017 ήταν ο σολομός Ατλαντικού όπου με 209.180 τόνους παραγωγής παρουσιάζει αύξηση 15,5% της παραγωγής και αντιπροσωπεύει το 28,6% των ψαριών που εκτρέφονται στην Ε.Ε.. Ακολουθεί η ιριδίζουσα πέστροφα όπου με 185.316 τόνους παραγωγή παρουσιάζει οριακή μείωση 0,05% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και αντιπροσωπεύει σχεδόν το 25,3% των ψαριών που εκτρέφονται στην Ε.Ε.

1. Σημειώνεται πως σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του ΣΕΘ και του ΥΠΑΑΤ η συνολική παραγωγή υδατοκαλλιέργειας της Ελλάδας το 2017 ήταν 136.707 τόνοι αξίας 534,368 εκ. ευρώ.

Τρίτη στην κατάταξη είναι η τσιπούρα όπου με 95.389 τόνους παραγωγή παρουσιάζει αύξηση 14,18% και αντιπροσωπεύει το 13,04% της παραγωγής ψαριών υδατοκαλλιέργειας. Από όλα τα εκτρεφόμενα ψάρια ο κινεζικός κυπρίνος παρουσιάζει τη μεγαλύτερη αύξηση της παραγωγής του με πάνω από 27% ακολουθούμενος από το σολομό, την τσιπούρα και το καϊκάνι, ενώ το λαβράκι παρουσιάζει μείωση 2,97% ως προς τον όγκο παραγωγής.

Κύρια ψάρια υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2017 (όγκος)

Είδος	Επιστημονική ονομασία	Τόνοι	% ετήσιας αύξησης
Σολομός Ατλαντικού	<i>Salmo salar</i>	209.180,39	15,55
Ιριδίζουσα πέστροφα	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	185.316,15	-0,05
Τσιπούρα	<i>Sparus aurata</i>	95.389,76	14,18
Λαβράκι	<i>Dicentrarchus labrax</i>	79.349,80	-2,97
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	73.911,05	1,52
Καϊκάνι	<i>Psetta maxima</i>	11.571,39	14,39
Αφρικάνικο γατόψαρο	<i>Clarias gariepinus</i>	8.820,81	7,59
Ιχθύες	<i>Osteichthyes</i>	8.398,14	21,55
Γαλαζοπτερυγός τόνος Ατλαντικού	<i>Thunnus thynnus</i>	6.616,00	8,65
Κινεζικός κυπρίνος	<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	6.431,77	27,33
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		684.985,26	6,88
Λοιπά είδη		46.605,41	-2,62
Σύνολο στην Ε.Ε. (28)		731.590,67	6,22

πηγή: FAO, ΣΕΘ

Ως προς την αξία τους, στις τρεις πρώτες θέσεις είναι ο σολομός ατλαντικού με 1.207,38 εκ. ευρώ, η ιριδίζουσα πέστροφα με 574,10 εκ. ευρώ και το λαβράκι με 442,05 εκ. ευρώ. Η τσιπούρα βρίσκεται στην 4η θέση με αξία πωλήσεων 435,11 εκ. ευρώ.

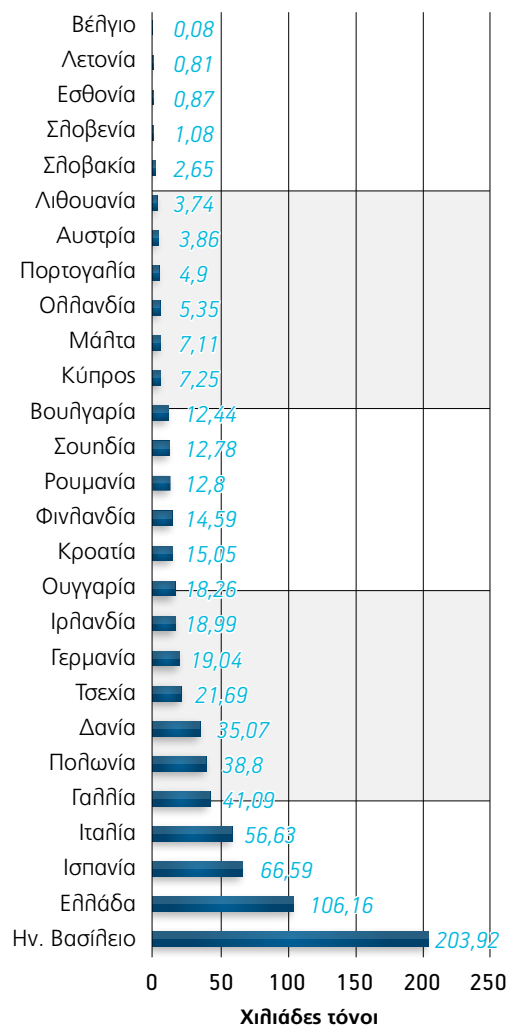
Κύρια ψάρια υδατοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2017 (αξία)

Είδος	Επιστημονική ονομασία	Αξία (χιλιάδες €)	% ετήσιας αύξησης
Σολομός Ατλαντικού	<i>Salmo salar</i>	1.207.383,70	30,19
Ιριδίζουσα Πέστροφα	<i>Oncorhynchus mykiss</i>	574.107,52	5,35
Λαβράκι	<i>Dicentrarchus labrax</i>	442.054,50	-0,47
Τσιπούρα	<i>Sparus aurata</i>	435.117,03	9,89
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	151.269,35	7,83
Γαλαζοπτερυγός τόνος Ατλαντικού	<i>Thunnus thynnus</i>	79.503,11	10,52
Καϊκάνι	<i>Psetta maxima</i>	73.194,62	8,09
Ευρωπαϊκό χέλι	<i>Anguilla anguilla</i>	54.847,74	-0,15
Κρανιός	<i>Argyrosomus regius</i>	30.440,62	22,28
Ιχθύες	<i>Osteichthyes</i>	27.178,14	41,97
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		3.075.096,33	14,26
Λοιπά είδη		174.173,46	1,44
Σύνολο στην Ε.Ε. (28)		3.249.269,79	13,49

πηγή: FAO, ΣΕΘ

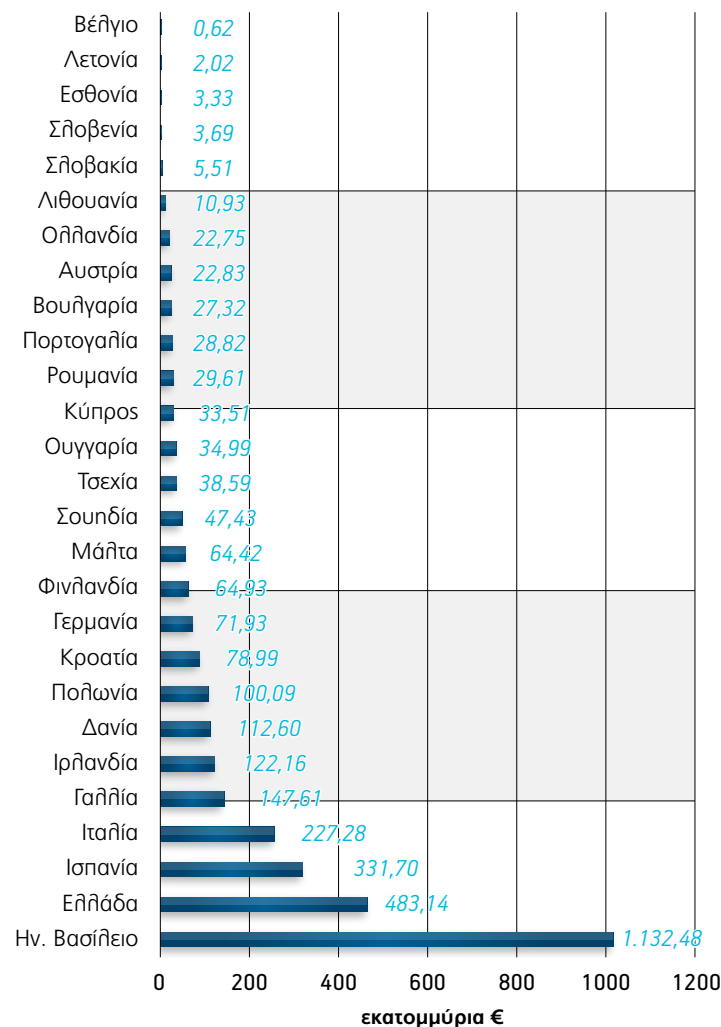
Στην 1η θέση παραγωγής ψαριών στην Ε.Ε. βρίσκεται το Ηνωμένο Βασίλειο, όπου με 203.921 τόνους αξίας 1.132,48 εκ. ευρώ αντιπροσωπεύει το 27,9% του όγκου και το 34,8% της αξίας της ευρωπαϊκής παραγωγής ψαριών. Ακολουθεί η Ελλάδα² όπου με 106.164 τόνους ψαριών αξίας 483,14 εκ. ευρώ αντιπροσωπεύει το 14,5% του όγκου και το 14,8% της αξίας της ευρωπαϊκής παραγωγής ψαριών. Τρίτη κατατάσσεται η Ισπανία, όπου με 66.590 τόνους αξίας 331,7 εκ. ευρώ αντιπροσωπεύει το 9,1% του όγκου και το 10,2% της αξίας της ευρωπαϊκής παραγωγής ψαριών.

Παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2017 (όγκος)

πηγή: FAO, ΣΕΘ

Παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2017 (αξία)

εκατομμύρια €

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα ανωτέρω στατιστικά δεν περιλαμβάνονται στοιχεία από άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως η Νορβηγία όπου η παραγωγή της το 2017 έφτασε τους 1,32 εκ. τόνους αξίας 6,09 δισ. ευρώ, ξεπερνώντας το σύνολο της ευρωπαϊκής παραγωγής ως προς τον όγκο και την αξία.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι εν αντιθέσει με τις υπόλοιπες χώρες, στην Ε.Ε. υπάρχουν σοβαροί περιορισμοί στην ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας. Για άλλη μια χρονιά η παραγωγή στην Ε.Ε. παραμένει ουσιαστικά στάσιμη, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης στον υπόλοιπο κόσμο τοποθετείται στο 10%.

2. Σημειώνεται πως σύμφωνα με τα επικαιροποιημένα στοιχεία του ΣΕΘ και του ΥΠΑΑΤ η συνολική παραγωγή ιχθυοκαλλιέργειας της Ελλάδας το 2017 ήταν 117.534 τόνοι αξίας 527.228 εκ. ευρώ.

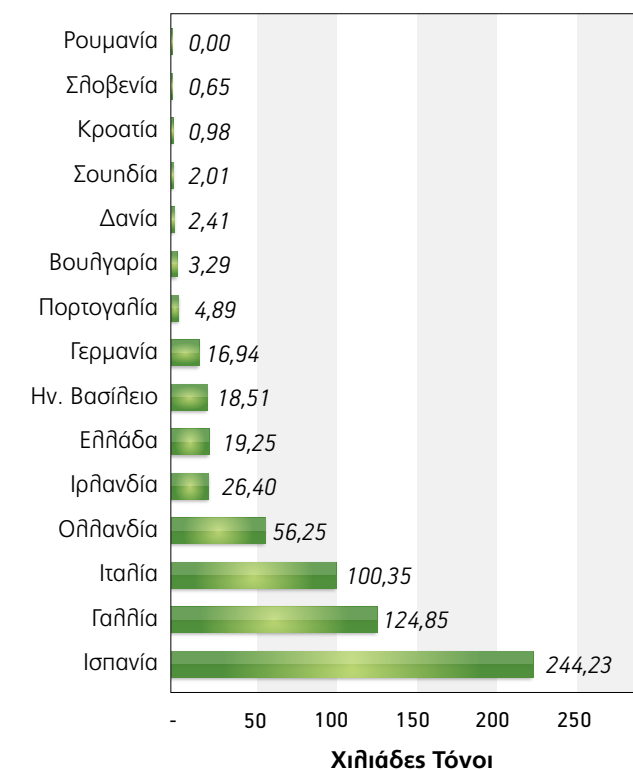
Παραγωγή μαλακίων στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Το 2017 παρήχθησαν στην Ε.Ε 621.004 τόνοι μαλακίων υδατοκαλλιέργειας αξίας 891,8 εκ. ευρώ εκ των οποίων το 79,5% είναι μύδια (493.844 τόνοι), το 13,5% είναι στρείδια (83.970 τόνοι) και το υπόλοιπο 7% αποτελείται από χτένια και άλλα είδη.

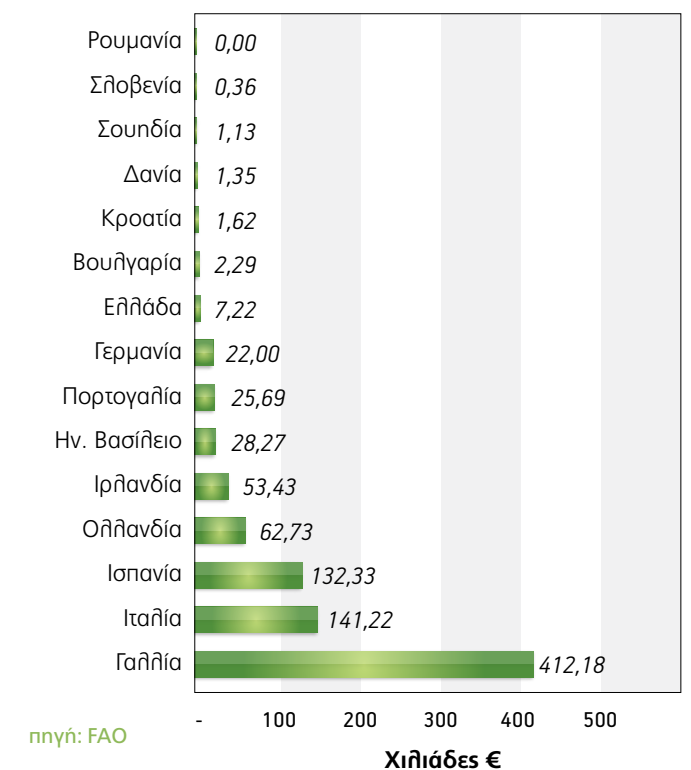
Ο μεγαλύτερος παραγωγός μυδιών είναι η Ισπανία, ακολουθούμενη από τη Γαλλία και την Ιταλία. Οι τρεις αυτές χώρες αντιπροσώπευαν το 2017, το 75,6% της συνολικής ευρωπαϊκής παραγωγής υδατοκαλλιέργειας μαλακίων.

Η Ελλάδα κατατάσσεται 6η στην Ε.Ε. ως προς τον όγκο παραγωγής μαλακίων υδατοκαλλιέργειας (19.246 τόνοι μύδια) και 9η ως προς την αξία παραγωγής με 7,21 εκ. ευρώ.

Όγκος παραγωγής μαλακίων στην Ε.Ε. το 2017

Αξία παραγωγής μαλακίων στην Ε.Ε. το 2017

πηγή: FAO

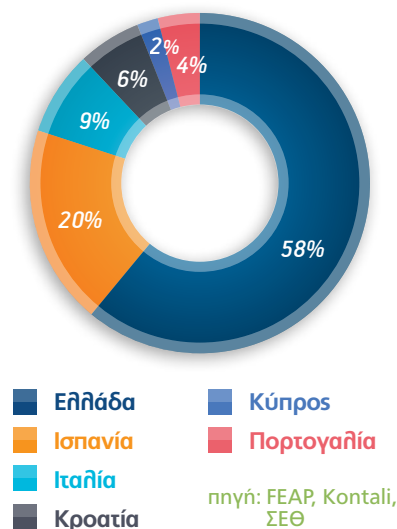
3.3 Εξέλιξη της μεσογειακής ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε.

Στην ενότητα αυτή και εν αντιθέσει με τις προηγούμενες αυτού του κεφαλαίου όπου πλήρη στατιστικά δεδομένα υπάρχουν μόνο για το 2017, υπάρχουν επικαιροποιημένα στοιχεία που καλύπτουν το 2018, αλλά και εκτιμήσεις για το 2019. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, η τσιπούρα και το λαβράκι αντιπροσωπεύουν σχεδόν το 24% του όγκου και το 44% της αξίας παραγωγής ψαριών υδατοκαλλιέργειας της Ε.Ε.. Παράγονται κυρίως από 7 μεσογειακές χώρες (Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία, Γαλλία, Κροατία, Πορτογαλία, Κύπρος).

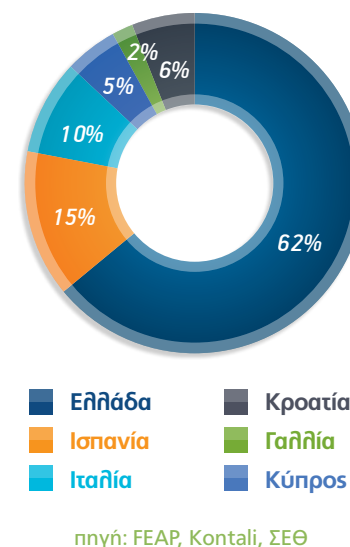
Πιο συγκεκριμένα, το 2018 διατέθηκαν συνολικά 183.552 τόνοι σημειώνοντας αύξηση 9,7% σε σχέση με το 2017. Μακράν η μεγαλύτερη χώρα παραγωγός παραμένει η Ελλάδα αφού με 106.500 τόνους πωλήσεων αντιπροσωπεύει το 58,02% και ακολουθούν στη 2η θέση η Ισπανία με 37.390 τόνους (20,37%) και στην 3η θέση η Ιταλία με 17.000 τόνους (9,26%). Οι υπόλοιπες 4 χώρες μαζί αντιπροσωπεύουν το 12,35% της συνολικής παραγωγής.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, εκτιμάται πως το 2019 η παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού στην Ε.Ε. θα παρουσιάσει αύξηση 9,34% και θα κυμανθεί στους 200.000 τόνους. Η παραγωγή της Ελλάδας αναμένεται να παρουσιάσει οριακή αύξηση.

Παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού στην Ε.Ε. το 2018

Παραγωγή τσιπούρας ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2018 (τόνοι)

Τσιπούρα

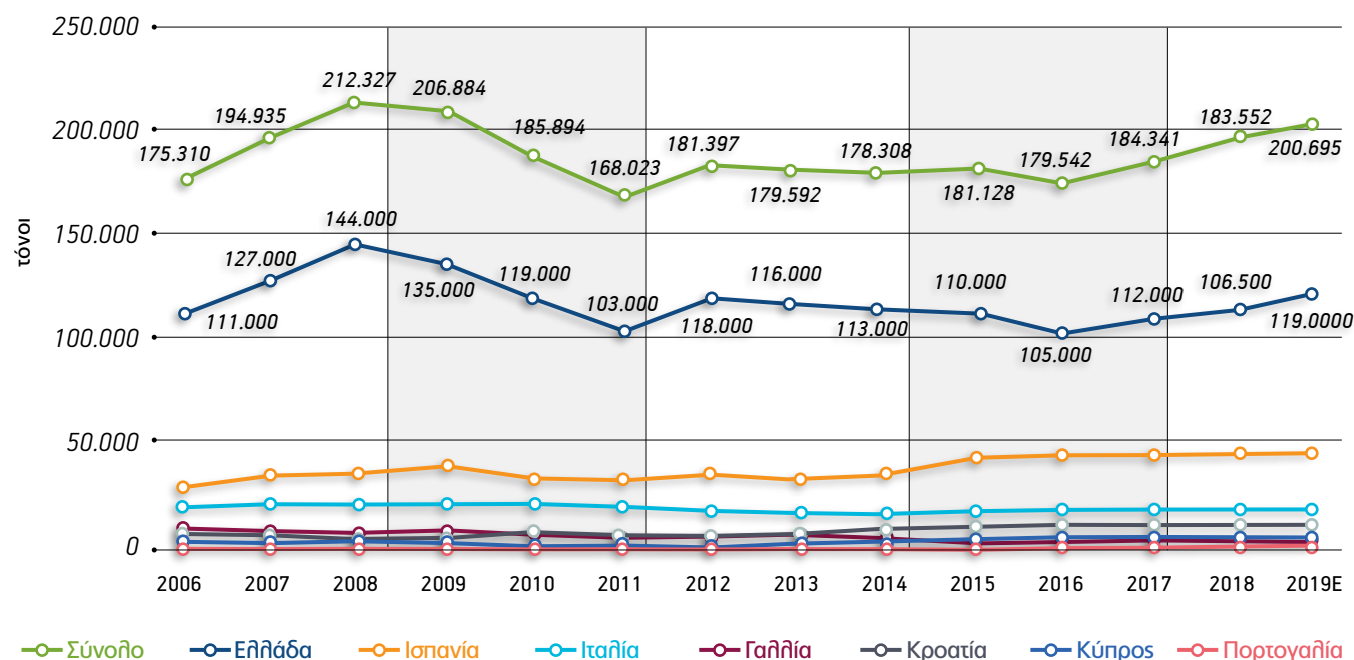
Το 2018 παρήχθησαν συνολικά 98.609 τόνοι τσιπούρας, παρουσιάζοντας αύξηση 13,3% σε σχέση με το 2017 (87.022 τόνοι). Η παραγωγή αυξήθηκε σε Ελλάδα, Ισπανία, Ιταλία και Κροατία, αντισταθμίζοντας τη στασιμότητα ή τη μείωση που παρατηρήθηκε στις υπόλοιπες χώρες.

Η Ελλάδα αποτελεί μακράν τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα καθώς με 61.000 τόνους αντιπροσωπεύει το 61,86% της ευρωπαϊκής παραγωγής τσιπούρας, και ακολουθούν η Ισπανία με 14.930 τόνους (15,14%), η Ιταλία με 9.700 τόνους (9,8%), η Κροατία με 6.100 τόνους (6,18%) και η Κύπρος με 5.000 τόνους (5%). Το υπόλοιπο 3,4% παράγεται από τη Γαλλία και την Πορτογαλία.

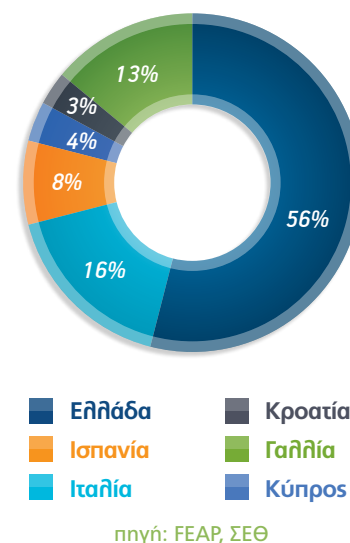
Το 2019, η παραγωγή τσιπούρας στην Ε.Ε. εκτιμάται πως θα παρουσιάσει αύξηση 4,57% και θα κυμανθεί στους 103.124 τόνους. Αρνητική θα είναι η ανάπτυξη στη Γαλλία, την Ισπανία, και την Ιταλία. Οι υπόλοιπες χώρες και συγκεκριμένα η Κύπρος, η Κροατία και η Ελλάδα αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση. Η παραγωγή τσιπούρας της Τουρκίας αναμένεται να ξεπεράσει τους 72.000 τόνους.

Όσον αφορά στην εξέλιξη της παραγωγής γόνου τσιπούρας, το 2018 παρήχθησαν 448,27 εκ. ιχθύδια, δηλαδή 5,32% λιγότερα σε σχέση με το 2017 (473,45 εκ. ιχθύδια). Η παραγωγή του γόνου έγινε κατά 55,8% από την Ελλάδα (250 εκ. ιχθύδια), 15,61% από την Ιταλία (70 εκ. ιχθύδια), 12,62% από τη Γαλλία (56,6 εκ. ιχθύδια), 8,36% από την Ισπανία (37,47 εκ. ιχθύδια) και 4,5% από την Κύπρο (20 εκ. ιχθύδια).

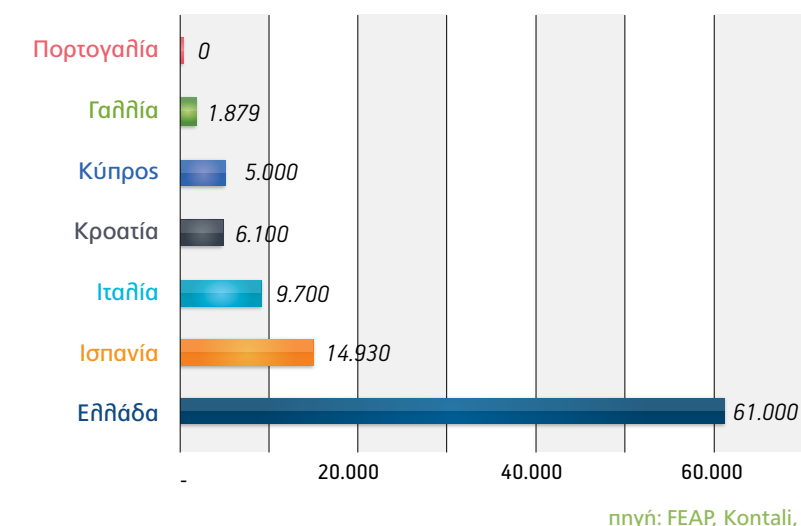
Παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού στην Ε.Ε. 2006-2018

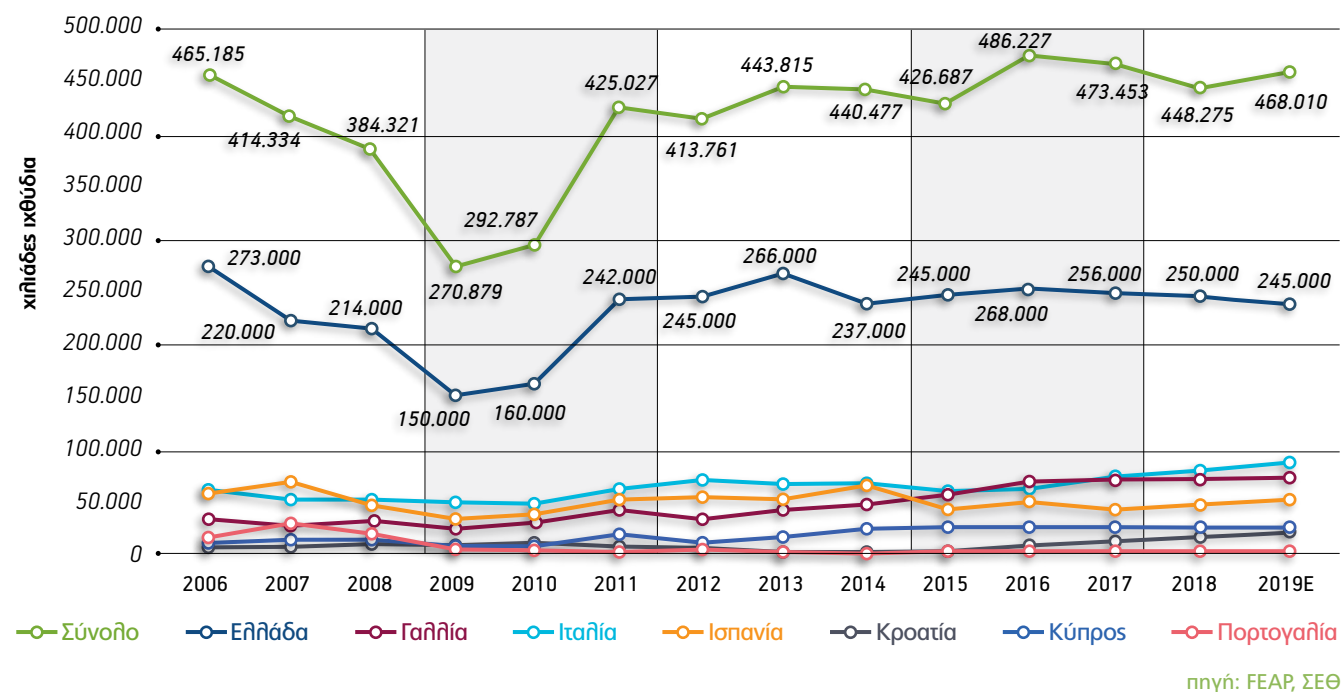
Παραγωγή γόνου τσιπούρας στην Ε.Ε. το 2018

Παραγωγή τσιπούρας ιχθυοκαλλιέργειας στην Ε.Ε. το 2018 (τόνοι)

Παραγωγή γόνου τσιπούρας στην Ε.Ε. 2006 - 2018

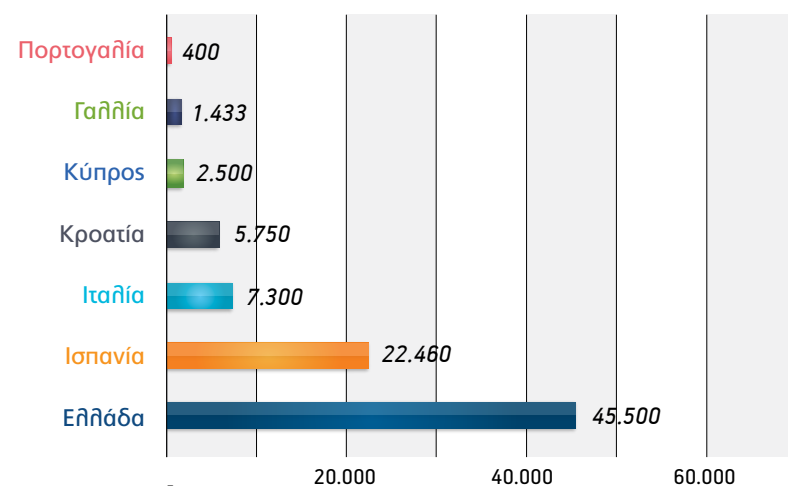

Το 2019 εκτιμάται πως θα παραχθούν στη Ε.Ε. 468 εκ. ιχθύδια τσιπούρας, δηλαδή αύξηση 4,4% σε σχέση με το 2018. Σε όλες τις χώρες αναμένεται η παραγωγή να αυξηθεί ή να μείνει στάσιμη. Η τοποθέτηση γόνου τσιπούρας της Τουρκίας εκτιμάται πως θα μειωθεί κατά 30% και θα κυμανθεί στα 180 εκ. ιχθύδια.

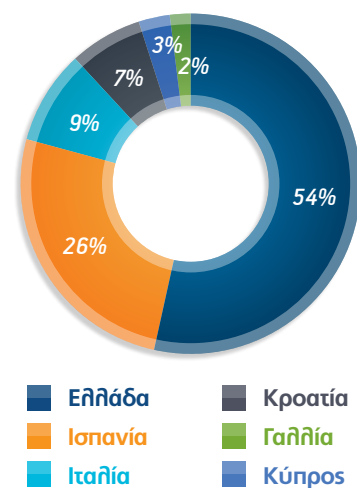
Λαβράκι

Εκτιμάται ότι το 2018 παρήχθησαν συνολικά 84.943 τόνοι λαβρακιού, δηλαδή 5,75% λιγότεροι σε σχέση με το 2017 (80.319 τόνοι). Η Ελλάδα αποτελεί τη μεγαλύτερη παραγωγό χώρα αφού αντιπροσωπεύει το 53,57% της παραγωγής (45.500 τόνοι), ενώ ακολουθούν η Ισπανία με 26,44% (22.460 τόνοι), η Κροατία με 6,7% (5.750 τόνοι) και η Ιταλία με 8,59% (7.300 τόνοι). Το υπόλοιπο 4,63% παράγεται από τις Γαλλία, Κύπρο και Πορτογαλία.

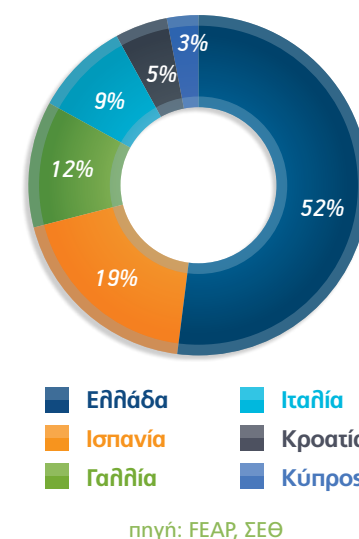
Παραγωγή λαβρακιού στην Ε.Ε. το 2018 (τόνοι)

Παραγωγή λαβρακιού στην Ε.Ε. το 2018

Παραγωγή γόνου λαβρακιού στην Ε.Ε. το 2018

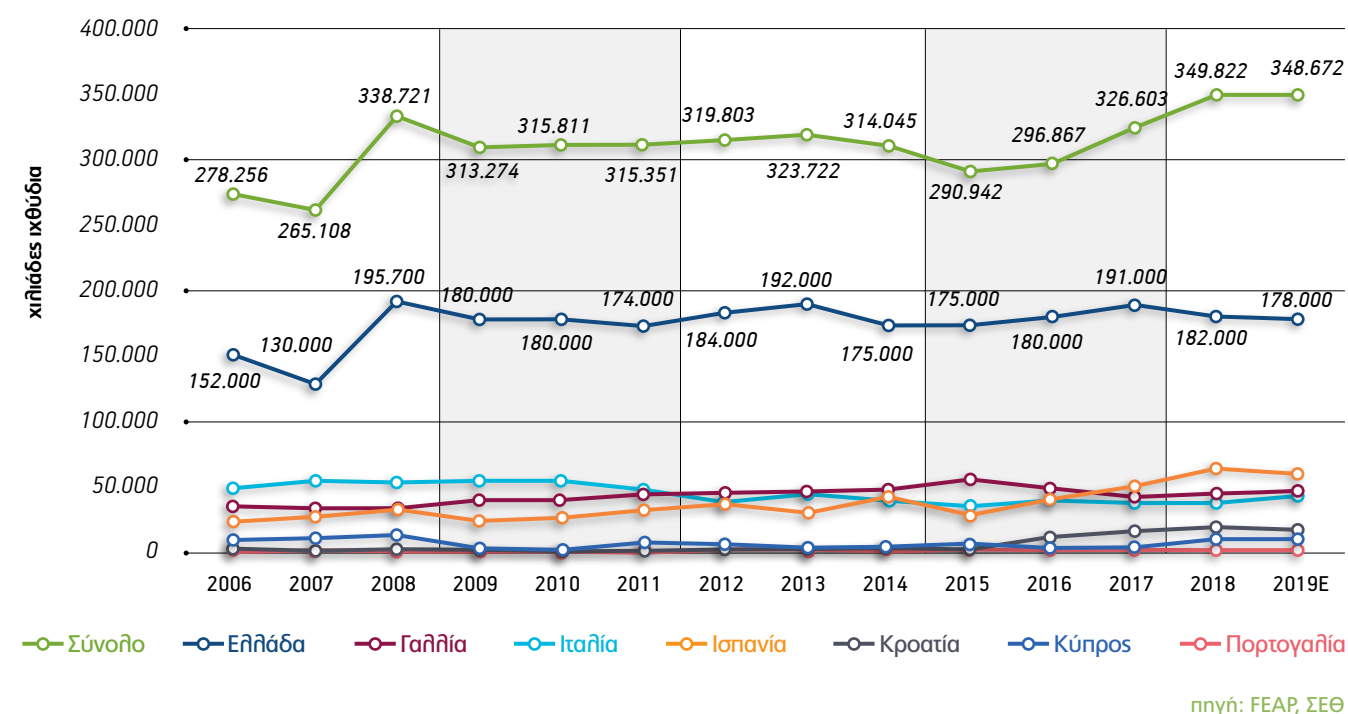

Το 2019, η παραγωγή λαβρακιού στην Ε.Ε. εκτιμάται πως θα παρουσιάσει αύξηση 14,86% και θα κυμανθεί στους 97.571 τόνους. Στην Ελλάδα εκτιμάται αύξηση της παραγωγής και θα κυμανθεί στους 53.000 τόνους. Για την ίδια περίοδο η παραγωγή λαβρακιού στην Τουρκία αναμένεται να κυμανθεί στους 82.000 τόνους..

Όσον αφορά στην εξέλιξη της παραγωγής γόνου λαβρακιού, το 2018 παρήχθησαν 349.822 εκ. ιχθύδια παρουσιάζοντας αύξηση 7,11% σε σχέση με το 2017.

Η παραγωγή του γόνου έγινε κατά 52% από την Ελλάδα (182 εκ. ιχθύδια), 12,22% από τη Γαλλία (42,7 εκ. ιχθύδια), 8,57% από την Ιταλία (30 εκ. ιχθύδια) και 19% από την Ισπανία (66,6 εκ. ιχθύδια). Το υπόλοιπο 8,19% παράχθηκε από την Κροατία και την Κύπρο. Το 2019 εκτιμάται πως η παραγωγή ιχθυδίων λαβρακιού θα μειωθεί ελάχιστα κατά 0,33% (348.672).

Παραγωγή γόνου λαβρακιού στην Ε.Ε. 2006-2018

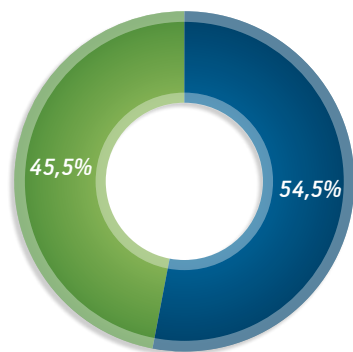

Το 2019 εκτιμάται πως θα παραχθούν στη Ε.Ε. 348,67εκ. ιχθύδια λαβρακιού, δηλαδή μείωση 0,33% σε σχέση με το 2018. Εκτός από τη Γαλλία και την Ιταλία, όλες οι άλλες χώρες θα μειώσουν την παραγωγή τους. Η τοποθέτηση γόνου λαβρακιού της Τουρκίας εκτιμάται πως θα μειωθεί 30% και να κυμανθεί στα 200 εκ. ιχθύδια.

4. Η υδατοκαλλιέργεια σε διεθνές επίπεδο

4.1 Υφιστάμενη κατάσταση της υδατοκαλλιέργειας

Όγκος παραγωγής αλιευτικών προϊόντων 2017

■ Υδατοκαλλιέργεια
■ Αλιεία

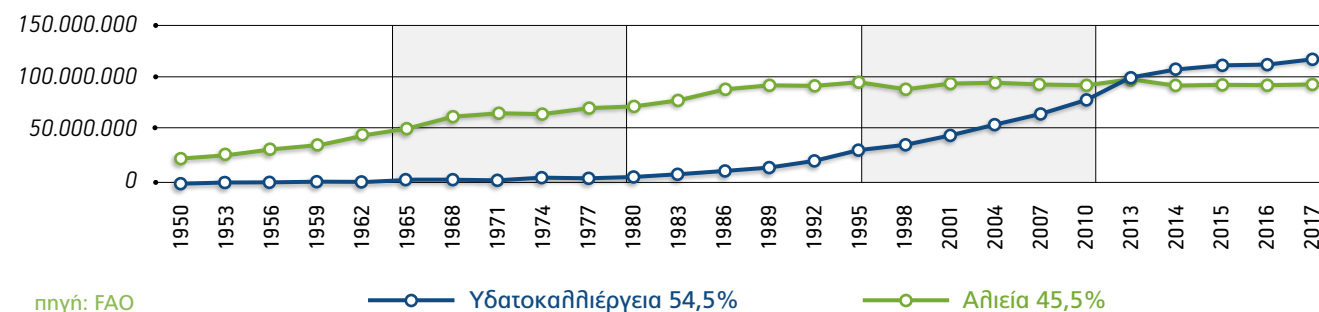
πηγή: FAO

Η εξασφάλιση της επάρκειας τροφίμων σε ένα πληθυσμό που θα ξεπερνά τα 9 δις. μέχρι τα μέσα του αιώνα παραμένει σύμφωνα με τον παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις. Η πρόκληση αυτή γίνεται ακόμα πιο σύνθετη αν λάβουμε υπόψη τις επιπτώσεις από την κλιματική αλλαγή αλλά και τον κίνδυνο εξάντλησης των φυσικών πόρων. Η υδατοκαλλιέργεια αποτελεί τη λύση στην αντιμετώπιση της πρόκλησης συμβάλλοντας, τόσο στην εξασφάλιση της επάρκειας τροφίμων, όσο και στην οικονομική ευημερία μεγάλων πληθυσμιακών ομάδων, ιδίως σε αναπτυσσόμενες χώρες της Αφρικής και της Ασίας που καταγράφουν ακόμα διψήφιο ρυθμό ανάπτυξης. Είναι γεγονός πως το 54% των εξαγωγών αλιευμάτων παγκοσμίως (αξίας 152 δις δολαρίων) προήλθε από αναπτυσσόμενες χώρες.

Ήδη η παγκόσμια παραγωγή υδατοκαλλιέργειας υπερβαίνει τον όγκο των αλιευμάτων από την άγρια αλιεία, η οποία τα τελευταία δέκα χρόνια έχει σταθεροποιηθεί μεταξύ 90 – 93 εκ. τόνων.

Σύμφωνα με τον FAO, το 2017 η παραγωγή προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας παγκοσμίως σημείωσε νέο ρεκόρ και ανήλθε σε 205,6 εκ. τόνους εκ των οποίων το 54,5% προήλθε από την υδατοκαλλιέργεια (111,9 εκ. τόνοι)³ και το υπόλοιπο 45,5% από την αλιεία (93,633 εκ. τόνοι). Από τους 205,6 εκ. τόνους, εκτιμάται πως το 90% χρησιμοποιήθηκε για ανθρώπινη κατανάλωση και το υπόλοιπο 10% χρησιμοποιήθηκε κυρίως σε ιχθυάλεια και ιχθυέλαια.

Εξέλιξη παραγωγής αλιείας και υδατοκαλλιέργειας 1950-2017 (τόνοι)

πηγή: FAO

—○— Υδατοκαλλιέργεια 54,5%

—○— Αλιεία 45,5%

Η υδατοκαλλιέργεια, αν και δεν έχει πλέον την δυναμική ανάπτυξης των δεκαετιών του 1980 και του 1990, συνεχίζει να αναπτύσσεται ταχύτερα από άλλους σημαντικούς τομείς παραγωγής τροφίμων. Την περίοδο 2000-2017 ο μέσος ετήσιος ρυθμός ανόδου κυμάνθηκε σχεδόν στο 5,5%. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων (FAO) και της Παγκόσμιας Τράπεζας μέχρι το 2030 πάνω από το 65% των αλιευτικών προϊόντων θα προέρχεται από την υδατοκαλλιέργεια. Συνεπώς, η υδατοκαλλιέργεια καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο στην κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης αλιευτικών προϊόντων, ιδίως στις ταχύτερα αναπτυσσόμενες χώρες.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία του Παγκόσμιου Οργανισμού Τροφίμων έχει καταγραφεί ανά τον κόσμο μέχρι σήμερα τουλάχιστον η εκτροφή 580 διαφορετικών ειδών με διαφορετικά συστήματα και τεχνολογίες εκτροφής στη θάλασσα ή σε εσωτερικά ύδατα. Τα 360 εξ' αυτών είναι είδη ψαριών. Αυτό οφείλεται κυρίως στην ταχύτητα τεχνολογική ανάπτυξη που έχει επιτευχθεί στον τομέα τις τελευταίες δεκαετίες. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτών των εξελίξεων, ο κλάδος καλείται να αντιμετωπίσει σημαντικές προκλήσεις όπως, η παρασκευή ιχθυοτροφών από αειφόρες πρώτες ύλες, η διαχείριση των υδάτινων οικοσυστημάτων, η ευζωία των εκτρεφόμενων οργανισμών και η ανάπτυξη τεχνολογιών παραγωγής.

Είναι γεγονός πως από το 1961, η μέση ετήσια αύξηση της παγκόσμιας κατανάλωσης ψαριών (3,2%) ξεπέρασε την αύξηση του πληθυσμού (1,6%) και ξεπέρασε και εκείνη του κρέατος από όλα τα χερσαία ζώα μαζί (2,8%). Η κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών

αυξήθηκε από 9 κιλά το 1961 σε 22,3 κιλά το 2017. Το 2017 εκτιμάται πως τα ψάρια αντιπροσώπευαν περίπου το 17% της ζωικής πρωτεΐνης που καταναλώθηκε από τον παγκόσμιο πληθυσμό. Η υψηλότερη κατά κεφαλήν κατανάλωση ψαριών, πάνω από 50 κιλά, βρίσκεται σε αρκετά μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη (SIDS), ιδιαίτερα στην Ωκεανία, ενώ τα χαμηλότερα επίπεδα, λίγο πάνω από 2 κιλά, καταναλώνονται στην Κεντρική Ασία και σε ορισμένες μεσογειακές χώρες.

Σύμφωνα με τον FAO, στον κλάδο της υδατοκαλλιέργειας απασχολούνταν περισσότερα από 19,3 εκ. άτομα (πλήρους ή μερικής απασχόλησης) το 2017 αντιπροσωπεύοντας το 30% των συνολικών θέσεων εργασίας στον πρωτογενή τομέα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (59,6 εκ. θέσεις εργασίας), επιβεβαιώνοντας ότι η υδατοκαλλιέργεια είναι μια παραγωγική δραστηριότητα με σημαντικές κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις, καθώς στηρίζει την οικονομική και κοινωνική συνοχή ολόκληρων περιφερειών, ιδίως στην Ασία.

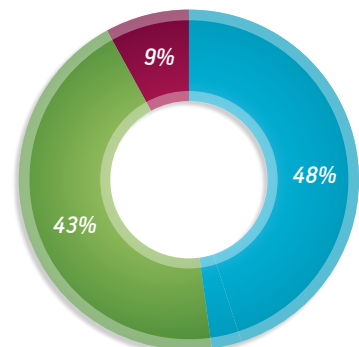
Όσον αφορά στο γενικό εμπόριο, τα προϊόντα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας είναι μερικά από τα πιο εμπορεύσιμα είδη διατροφής στον κόσμο σήμερα. Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του FAO, το 2017 το εμπόριο αλιευμάτων αυξήθηκε κατά 7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Εκτιμάται πως το 35% της παγκόσμιας παραγωγής ψαριών (60 εκ. τόνοι) εισήλθε στο διεθνές εμπόριο με διάφορες μορφές για κατανάλωση από τον άνθρωπο ή για μη βρώσιμους σκοπούς. Τα τελευταία 40 χρόνια ο ρυθμός αύξησης των εξαγωγών

από αναπτυσσόμενες χώρες ήταν σημαντικά ταχύτερος από εκείνον των εξαγωγών από ανεπτυγμένες χώρες. Σε αυτό συνέβαλε αφενός η ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας (κυρίως στην Ασία) και αφετέρου οι περιφερειακές εμπορικές συμφωνίες από το 1990.

Η Κίνα παραμένει ο μεγαλύτερος παραγωγός ψαριών και από το 2002 είναι και ο μεγαλύτερος εξαγωγέας ψαριών και αλιευτικών προϊόντων. Μετά την Κίνα, οι σημαντικότεροι εξαγωγείς το 2017 ήταν η Νορβηγία, το Βιετνάμ και η Ταϊλάνδη. Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) αντιπροσώπευε τη μεγαλύτερη ενιαία αγορά για τα ψάρια και τα προϊόντα αλιείας, ακολουθούμενη από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Ιαπωνία.

3. Περιλαμβάνονται και τα προϊόντα υδατοκαλλιέργειας που δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση.

Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας ανά περιβάλλον εκτροφής 2017

■ Θαλάσσια ύδατα
■ Γλυκά ύδατα
■ Υφάλμυρα ύδατα
πηγή: FAO

4.2 Διάρθρωση της παραγωγής της υδατοκαλλιέργειας

Ο θετικός ρυθμός ανάπτυξης διατηρήθηκε και το 2017 καθώς ο όγκος παραγωγής ανήλθε συνολικά σε 111,9 εκ. τόνους προϊόντων (περιλαμβάνονται και αυτά που δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση), παρουσιάζοντας αύξηση 3,5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (108 εκ. τόννοι). Ως προς την αξία, ανήλθε σε 199,6 δισ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 6,6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος (187,31 δισ. ευρώ).

Στη θάλασσα εκτρέφονται 53,43 εκ. τόνοι προϊόντων υδατοκαλλιέργειας, όγκος που αντιστοιχεί στο 48% της συνολικής παραγωγής και ακολουθούν αυτά που παράγονται σε εσωτερικά (γλυκά) ύδατα με 48,38 εκ. τόνους, ενώ στα προϊόντα που καλλιεργήθηκαν σε υφάλμυρα ύδατα αντιστοιχούν 10,14 εκ. τόνοι.

Διάρθρωση Παραγωγής Υδατοκαλλιέργειας 2017

Είδη	Όγκος		Αξία	
	Τόννοι	%	Χιλιάδες ευρώ	%
Ασπόνδ-Αμφίβ-Ερπ/δμή	893.908,20	0,80	5.240.468,25	2,62
Καρκινοειδή	8.442.713,12	7,54	48.852.228,31	24,47
Μαλακία	17.396.477,41	15,54	24.300.441,76	12,17
Υδρόβια φυτά	31.810.863,08	28,42	9.475.330,57	4,75
Ψάρια	53.402.661,25	47,70	111.794.861,84	55,99
Σύνολο	111.946.623,06	100,00	199.663.330,73	10,00

πηγή: FAO

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία και την κατηγοριοποίηση του FAO ως προς τον όγκο και την αξία παραγωγής, το 2017 αναλύεται ως εξής:

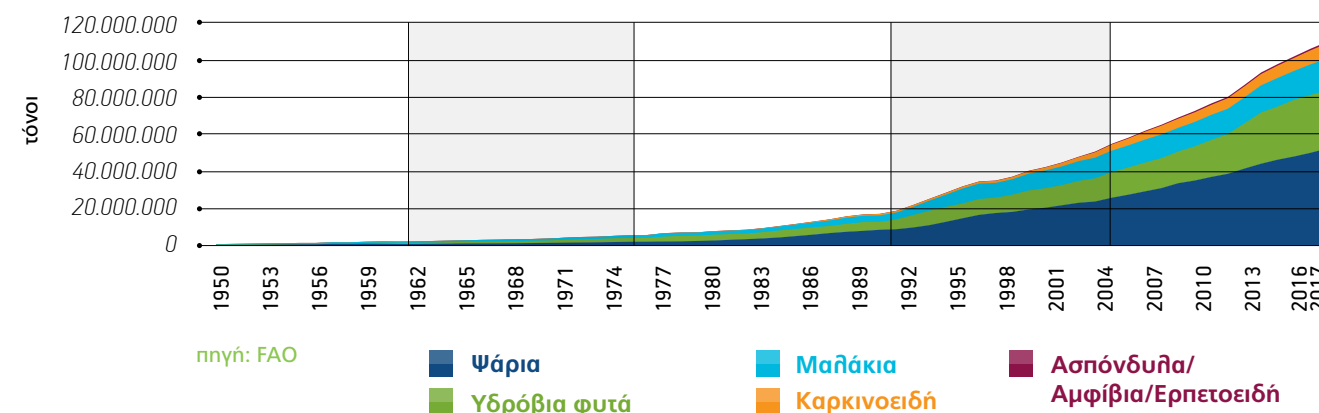
- Τα **ψάρια** αποτέλεσαν σχεδόν το ήμισυ της παγκόσμιας παραγωγής. Ο όγκος παραγωγής τους ξεπέρασε το 47% του συνόλου των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας που παρήχθησαν (53,40 εκ. τόνοι) και η αξία τους σε πρώτη πώληση ανήλθε στο 56% (111,8 δισ. ευρώ). Σε σχέση με το 2016, παρατηρείται 4,6% αύξηση ως προς τον όγκο και 6% ως προς την αξία.
- Τα **υδρόβια φυτά** κατατάσσονται στη δεύτερη κατηγορία αντιπροσωπεύοντας σε όγκο το 28,42% της παγκόσμιας παραγωγής (31,81 εκ. τόνοι), αλλά μόλις το 4,75% της αξίας (9,47 δισ. ευρώ). Σε σχέση με το 2016 παρατηρείται αύξηση 0,5% ως προς τον όγκο και 5,6% ως προς την αξία.
- Τα **μαλακία** αποτελούν την 3η μεγαλύτερη κατηγορία αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 15,5% της παραγωγής (17,4 εκ. τόνοι) και σχεδόν το 12% της αξίας (24,30 δισ. ευρώ). Σε σχέση με το 2016, παρατηρείται 3,2% αύξηση ως προς τον όγκο και 4,7% αύξηση ως προς την αξία.
- Τα **καρκινοειδή – κεφαλόποδα** κατατάσσονται στην 4η θέση καθώς αποτελούν σχεδόν το 7,5% των προϊόντων υδατοκαλλιέργειας που παρήχθησαν (8,44 εκ. τόνοι), αλλά η αξία τους ανήλθε στο 24,47% της συνολικής αξίας (48,85 δισ. ευρώ). Σε σχέση με το 2016, παρατηρείται 9,8% αύξηση ως προς τον όγκο και 9,8% ως προς την αξία.

- Τα **ασπόνδυλα και τα αμφίβια/ερπετοειδή** αποτελούν ένα πολύ μικρό κομμάτι της παγκόσμιας παραγωγής που αντιπροσωπεύει το 0,8% του όγκου (893.908 τόνοι) και το 2,6% της αξίας παραγωγής (5,24 δισ. ευρώ).

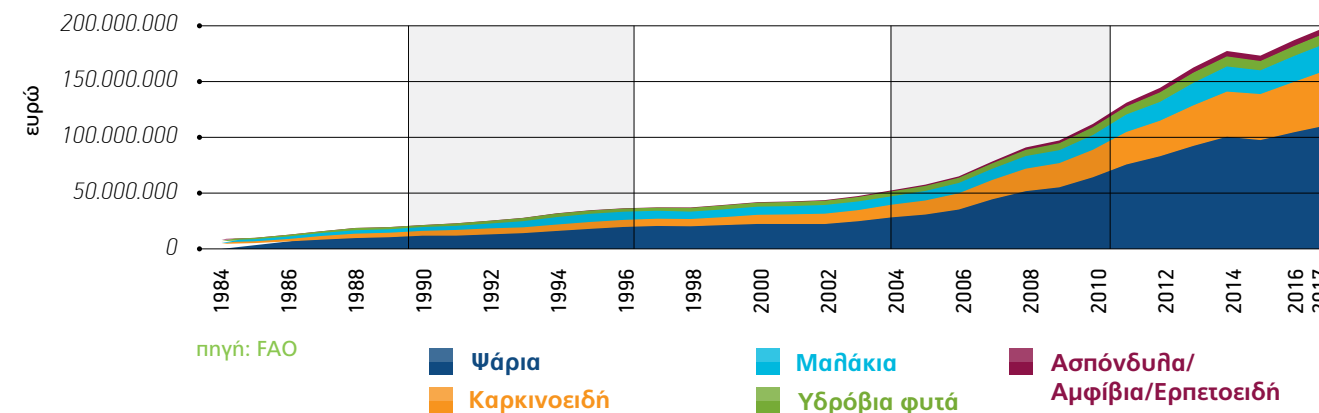
Παραγωγή υδατοκαλλιέργειας ανά κατηγορία το 2017

Εξέλιξη παγκόσμιας παραγωγής ανά κατηγορία σε όγκο

Εξέλιξη παραγωγής ανά κατηγορία σε αξία (Ευρώ)

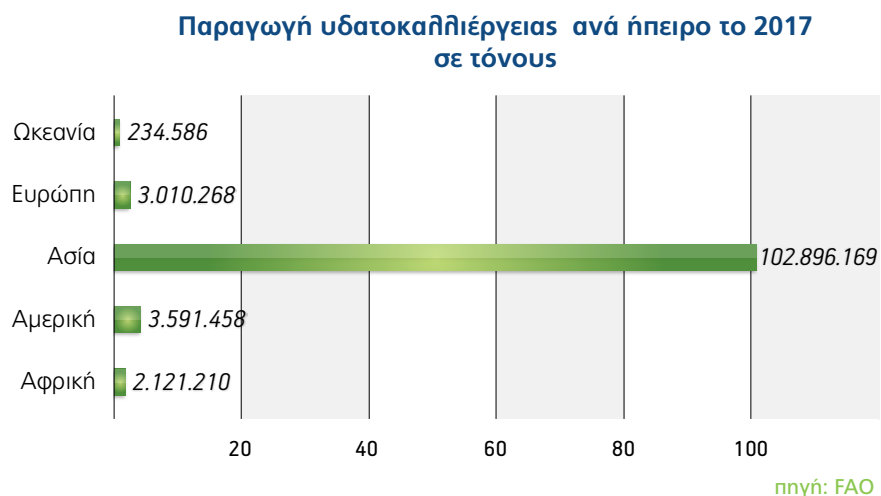

Διάρθρωση παραγωγής ανά γεωγραφική περιφέρεια

Η αύξηση της παραγωγής είναι η γενικότερη τάση που επικρατεί σε όλες τις ηπείρους. Ωστόσο παραμένει η άνιση κατανομή της δραστηριότητας αφού στις χώρες της Ασίας εκτρέφονται τα 2/3 της παγκόσμιας παραγωγής.

Πιο συγκεκριμένα, η παραγωγή το 2017 κατανέμεται ως εξής:

- **Ασία:** αποτελεί μακράν τον μεγαλύτερο παραγωγό προϊόντων υδατοκαλλιέργειας αφού εκεί παράγεται το 92 % της παγκόσμιας παραγωγής (102,89 εκ. τόνοι) όπου η Κίνα, η Ινδία και η Ινδονησία βρίσκονται στην κορυφή της παγκόσμιας κατάταξης. Η Κίνα ωστόσο αποτελεί παγκόσμιο πρωταθλητή με όγκο παραγωγής 64,35 εκ. τόνους.
- **Αμερική:** Παράγεται το 3,2% της παγκόσμιας παραγωγής (3,59 εκ. τόνοι).
- **Ευρώπη:** Παράγει το 2,68% της παγκόσμιας παραγωγής (3,01 εκ. τόνοι) με κύρια εικόνα την σχεδόν σταθερή παραγωγή από το 2000 και την θεματική αύξηση των εισαγωγών από τρίτες χώρες με ανταγωνιστικά προϊόντα χαμηλότερου κόστους.
- **Αφρική:** Παράγεται μόλις το 1,9% της παγκόσμιας παραγωγής (2,21 εκ. τόνοι) ωστόσο σημείωσε 4,2% ανάπτυξη σε σχέση με το 2016.
- **Ωκεανία:** είναι η ήπειρος με τη μικρότερη παραγωγή παγκοσμίως, καθώς αντιπροσωπεύει μόλις το 0,2% (234,6 χιλ. τόνοι περίπου).

10 Μεγαλύτερα κράτη ως προς τον όγκο παραγωγής υδατοκαλλιέργειας το 2017

Χώρα	Τόνοι	Ποσοστό αύξησης ετησίως
Κίνα	64.358.480,61	3,27
Ινδονησία	15.896.100,00	-0,66
Ινδία	6.182.000,00	8,42
Βιετνάμ	3.831.241,47	6,98
Μπαγκλαντές	2.333.352,00	5,89
Κορέα	2.306.280,00	24,04
Φιλιππίνες	2.237.787,00	1,67
Αίγυπτος	1.451.841,00	5,92
Νορβηγία	1.308.633,79	-1,32
Χιλή	1.219.747,10	16,15
Σύνολο 10 πρώτων	101.125.462,97	3,60
Σύνολο Παγκ. παρ.	111.946.623,07	3,53

10 Μεγαλύτερα κράτη ως προς την αξία παραγωγής υδατοκαλλιέργειας το 2017

Χώρα	Αξία (χιλ. €)	Ποσοστό αύξησης ετησίως
Κίνα	119.170.494,50	3,79
Ινδονησία	10.324.930,00	17,12
Ινδία	9.835.166,63	16,76
Χιλή	8.329.744,20	31,78
Βιετνάμ	7.772.198,05	6,29
Νορβηγία	6.285.587,34	3,05
Μπαγκλαντές	4.724.296,11	5,05
Ιαπωνία	3.748.479,18	-3,46
Κορέα	2.745.336,93	48,99
Ταϊλάνδη	2.162.735,57	9,88
Σύνολο 10 πρώτων	175.098.968,51	6,78
Σύνολο Παγκ. παρ.	199.663.330,71	6,59

πηγή: FAO

Στην παγκόσμια κατάταξη, στα είδη με το μεγαλύτερο όγκο παραγωγής συγκαταλέγονται τα φύκια και ο κυπρίνος. Ως προς την αξία, για άλλη μια φορά ξεχωρίζουν τα καρκινοειδή και συγκεκριμένα η γαρίδα της οποίας οι πωλήσεις ανήλθαν σε 21,39 δισ. ευρώ και του σολμομού Ατλαντικού με 13,35 δισ. ευρώ. Αξίζει να σημειωθεί πως από τα 400 περίπου εκτρεφόμενα είδη, δέκα από αυτά αντιστοιχούν σχεδόν στο 46,65% της συνολικής αξίας παραγωγής.

Είδη με την μεγαλύτερη παραγωγή 2017 (τόνοι)

Είδος	Επιστημονική Ονομασία	Τόνοι	Ποσοστό αύξησης ετησίως
Φαιοφύκη	<i>Laminaria japonica</i>	11.174.505,00	4,80
Φύκη	<i>Eucheuma spp</i>	8.637.533,80	-11,65
Κυπρίνος	<i>Ctenopharyngodon idellus</i>	5.519.487,21	1,38
Στρείδια	<i>Crassostrea spp</i>	4.905.215,24	4,71
Κυπρίνος	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	4.704.673,07	-0,26
Γαρίδα Κεντρικής Αμερικής	<i>Penaeus vannamei</i>	4.456.603,36	7,83
Φύκη	<i>Gracilaria spp</i>	4.311.039,71	1,47
Κυδώνι Ιαπωνίας	<i>Ruditapes philippinarum</i>	4.228.206,49	1,25
Τιλάνια Νείλου	<i>Oreochromis niloticus</i>	4.130.281,28	5,41
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	4.129.100,17	1,83
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		56.196.645,33	0,68
Σύνολο παγκόσμιας παραγωγής		111.946.623,07	3,52

πηγή: FAO

Είδη με τη μεγαλύτερη αξία το 2017 (χιλιάδες Ευρώ)

Είδος	Επιστημονική Ονομασία	Αξία	Ποσοστό αύξησης ετησίως
Γαρίδα Κεντρικής Αμερικής	<i>Penaeus vannamei</i>	21.394.612,28	8,75
Σολομός Ατλαντικού	<i>Salmo salar</i>	13.358.230,09	16,06
Κινέζικος Κυπρίνος	<i>Ctenopharyngodon idellus</i>	10.119.280,08	1,40
Κυπρίνος	<i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	8.214.565,78	-0,51
Αμερικάνικη Καραβίδα	<i>Procambarus clarkii</i>	8.002.829,79	35,51
Κινέζικος Κάβουρας	<i>Eriocheir sinensis</i>	7.632.333,10	0,28
Κοινός Κυπρίνος	<i>Cyprinus carpio</i>	6.908.693,13	1,34
Τιλάνια Νείλου	<i>Oreochromis niloticus</i>	6.089.899,42	3,53
Ιριδίζουσα πέστροφα	<i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	5.854.995,10	-0,47
Κυδώνι Ιαπωνίας	<i>Ruditapes philippinarum</i>	5.565.671,50	1,22
Σύνολο 10 πρώτων ειδών		93.141.110,27	7,04
Σύνολο παγκόσμιας παραγωγής		199.663.330,71	6,59

πηγή: FAO

4.3 Η Μεσογειακή ιχθυοκαλλιέργεια

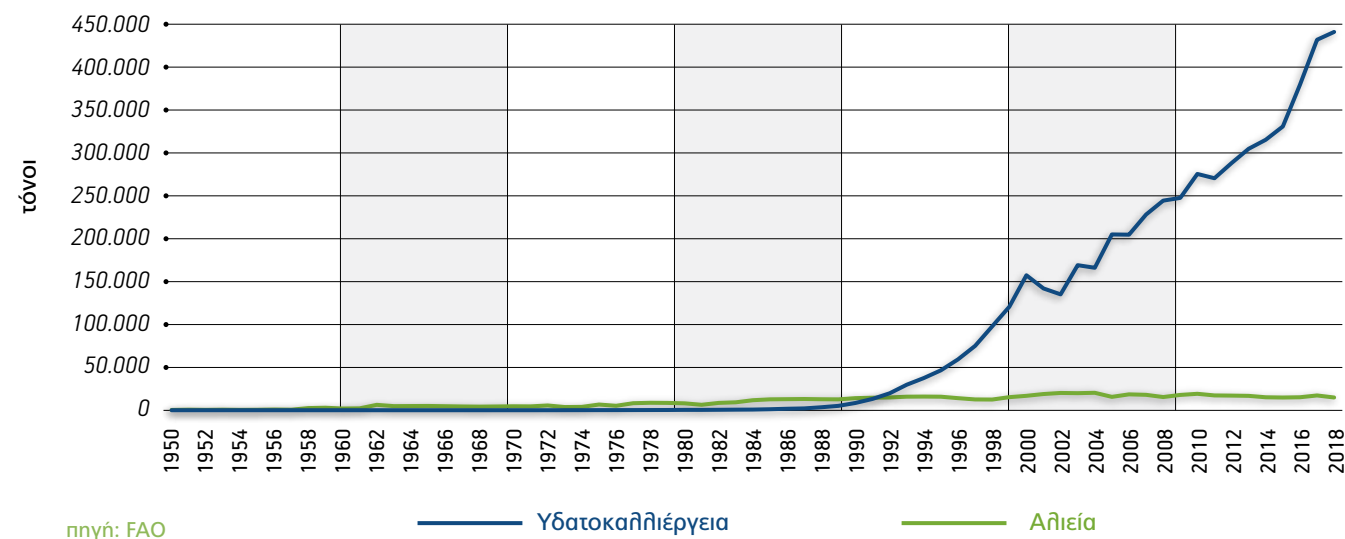
Το 2018 η συνολική προσφορά (αλιεία και υδατοκαλλιέργεια) των δυο ειδών εκτιμάται σε 457.799 τόνους εκ των οποίων οι 442.919 (96,7%) προέρχονται από την υδατοκαλλιέργεια και οι 14.880 περίπου (3,3%) από την ελεύθερη αλιεία. Το ποσοστό αυτό παραμένει τα τελευταία χρόνια σχεδόν σταθερό.

Η εκτροφή τσιπούρας και λαβρακιού καταγράφηκε το 2018 σε 20 χώρες, κυρίως από την ευρύτερη περιφέρεια της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, με την παραγωγή τους να κυμαίνεται από λίγα κιλά μέχρι 160.000 τόνους.

Διάθεση Τσιπούρας και Λαβρακιού αλιείας & υδατοκαλλιέργειας το 2018

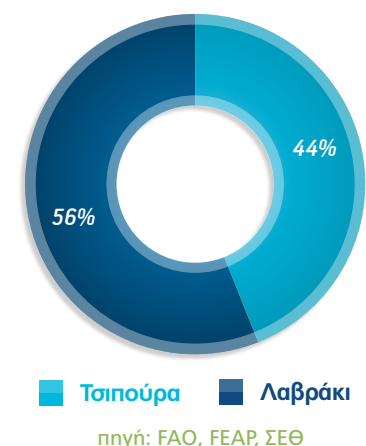
Παραγωγή Τσιπούρας & Λαβρακιού Υδατοκαλλιέργειας & Αλιείας 1950-2018

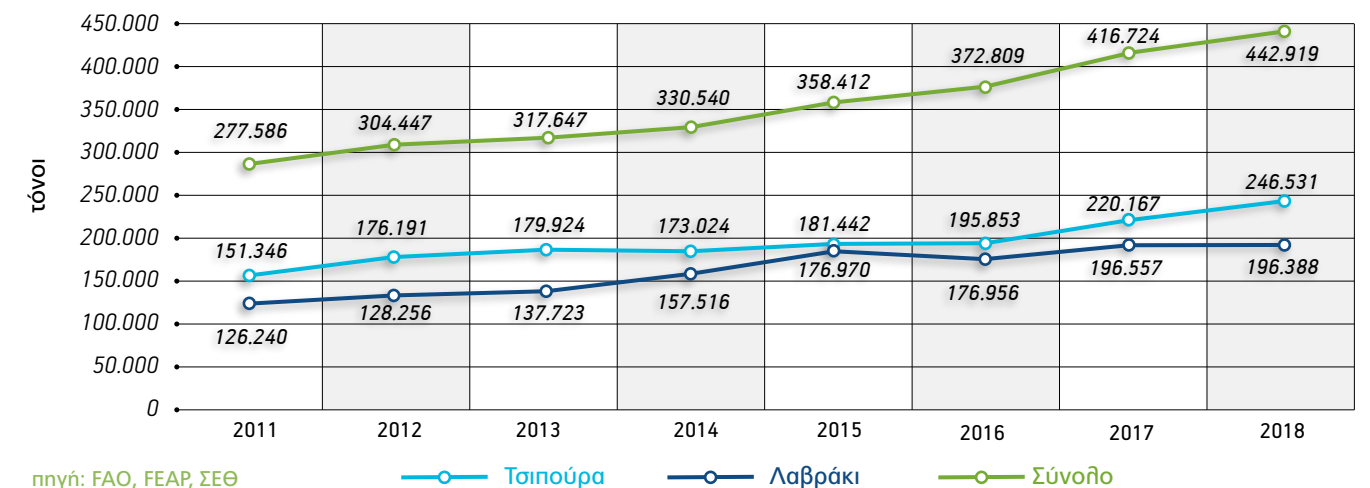
Αναλυτικότερα το 2018 παράχθηκαν 442.919 τόνοι τσιπούρας και λαβρακιού υδατοκαλλιέργειας σημειώνοντας συνολική αύξηση 6,29% σε σχέση με το 2017 (416.724 τόνοι). Εξ 'αυτών το 55,6% της παραγωγής είναι τσιπούρα και το 44,4% λαβράκι. Η σημαντικότερη συνολική αύξηση καταγράφηκε στην Ιταλία (16,44%). Ακολουθεί η Κύπρος, η Ελλάδα, και η Κροατία. Οι μεταβολές

που παρατηρούνται στις υπόλοιπες μεσογειακές χώρες είναι σχετικά μικρές με εξαίρεση τη Γαλλία όπου σημειώθηκε μείωση 12,8%.

Παραγωγή τσιπούρας & λαβρακιού υδατοκαλλιέργειας το 2018

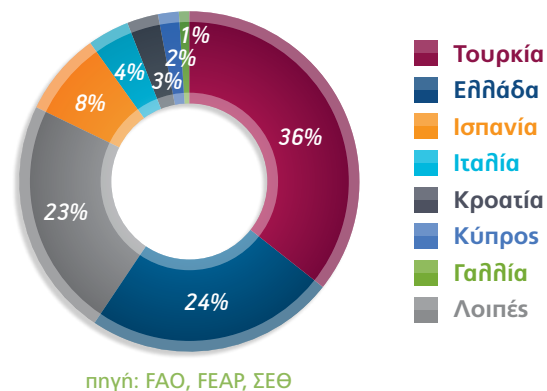

Παραγωγή τσιπούρας & λαβρακιού 2010-2018

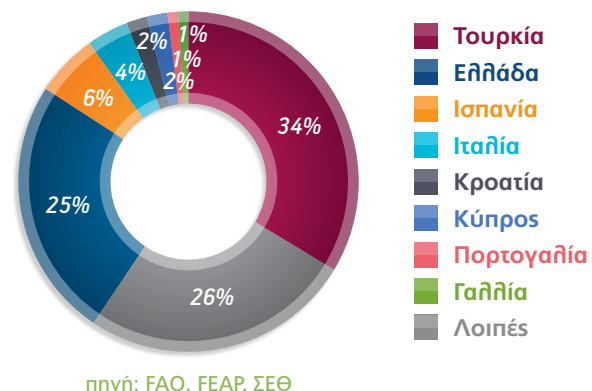
Το 83,6% της παραγωγής προήλθε από 5 χώρες, την Τουρκία (158.000 τόνοι), την Ελλάδα (106.500 τόνοι), την Ισπανία (37.390 τόνοι), την Ιταλία (16.300 τόνοι) και την Κροατία (11.850). Το υπόλοιπο 16,4% προέρχεται από χώρες της ευρύτερης περιοχής της Μεσογείου και της Μ. Ανατολής με παραγωγή κυρίως κάτω των 14.000 τόνων ετησίως.

Παραγωγή τσιπούρας και λαβρακιού 2018

Οι δύο κύριοι παραγωγοί παραμένουν η Ελλάδα και η Τουρκία όπου και οι δύο μαζί αντιπροσωπεύουν το 59,7% της παραγωγής παγκοσμίως. Αξίζει να σημειωθεί πως η Τουρκία την τελευταία δεκαετία έχει παρουσιάσει αλησμόνητη αύξηση αφού μέσα σε δέκα χρόνια σχεδόν τριπλασίασε την παραγωγή της ξεπερνώντας τους 100.000 τόνους και αντιπροσωπεύοντας πλέον το 35,7% του συνολικού όγκου παραγωγής των δύο ειδών.

Παραγωγή τσιπούρας το 2018

Πιο συγκεκριμένα και ανά είδος, το 2018 εκτιμάται πως η παραγωγή τσιπούρας ανήλθε στους 246.531 τόνους σημειώνοντας αύξηση 12% περίπου σε σχέση με το 2017 (220.167 τόνους). Σχεδόν το 64,5% της παραγωγής προήλθε από 3 χώρες, την Τουρκία με 83.000 τόνους (33,7%), την Ελλάδα με 61.000 τόνους (24,7%) και την Ισπανία με 14.930 τόνους (6%). Το υπόλοιπο 23,5% προήλθε από όλες τις υπόλοιπες χώρες.

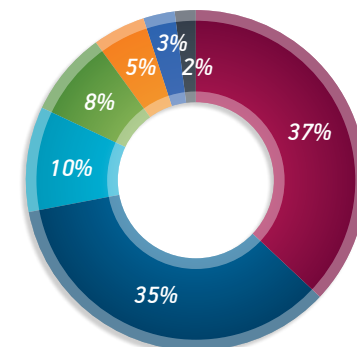
Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (μόνο για Ε.Ε. και Τουρκία) η παραγωγή τσιπούρας το 2019 αναμένεται να παρουσιάσει μείωση.

Η παραγωγή γόνου τσιπούρας το 2018 (διαθέσιμα στοιχεία μόνο για Ε.Ε. και Τουρκία) εκτιμάται σε 708,3 εκ. ιχθύδια παρουσιάζοντας μικρή αύξηση 0,11% σε σχέση με το 2017 που ήταν 707,5 εκ. ιχθύδια.

Το 90% της παραγωγής γόνου έγινε από 4 χώρες, όπου το 35% παράχθηκε από την Ελλάδα (250 εκ. ιχθύδια), το 37% από την Τουρκία (260 εκ. ιχθύδια), το 10% από την Ιταλία (70 εκ. ιχθύδια) και το 8% από την Γαλλία (56,6 εκ. ιχθύδια).

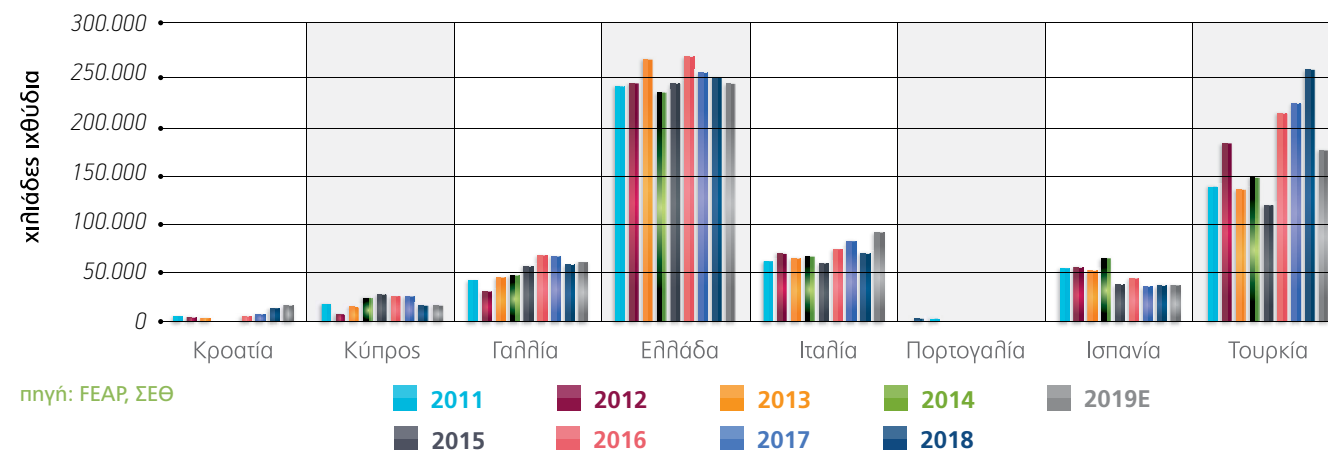
Το 2019 η παραγωγή γόνου τσιπούρας αναμένεται να μειωθεί κατά 9,2% και να κυμανθεί στα 643 εκ. ιχθύδια κυρίως λόγω της μειωμένης παραγωγής από την Τουρκία.

Παραγωγή γόνου τσιπούρας το 2018

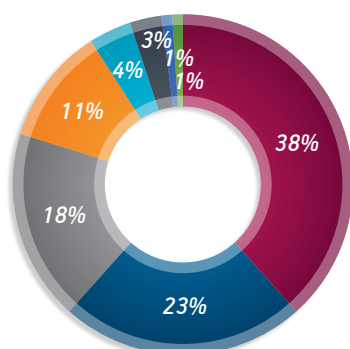

Τουρκία
 Ελλάδα
 Ιταλία
 Γαλλία
 Ισπανία
 Κύπρος
 Κροατία
 πηγή: FEAP, ΣΕΘ

Εξέλιξη παραγωγής γόνου τσιπούρας 2011-2018

Παραγωγή λαβρακιού το 2018

Τουρκία
 Ελλάδα
 Ισπανία
 Ιταλία
 Κροατία
 Κύπρος
 Γαλλία
 Λοιπές

πηγή: FAO, FEAP, ΣΕΘ

Το 2018 η παραγωγή λαβρακιού κυμάνθηκε στους 196.388 τόνους σημειώνοντας ελάχιστη μείωση. Οι κύριες χώρες παραγωγοί ήταν η Τουρκία με 75.000 τόνους (38,2%), η Ελλάδα με 45.500 τόνους (23,2%) και η Ισπανία με 22.460 τόνους (11,4%).

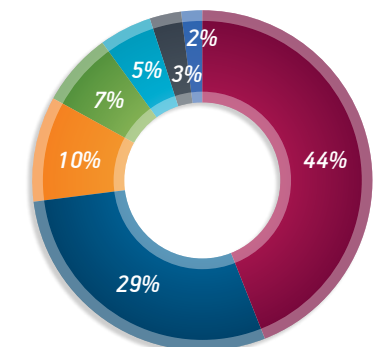
Όλες οι άλλες χώρες έχουν ετήσια παραγωγή λαβρακιού χαμηλότερη των 9.000 τόνων. Το λαβράκι παράγεται σε 19 χώρες συνολικά.

Η παραγωγή γόνου λαβρακιού το 2018 (διαθέσιμα στοιχεία μόνο για Ε.Ε. και Τουρκία) εκτιμάται σε 635,82 εκ. ιχθύδια παρουσιάζοντας αύξηση 4,65% σε σχέση με το 2017 (607,60 εκ. ιχθύδια). Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία το 45% της παραγωγής γόνου προήλθε από την Τουρκία (286 εκ. ιχθύδια), το 28% από την Ελλάδα (182 εκ. ιχθύδια), το 10% από την Ισπανία (66,6 εκ. ιχθύδια) και το 7% από τη Γαλλία (42,7 εκ. ιχθύδια περίπου).

Το 2019 η παραγωγή γόνου λαβρακιού αναμένεται να μειωθεί κατά 9,2% και να κυμανθεί στα 643,01 εκ. ιχθύδια.

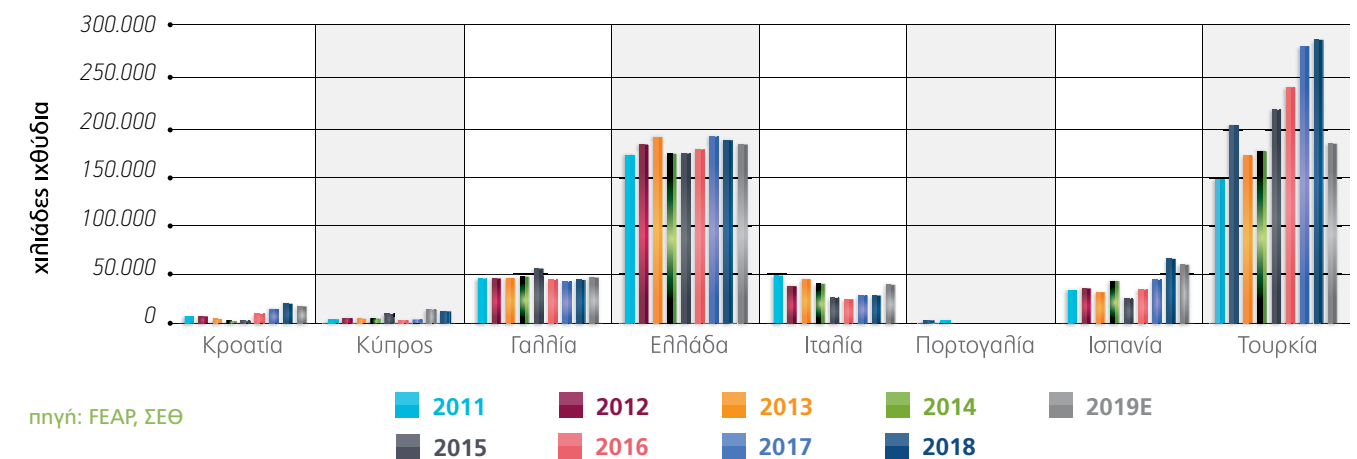
Παραγωγή γόνου λαβρακιού το 2018

Τουρκία
 Ελλάδα
 Ισπανία
 Γαλλία
 Ιταλία
 Κροατία
 Κύπρος
 Λοιπές

πηγή: FEAP, ΣΕΘ

Εξέλιξη παραγωγής γόνου λαβρακιού 2011-2018

Σε σχέση με τον συνολικό όγκο παραγωγής ψαριών υδατοκαλλιέργειας, η τσιπούρα και το λαβράκι αντιπροσωπεύουν σταθερά και το 2018 το 0,7% ως προς τον όγκο και το 1,8% ως προς την αξία των ψαριών υδατοκαλλιέργειας παγκοσμίως.

Αξίζει να αναφερθεί ότι η εκτροφή των μεσογειακών ειδών τσιπούρας και λαβρακιού καταγράφεται για πρώτη φορά το 1970, όταν παρήχθησαν 10 τόνοι τσιπούρας και τρία χρόνια αργότερα άλλοι 10 τόνοι λαβρακιού. Έκτοτε η παραγωγή αυτών των δύο ειδών συνέχισε να αυξάνεται διαρκώς και από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 η ζήτηση καλύπτεται σχεδόν αποκλειστικά από την ιχθυοκαλλιέργεια αφού η προσφορά από την άγρια αλιεία κυμαίνεται μεταξύ 13.000 – 50.000 τόνων.

Βιβλιογραφία

1. Γ.Δ. Αλιείας ΥΠΑΑΤ, 2014: Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την ανάπτυξη των υδατοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, 2014-2020
2. Ελληνική Στατιστική Αρχή www.statistics.gr
3. AIPCE-CEP: Finfish Study 2018
4. EUMOFA: The EU fish market 2018
5. European Commission 2019: Study on an interim evaluation of the Open Method of Coordination (OMC) for the sustainable development of EU Aquaculture
6. European Commission, 2013: Strategic Guidelines for the sustainable development of EU aquaculture (COM(2013)229)
7. European Commission: Facts and Figures on the Common Fisheries Policy
8. FAO, 2019: The State of World Fisheries and Aquaculture
9. FEAP, Production report 2004 – 2017 www.feap.info
10. FEAP, Annual report 2018
11. OECD, 2018: Review of fisheries
12. Joint Research Center, 2018-2019: The Economic Performance of the EU Aquaculture Sector
13. <https://www.cbi.eu>

**Σύνδεσμος Ελληνικών
Θαλασσοκαλλιέργειών**

Λ. Βουλιαγμένης 517, 163 41 Ηλίουπολη

Τηλ.: 210 32 12 224

E-mail: fgmgen@otenet.gr

Web: www.fgm.com.gr

above.gr

UTC

INTERNATIONAL TRANSPORT S.A.

MED FRIGO

always on time

FOOD LOGISTICS - INTERNATIONAL TRANSPORT

Powered by Partnership
Driven by Innovation

